

המכתה

לְסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ

לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

עַל הַתּוֹרָה וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה

עִם לְקוּטֵי הַתּוֹפְלוֹת

ג'ליון 163

פְּרֻשַׁת אֲמוֹר תְּשַׁב"ב

פְּרָקֵי אֲבוֹת פְּרָק שְׁלִישִׁי

האורה האודות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

הוצאות הגליון נתנדב ע"י אנ"ש היקרים

הר"ר שלמה צבי פרקוביץ הי"ו
לרגל שמחת הולדת בנו למזל טוב

שיזכה לגדלו ולחנכו לתורה
ולחופה ולמעשים טובים

השלום זכר יתקיים בעז"ה
בביהכ"נ "אור הנחל" בית שמש
(רח' רבי יהושע פינת ר' יהודה הנשיא)

הר"ר שמואל מרדכי שפירא הי"ו
לרגל שמחת הולדת בתו למזל טוב

שיזכה לגדלה ולחנכה לתורה
ולחופה ולמעשים טובים

הקידושא רבה יתקיים בעז"ה
בביהכ"נ "אור הנחל" בית שמש
(רח' רבי יהושע פינת ר' יהודה הנשיא)

לחיורת באור הפרשה

עם התורה
דעתיקא סתימא

דערתיך
לאתגליא
לעתיך-לבא

יו"ל בעז"ה ע"י

מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

052.763.1800

B48148@gmail.com

פְּרַשְׁתֵי אֲמֹר

**"אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן, וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמְיּוֹ" (ויקרא כא, א)**

"אָמַר וְאָמַרְתָּ" - לְהַזְהִיר הַגְּדוּלִים עַל הַקְּטַנִּים.
(רש"י; נְכֻמוֹת קִיד.)

א.

(ח"א ב, ו - בַּסּוּף)

צָרִיד לְקַשֵּׁר עֲצֻמוֹ בְּתַפְלָתוֹ לְצַדִּיקִים
שֶׁבְדוֹר, שֶׁהֵם בְּבַחֲיִנַת 'מֹשֶׁה מְשִׁיחַ'.
וְכָל תַּפְלָה וְתַפְלָה - הוּא בְּבַחֲיִנַת אֲבִיר
מִהַשְׂכִּינָה, אֲבִירֵי־הַמִּשְׁכָּן, שְׂאִין שׁוֹם
אֶחָד יָכוֹל לֹאֲעֲלֹא שִׁפָּא בְּשִׁפָּא, אֲלֵא
'מֹשֶׁה' בְּלַחֲדוֹ.

וְכָל הַתּוֹרָה שְׂאָדָם לּוֹמֵד לְשֹׁמֵר וְלַעֲשׂוֹת -
כָּל הָאוֹתוֹת הֵם 'נִיצוּצֵי נְשָׁמוֹת',
וְנִתְלַבְּשִׁים בְּתוֹךְ הַתַּפְלָה, וְנִתְחַדְּשִׁים שָׁם
בְּבַחֲיִנַת 'עֲבוֹר'.

וְהֵן מְאִירִין זֶה לָזֶה - הַנְּשָׁמוֹת מְאִירִין
לְהַתַּפְלָה, וְהַתַּפְלָה מְאִירָה
לְהַנְּשָׁמוֹת, שֶׁהִיא מְחַדְּשֶׁת אוֹתָם בְּבַחֲיִנַת
'עֲבוֹר'.

וְזֶה פְּרוּשׁ (ויקרא כא, א): **"אָמַר אֶל
הַכֹּהֲנִים" - בְּבַחֲיִנַת 'תַּפְלָה', כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים כו, יז): "אֵת ה' הָאָמַרְתָּ הַיּוֹם".**
**'כֹּהֲנִים' - הֵם בְּבַחֲיִנַת 'תּוֹרָה', בְּבַחֲיִנַת
נְשָׁמוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְלָאכִי ב, ז):
"כִּי שִׁפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה" וְכו'.**

**'אַהֲרֹן' - בְּבַחֲיִנַת 'מִשְׁפָּט', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(שְׁמוֹת כח, ל): "וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֵת
מִשְׁפַּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".** כִּי צָרִיד לְהַבִּיא כָּל
הַתַּפְלוֹת לְבַחֲיִנַת 'מֹשֶׁה מְשִׁיחַ', וְהוּא יָקִים
אֵת הַמִּשְׁכָּן.

וְזֶה פֶּרֶשׁ רִש"י: **"לְהַזְהִיר הַגְּדוּלִים עַל
הַקְּטַנִּים" - הֵינּוּ: 'צַדִּיק־הַדּוֹר' בְּבַחֲיִנַת
'מֹשֶׁה, מְאִירֵי־הַגְּדוּל' - יִזְהִיר וְיֵאִיר אֵת
הַתַּפְלָה, בְּבַחֲיִנַת 'מְאִירֵי־הַקְּטָן'.**

**"וְלִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמְיּוֹ" - הֵינּוּ עַל־יַדֵּי
'שְׁמִירַת־הַבְּרִית', כְּמוֹכָא בְּזִהְר
(ויקרא טו,): **"עַקְרָא דִּי־צָרָא בִישָׂא עַל עֲרִיין,
וְהִיא עַקְרָא דְּמַסְאָבוּתָא".****

וְכַשֵּׁי־שֹׁמֵר אֵת הַבְּרִית' - זוֹכֵה לְבַחֲיִנַת
'תַּפְלָה', וְזוֹכֵה לְבַחֲיִנַת (יִשְׁעִיָה
מח, ט): **"תְּהַלְתִּי אַחֲטָם לָךְ", כִּי עַקֵּר הָרִיחַ'
תְּלוּי ב'טְהַרָה', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (סוֹטָה מח,):
'מִשְׁבֻּטְלָה הַטְהַרָה בְּטְלָה הָרִיחַ".**

"לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמְיּוֹ" (ויקרא כא, א)

- עֲנִין 'מֵת מְצוּה' -

"בְּעַמְיּוֹ" - בְּעוֹד שֶׁהִמַּת בְּתוֹךְ עַמְיּוֹ, יֵצֵא 'מֵת־מְצוּה'.
(רש"י; סְפָרָא אֲמֹר א)

ב.

(סְפָרָה־הַמִּדּוֹת 'תַּפְלָה' כב)

**בֵּית־הַכְּנֶסֶת שְׂמֹחַ־שִׁבּוּן בּוֹ חֲשִׁבוֹנוֹת,
לְסוּף שִׁילִינוּ בּוֹ 'מֵת מְצוּה'.**

"אֲשֶׁה זֹנָה" (ויקרא כא, ז)

ג.

(ח"א ז, בַּסּוּף)

**'פְּגַם־הַבְּרִית' - 'הַעֲדַר הַלְחָם', כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (מְשָׁלִי ו, כו): **"בְּעַד
אֲשֶׁה זֹנָה, עַד כִּפַּר לְחָם".****

כי איתא (שבילי-אמונה, נתיב ד, שביל א):
 "שהדמעות הם ממותרות המרה-
 שהורה", ו"מרה-שחורה היא טחול" (תקוני-
 זחר פט:), שהיא בחינת מלכות-הרשעה,
 "אשה זונה", שמשם נשמותיהן דערב-רב'.

ובשמודיד דמעות' - אזי נדחין ויוצאין
 לחוץ המותרות, הינו:
 התאות-נאוף, הבאים מעכירת-דמים' של
 טחול' ומה'מותרות'; וכולל נשמתו
 ב'מלכות-שמים'.

וזה שתרגם יונתן על פסוק (במדבר כה, ז):
 "והמה בכים פתח אהל מועד" -
 "בכין וקורין את שמע". וזה לא עשו, אלא
 כדי להנצל מ'הרהור' של "אשה זונה"
 וכו'.

ה.

(ח"א לח, ה)

עקר 'התגלות הבושה', היא ב'מצח', כמו
 שכתוב (ירמיה ג, א): "ומצח אשה זונה
 היה לך מאנת הפלם".

ו.

(ח"א ס, ג)

מי שאין לו יראה', ואינו נשמר מבחינת
 (משלי לא, ל): "הבל היפי" - על-ידי-זה
 בא ל'עניות', כמו שכתוב (משלי ו, כה-כו): "אל
 תחמד יפיה בלבבך, פי בעד אשה זונה עד
 כפר לחם".

ז.

(ספר-המדות, אכילה ח)

האזכל בלא נטילת-ידיים' - פאלו בא על
 "אשה זונה" (ויקרא כא, ז).

ד.

(ח"א לו, ג-ד)

תקון של הרהורי-זנות' שבא לאדם:
 שיאמר "שמע" ו"ברוך שם".

כי תאות-נאוף' היא באה מעכירת-
 דמים', הינו: מ'טחול', שהיא 'לילית',
 שפחה בישא', אפא דערב-רב', מלכות-
 הרשעה' (תקוני-זחר נב. קמ. תקוני-זחר-חדש; ועוד).
 ו'מלכות-א-דשמיא' הוא בבחינת "גבירתא"
 (תקוני-זחר), "אשה יראת ה'" (משלי לא, ל) וכו'.

ובשמקבל עליו על מלכות-שמים'
באלו הפסוקים:

א) כולל נשמתו ב"ב שבטי יה', בחינת:
 "אשה יראת ה'" (משלי לא, ל) - כי "בשני
 פסוקים אלו, יש י"ב תבות, נגד י"ב שבטי
 יה; ומ"ט אותיות, בנגד מ"ט אותיות
 שבשמות שבטי יה" (מגלה-עמקות, תחלת פרשת
 שמות).

ב) ומפריש נשמתו מ'נשמת ערב-רב',
 הבאים מ"אשה זונה" (ויקרא כא, ז),
 שפחה בישא', שהיא בבחינת (בראשית טז,
 ח): "מפני שרי גברתי אנכי ברחת" -
 שהתאוה בורחת ונפרדת ממנה.

ואם אינו משתדל לנרש ה"אשה זונה"
 - אזי הוא בבחינת (משלי ל, כג):
 "שפחה תירש גברתה".

וכל-זה כשיש לו לאדם הרהור' באקראי
 בעלמא - אזי די לו ב'אמירת שני
 פסוקים הנ"ל.

אבל אם הוא חסו-שלום רגיל ב'הרהור'
 של ה'תאוה-הכלליות' רחמנא-לצלך,
 ואינו יכול להפריד ממנה - אזי צריך גם-כן
 להוריד דמעות' בשעת קבלת מלכות-
 שמים'.

"ובת איש כהן כי תחל לזנות וגו', באש תשרף"
(ויקרא כא, ט)

ת.

(ספר-המדות, ממון יז)

מי שבגניו ובגנותיו מטלין ברעב - על-ידי-
זה נצול מ'דין שרפה' שב'ארבע
מיתות בית-דין'.

"כל אשר בו מום לא יקרב" (ויקרא כא, יז-יח-כא)

ט.

(ח"א יד, ח)

בשמוחזיר ה'כבוד' לשרשו, הינו ל'יראה'
- אז נשלים 'פגמי היראה', ואז
זוכה לשלום בעצמיו, כמו שכתוב בזהר (יתרו
עט.): "באתרא דאית דחילא, תמן תשתבח
שלמתא", כמו שכתוב (תהלים לד, י): "כי אין
מחסור ליראיו".

ואז יכול להתפלל - כי עקר ה'תפלה' על-
ידי ה'יראה', בבחינת (משלי לא, ל):
"אשה יראת ה' היא תתהלל" - כי "התפלה
במקום קרבן" (ברכות כו: תנחומא וישלח ט; זהר
שמות כ:), וב'קרבן' כתיב בה (ויקרא כא, יז-יח-כא):
"כל אשר בו מום לא יקרב". וכש'אין בו
'מום', הינו: "באתרא דאית דחילא" (זהר יתרו
עט.) - אזי יקרב לעבד עבודתו תמה.

י.

(לקוטי-הלכות, חובל-בחברו ב)

"בכל אבר, מלבש משה ומזהיר על
המצוה השייכה לאותו אבר" (לקוטי-
מוהר"ן ח"ב כו), וכשחסר ה'אבר', מסתלק
ה'דעת' משם, וכאלו חסר ממנו 'מצוה'. ואזי
אין בו 'שלמות קומת אדם', שהוא בחינת
ה'תורה' שכלולה מרמ"ח אברים.

וזהו (ויקרא כב, כ): "כל אשר בו מום לא
יקרב" - כי כשחסר ממנו 'אבר',
חסר ממנו 'מצוה אחת' מהתורה, הינו:
ה'ארת-הדעת', בחינת 'משה' שמלבש בכל
אבר. ועל-כן אין בו שלמות להתקרב
להשם לעבד עבודתו תמה.

כי עקר 'עבודת-הקרבנות': להכניע 'רוח-
הבהמיות' וכו', ועל-ידי ה'קרבנות'
מעלין מ'בהמה' ל'אדם', שזהו עקר הקרבן,
במובא במקום-אחר.

ועקר העבודה - ב'פנהים', שהם בחינת
'דעת', בבחינת (מלאכי ב, ז): "כי שפתי
כהן ישמרו דעת ותורה" וכו'.

ועקר 'קדשת הפנהים' - הם על-ידי
'משה', שהוא "הכהן הראשון
ששמש בשבעת ימי המלואים", והוא משה
את 'אהרן הכהן הראשון ובגיו' ב'קדשת
כהנה', לעבד עבודה.

כי "משה הוא הדעת" (זהר פקודי רכא.),
שעל-ידו עקר העבודה להעלות
מ'בהמה' ל'אדם' שהוא בחינת 'דעת' - כי
"משה הקים את המשכן" (שמות מ, יח), "והיה
יודע לאעלא שיפא בשיפא" (זהר פקודי רלח:)
[להעלות אבר ואבר], כי ה'משכן' הוא בחינת
'קומת אדם', פמוכן בדברי רבנו ז"ל
במקום-אחר (ח"א ב).

ועל-כן "כל אשר בו מום", ואזי אין
מתלבש באותו אבר. "אסור לו
לעשות עבודת הפנהה" - כי אינו יכול
לעלות מ'בהמה', לבחינת 'אדם'.

יא.

(ספר-המדות 'גאונה' כג)

'יהיר' - 'בעל מום' הוא.

"ובא השמש וטהר, ואחר יאכל מן הקדשים"
(ויקרא כב, ז)

יב.

(לקוטי־הלכות, ברפת־השחר ה, מא-מב)

"הפּהגנים שהיו טמאים וטבלו, אינם רשאים לאכל בתרומה, עד שייעריב שמשן, שהוא בעת תחלת הלילה שלאחריו, כמו שכתוב (ויקרא כב, ז): 'ובא השמש וטהר, ואחר יאכל מן הקדשים', כמו שמפרש בגמרא (ברכות ב.) ובפרוש רש"י.

וכל־זה רמזה לנו התורה־הקדושה בדיני טהרת הטמאים: שרב טהרתן תלוי בימים ובזמן כפי ערך טמאתן, כגון הטמאים ביותר, כמו 'טמא מת', וזב, ו'מצורע' - צריכין להמתין שבעה ימים וכו', ובעל־קרי וכיוצא - צריכין להמתין יום אחד עד שייעריב שמשן, ויתחיל יום שלאחריו - שבכל יום יום נעשים חדשות לגמרי.

ועל־כן זה שנטמא ורוצה להטהר - צריך טבילה במקוה, כדי להמשיך עליו קדשה וטהרה מ'מקוה העליונה', שהוא ה'מקוה של שבועות', ה'מקוה של שער־החמשים' (פריי־עץ־חיים, שער השבועות פ"א; לקוטי־מוהר"ן ח"א נו) - כי משם נמשך הטהרה לכל הטובלים במקוה להטהר מטמאתן.

ואחר שהתחילו להטהר על־ידי המקוה הקדושה - עדין לא נגמר טהרתן בשלמות, וצריכין להמתין עד שייעריב שמשן של זה היום, ויתחיל יום שלאחריו, כמו שכתוב (ויקרא כב, ז): 'ובא השמש וטהר, ואחר יאכל מן הקדשים'.

להורות: שהמשכת הטהרה והקדשה תלויה בימים - שכל מה שבא ונתחדש יום אחר - נתוסף ונתחדש קדשה

יתרה מלמעלה, כי רק בשביל זה השם־יתברך מקיים עולמו מששת ימי בראשית עד הסוף, ובכל עת הוא בורא יום וליילה וכו'.

כי כל יום ויום של כל ימי עולם, הוא 'בריאה חדשה' ממש, כי יום הזה עדין לא היה מעולם. וצריך כל אחד לשום לב לזה, ולהודות לשמו ויתברך בכל לב על זה בכל יום ויום, ולומר: 'ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית' בלב שלם בכל יום וכו'.

ועקר התחדשות בכל יום ויום - הוא רק בשביל להמשיך ולהאיר מקדשתו העליונה עלינו מחדש, לעורר אותנו להתחדש בכל יום יום ברצונות חדשים וחזקים וכו' להשם־יתברך.

ועל־כן "הטמא שטבל והתחיל להטהר, אינו רשאי לאכל בתרומה, עד שייעריב שמשו ויבוא היום שלאחריו" - כי כפי טמאתו, אף־על־פי שהתחיל להטהר וטבל במקוה, אף־על־פי־כן אינו יוצא מידי טמאתו בשלמות, עד שימתין על התחלת היום שלאחריו, שיהיה נמשך יום חדש, קדשה חדשה, רצונות קדושים חדשים, ואז דיקא וטהר לאכל מן הקדשים.

וזוה סוד הספירה - "שצריכין ישראל לספר שבע שבתות, כמו ספירת ימי הנדה, להטהר מטמאתן" (זוהר אמור צז: פריי־עץ־חיים, חג־המצות פ"א) - כי אי־אפשר להטהר בשלמות עד שיזכו לקבלת־התורה, כי־אם על־ידי שממתינים וסופרים שבע שבתות.

והעקר להתחזק בכל אלו הימים שאינו זוכה עדין לשלמות טהרתו, בחינת 'קבלת־התורה' - להתחזק בהם בכל יום ויום, ברצונות חזקים חדשים, וכנ"ל.

וַיְהִי חֶזֶק בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, בְּכָל מָה שְׁיַעֲבֹר עָלָיו, עַד יִזְכֶּה לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת טְהָרְתּוֹ לְגַמְרֵי, שְׂיוּכָל לֵאכֹל מִן הַקִּדְּשִׁים, וְהֵבֵן הַיֵּטֵב.

וְעַל־כֵּן תָּלוּ חַז"ל זְמַן קְרִיאַת־שְׁמַע' (בְּרִכּוֹת ב.): "מִשְׁעָה שֶׁהִבְהִינִים שְׁנַטְמָאוּ רִשְׁאֵין לֵאכֹל תְּרוּמָה אַחֵר הָעֶרֶב שְׁמִשְׁשׁוֹ" - שְׁמִרְמֵז עַל כָּל־זֶה: שְׂבָכָל יוֹם וְיוֹם צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל־עַצְמוֹ אֲמוּנַת־הַרְצוֹן מִחֻדָּשׁ לְגַמְרֵי, כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם נַעֲשִׂין חֻדְשׁוֹת לְגַמְרֵי, וּבְזֶה תָּלוּי כָּל טְהָרְתּוֹ וְקִדְּשָׁתּוֹ כַּנ"ל - שְׂכַל־זֶה הוּא בְּחִינַת 'קְרִיאַת־שְׁמַע', בְּחִינַת (דְּבָרִים ו, ז): "אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם" - "בְּכָל יוֹם יִהְיוּ בְּעִינֶיךָ בְּחֻדְשִׁים" (סְפָרִי וְאַתְחַנֵּן ח.).

וְגַם דַּעַת לְנִבּוֹן נִקְלָ: שְׂזֶה הַפְּסוּק (וַיִּקְרָא כב, ז): "וַיָּבֵא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהָר וְאַחֵר יֹאכֵל מִן הַקִּדְּשִׁים" - "מִרְמֵז עַל 'בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ' בְּיוֹמוֹ הָאֲחֵרוֹן בְּעַת פְּטִירְתּוֹ" (זֶהָר מְצוּרַע נג.) - שֶׁהוּא בְּחִינַת 'בִּיאַת הַשֶּׁמֶשׁ' שֶׁל כָּל יְמֵי חַיָּיו.

שְׁיִישׁ שְׁעַקֵּר גָּמַר טְהָרְתּוֹ יִזְכֶּה רַק אַחֵר 'בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ' לְגַמְרֵי, וּכְעִין שְׂאֲמָרוֹ רַז"ל (יוֹמָא פו.): "שְׁיִישׁ כַּמָּה וְכַמָּה, שְׂאֲה־עַל־פִּי שֶׁעָשׂוֹ תְּשׁוּבָה וְהָיָה לָהֶם יְסוּרִים - עַד־יֵין תְּשׁוּבָה וְיוֹם כַּפּוּר וְיְסוּרִין תּוֹלְדִין, עַד יוֹם הַמִּיתָה' שְׂמַכְבֵּר".

וְעַל־כֵּן כָּל מִי שֶׁהוּא בְּבַחֲינָה זֹאת - אִם יַפְּלֵ חַס־וְשָׁלוֹם בְּדַעַתּוֹ מִחֻמַּת־זֶה שְׁעוֹבֵר עָלָיו - לֹא יִזְכֶּה גַם אַחֵר יוֹם הַמִּיתָה, שֶׁהוּא אַחֵר 'בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ', לֵאכֹל מִן הַקִּדְּשִׁים - כִּי בּוֹדְאֵי הַטָּמֵא לְגַמְרֵי וְלֹא טָבֵל עַד־יֵין, אֵין מוֹעִיל לוֹ 'הָעֶרֶב שְׁמִשׁוֹ'.

רַק זֶה שֶׁהִתְיַגַּע כָּל יְמָיו בְּכָל מָה שְׁעֵבֵר עָלָיו, וְהִתְחַזַּק בְּרַצוֹן הַנ"ל, וְטָבֵל בְּמַקְנָה, וְהִתְחִיל בְּכָל יוֹם לְהַטְהֵר עַצְמוֹ וְכוּ' - אֲה־עַל־פִּי שְׂלֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ לְהַטְהֵר בְּשִׁלְמוֹת, אֲה־עַל־פִּי־כֵן "לִית רְעוּתָא טָבָא' דְּאַתְאֲבִיד" (זֶהָר תְּרוּמָה קנ:), מְכַל שְׂכָן דְּבּוֹר טוֹב' וְיַמְעִשָּׂה טוֹב'.

עַד שְׂיִזְכֶּה שְׂיִשְׁלַם טְהָרְתּוֹ אַחֵר 'בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ' בְּיוֹמוֹ הָאֲחֵרוֹן, בְּבַחֲינַת (וַיִּקְרָא כב, ז): "וַיָּבֵא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהָר, וְאַחֵר יֹאכֵל מִן הַקִּדְּשִׁים" - שֶׁהוּא חֶלְקוֹ הַטּוֹב לְעוֹלָם־הַבָּא, שְׂיִזְכֶּה אֵלָיו תַּכְּפֵ אַחֵר 'בִּיאַת שְׁמִשׁוֹ', וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְהִתְגַּלְגַּל וְלִסְבֹּל מִה שְׂצָרִיךְ לִסְבֹּל מִי שְׂלֹא הַכִּין אֶת־עַצְמוֹ כָּלֵל בְּיְמֵי חַיָּיו.

כִּי אַז בְּיוֹם הָאֲחֵרוֹן' - מִתְקַבְּצִים כָּל מָה שְׂחַטַּף טוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְכָל רַצוֹן וְרַצוֹן טוֹב שֶׁהָיָה לוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְרַק זֶה הוּא תַקְנוֹתוֹ וְהַשְׂאֲרָתּוֹ לְנִצְחָ.

וְאִז יַדַּע וַיִּבִּין כָּל אֶחָד וְאֶחָד, הַחֲלוּק שְׂבִין מִי שֶׁהִשְׁתַּדֵּל וְרָדַף אַחֵר הַתְּכַלִּית בְּרַצוֹנוֹת חֻזְקִים בְּכָל יוֹם, אֲה־עַל־פִּי שְׂלֹא זָכָה אֵלָיו בְּשִׁלְמוֹת, וּבִין מִי שְׂלֹא הִשְׁתַּדֵּל כָּלֵל.

וּכְמוֹ שְׂכַתּוֹב (מְלָאכִי ג, יח): "וְשַׁבְתֶּם וְרִאִיתֶם בֵּין צַדִּיק לְרָשָׁע" וְכוּ' - "שְׂיִהְיֶה חֲלוּק אֶפְלוֹ בֵּין מִי שֶׁשָּׁנָה פָּרְקוּ מֵאָה פְּעָמִים, לְמִי שֶׁשָּׁנָה פָּרְקוּ מֵאָה פְּעָמִים וְאֶחָד" (תַּגִּיגָה ט:), מְכַל־שְׂכָן וְכַל־שְׂכָן בֵּין הַמְּשַׁתַּדֵּל לְאִינוֹ מְשַׁתַּדֵּל.

וְהַעֲקָר כְּפִי הַתְּקַרְבוֹתוֹ לְצַדִּיק־אֲמַת הַנְּכַלְלִים בְּזַקְנִים־דְּקִדְּשָׁה, הַעוֹסְקִים לְהַעֲלוֹת כָּל הַנוֹפְלִים וְהַרְחוּקִים

מֵאֵד מֵאֵד מִמְקוֹמָם שֶׁהֵם, לְרִצּוֹן-עֲלִיּוֹן,
אֲשֶׁרֵי שִׁיֵּאחֲזוּ בָהֶם.

"וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ" (ויקרא כב, י)

יג.

(ח"א טו, ו)

'בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ', בְּחִינַת 'קֹדֶשׁ', 'וְכָל זֶר
לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ" (ויקרא
כב, י), וְלֹא יֹאכַל בּוֹ אֶלָּא מִקְדָּשָׁיו וּמִקְרָאָיו,
ו'בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ' הוּא בְּחִינַת 'סְתֵרֵי-אוֹרֵיתָא'
- וְזוֹכִין לָהֶם עַל-יְדֵי ה'תַּפְּלָה'.

יד.

(ח"א נז, ו)

כְּשִׁזְזוּכָּה לְבַחֲיִנַת 'עֲנַג-שֶׁבֶת', אֲזַי אֵין צָרִיף
ל'צוּם' - כִּי פוֹעֵל ב'אֲכִילַתוֹ' מֵה
שֶׁפֶעַל עַל-יְדֵי ה'צוּם', הֵינּוּ "לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב"
(תהלים ח, ג). כִּי 'אֲכִילַת שֶׁבֶת', קֹדֶשׁ הִיא,
'וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ" (ויקרא כב, י).

וְאֲזַי נִכְנַע ה'כַּבֵּד', וְאֲזַי נִתְבַּטַּל כְּחוֹ, בְּבַחֲיִנַת
(זֶהר תְּרוּמָה קל"ה): "וְכָל שׁוֹלְטָנֵי רְגִזִּין",
שֶׁהֵם בְּחִינַת (בְּרִכּוֹת ס"א): "כַּבֵּד כּוֹעֵס". 'כַּלְהוֹ
עָרְקִין וְאֵתְעִבְרוּ" (זֶהר שָׁם). וְאֲזַי (זֶהר וְאֵתְמַנּוֹן
רס"ז): "וְכָלֹא אֶהְבֶּה", בְּבַחֲיִנַת (שִׁירֵי-הַשִּׁירִים ז, ז):
"אֶהְבֶּה בַתְּעַנּוּגִים".

טו.

(לְקוֹטֵי-הַלְכוּת, הַכְּשֵׁר-בְּלִים ג, א)

כָּל ה'מֵאֲכָלוֹת-הָאֲסוּרִים', הֵם בְּחִינַת
'אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע" (בְּרֵאשִׁית ב,
ז) - שְׂאִינוֹ נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת 'כָּלִים קְדוּשִׁים',
רַק מִבְּחִינַת 'שְׁבִרֵי-כָלִים', שְׂאִין בָּהֶם כַּח
לְהַמְשִׁיךְ הַחִיּוֹת מַחֲיֵי-חַיִּים כְּרָאוּי, אֲדַרְבָּא:
עַל-יְדֵם מִתְגַּבֵּר הַסְטֵרָא-אַחְרָא בְּיֹתֵר, שֶׁהִיא
סְטֵרָא-דְּמוֹתָא.

וְזֶה שְׂאֵסְרָה תוֹרָה 'מֵאֲכָלִים טְמֵאִים', וְכֵן
'מֵאֲכָלִים הַקְדוּשִׁים' בְּיֹתֵר אֲסוּרִים
גַּם-כֵּן בְּאֲכִילָה, כַּגוֹן 'אֲכִילַת קֹדֶשׁ וְתְרוּמָה
לְזֶר' - כִּי עָקֵר אֲסוּר אֲכִילַת 'מֵאֲכָלִים
הַטְּמֵאִים' הוּא: מַחֲמַת שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת
'שְׁבִרֵי-כָלִים', וְאֵין כַּח עַל-יְדֵם לְהַמְשִׁיךְ
הַחִיּוֹת מַחֲיֵי-חַיִּים בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה.

וְעַל-כֵּן גַּם כָּל הַמֵּאֲכָלִים הַקְדוּשִׁים בְּיֹתֵר
- אֲסוּרִים גַּם-כֵּן לְמִי שְׂאִינוֹ רָאוּי
לְהוֹ, בְּאֲסוּר חָמוֹר מֵאֵד. כִּי מַחֲמַת שֶׁהֵם
קְדוּשִׁים בְּקֹדֶשָׁה יִתְרָה מֵאֵד - אֵין כַּח
בְּהַמְקַבֵּל, לְקַבֵּל הַחִיּוֹת וְהַקְדָּשָׁה הַמְרַבָּה,
הַנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵם.

וְעַל-כֵּן אִם יִרְצֶה לְאָכְלָם חֲסוֹן-שְׁלוֹם מִי
שְׂאִינוֹ רָאוּי לָהֶם - הוּא גּוֹרֵם
'שְׁבִירַת-כָּלִים' מִקְדָּשׁ, בְּחִינַת "רְבוּי הַשְּׁמֹן
גּוֹרֵם כְּבוֹי הַנֵּר".

וְעַל-כֵּן (ויקרא כב, י): "כָּל זֶר לֹא יֹאכַל
קֹדֶשׁ" - כִּי אֵין בּוֹ כַּח לְקַבֵּל
הַחִיּוֹת הַמְרַבָּה הַנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי 'אֲכִילַת
קֹדֶשׁ', שְׂזֶהוּ בְּחִינַת "רְבוּי הַשְּׁמֹן שְׂגוֹרֵם כְּבוֹי
הַנֵּר", שְׂזֶהוּ בְּחִינַת 'שְׁבִירַת-כָּלִים', שְׂמִשְׁם
עָקֵר יְנִיקַת הַסְטֵרָא-אַחְרָא, כַּנ"ל.

"וְבַת כַּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זֶר" (ויקרא כב, יב)

טז.

(סְפָרֵי-הַמִּדּוֹת, בְּנִים ז)

בַּת כַּהֵן לְיִשְׂרָאֵל, בַּת תְּלִמִּיד-חֻכָּם לְעַם-
הָאָרֶץ - זֶרַע אֵין לָהּ (עַל-פִּי גְמָרָא
פְּסָחִים מ"ט).

"אֲשֶׁר יִקְרִיב קֶרְבָּנוּ לְכָל נְדָרֵיהֶם וּלְכָל נְדָבוֹתָם
וְגו', לִפְלֵא נְדָר אֹ לַנְּדָבָה" (ויקרא כב, יח-כא)

יז.

(ח"א נז, ב)

התקון כְּשֶׁנּוֹפְלִין מ'אמונת-חכמים', הוא
'נדר' - שִׁידָר אִיזָהוּ נְדָר, וִיקָים
מִיָּד.

כִּי כְּשֵׁאִין לוֹ 'אמונת-חכמים' - זֶה בְּחִינַת
'הסתלקות החכמים', בְּחִינַת 'פְּלֵא'.
וְתִקּוּנוֹ: 'הפלאה שֶׁל נְדָר', בְּבְחִינַת (במדבר ו,
ב): "כִּי יִפְלֵא לְנְדָר נְדָר".

כִּי עַל-יְדֵי ה'נדר' - עוֹלָה לְשֶׁרֶשׁ
שֶׁהַחֲכָמִים מְשַׁרְשִׁים שָׁם, בְּחִינַת
'פְּלִיאֹת חֲכָמָה" (ספר יצירה), וְיִוָּדַע וּמְכִיר
מַעֲלוֹת הַחֲכָמִים, וְעַל-יְדֵי־זֶה הוּא שָׁב
וּמֵאֲמִין בָּהֶם.

וְעַל-יְדֵי־זֶה יָקוּם מַחֲוֹלָאֵת הַזֹּאת שְׁלֵא
הָאֲמִין עַד עַכְשָׁיו שׁוֹם אָדָם
שֵׁישׁ לוֹ שׁוֹם רְפוּאָה עַל מַכְתּוֹ. וּמִתְקַן
בְּחִינַת יָדִים שֶׁל מְלָאכִים. וְעַל-יְדֵי־זֶה
מִתְנוֹצְצִים בּוֹ אִוְרוֹת הָאָבוֹת.

יח.

(ח"ב כז)

הַנְּדָר שֶׁנּוֹדְרִין צָרִיכִין לְשֶׁלֶם מִיָּד.
וְהַמֵּאֲחֵר נְדָרוֹ גֹּרֵם אֵלָיו הָאֲרֵבַע
מִדּוֹת: עֲבוּדָה-זָרָה, גְּלוּי־עֲרִיזוֹת, שְׁפִיכוֹת-
דָּמִים, לְשׁוֹן-הָרֶע.

וְעַל-יְדֵי שֶׁמִּסְתַּבְּלִין לְהַטִּיל הַמִּשְׁאֹוִי עַל
כָּל אֶחָד כְּרָאוּי לוֹ, עַל-יְדֵי־זֶה
זוֹכִין לְהַתְרַת-נְדָרִים, וְעַל-יְדֵי־זֶה נִצּוֹלִין
מ'ארבע-מדות' הַנ"ל.

יט.

(ספר-המדות, ענני נְדָרִים וְנְדָבוֹת')

[א] בְּעוֹזֵן נְדָרִים בְּנִים מְתִים (בְּנִים יב).

[ב] בְּעוֹזֵן נְדָרִים, בְּנִים מְתִים כְּשֶׁהֵם

קִטְנִים (בְּנִים נו).

[ג] מִי שֶׁנְּדָר, וְלֹא שֶׁלֶם נְדָרוֹ, הַקְּדוּשָׁה-
בְּרוּךְ-הוּא מְבִיא עָלָיו יְסוּרִין. וּכְשֶׁשׁוֹתֵק,

נִחָשֵׁב לוֹ כְּאִלּוֹ שֶׁלֶם נְדָר (הַמְתַּקֵּת-דִּין יט).

[ד] עַל-יְדֵי נְדָר נִתְעַבֵּב הַחֲמָה שֶׁל הַשָּׁם-

יִתְבָּרַךְ (הַמְתַּקֵּת-דִּין מא).

[ה] לְהַמְתִּיק הַדִּין תֵּאמֹר 'פְּרֶשֶׁת נְדָרִים'

(במדבר ל) (הַמְתַּקֵּת-דִּין פז).

[ו] מִי שֶׁהוּא 'כְּעֶסֶן', יִדַּר נְדָר וַיִּשְׁלֵם תְּכֵף,

עַל-יְדֵי־זֶה יִבְטַל מִמֶּנּוּ הַכַּעַס (כַּעַס כ).

[ז] הַנְּדָרִים וְהַנְּדָבוֹת, מְבִיאִין 'שְׁמִחָה'

(עֲצָבוֹת' ח"ב ו; 'שְׁמִחָה' ח"ב ב).

[ח] מִי שֶׁנְּדָר אִיזָהוּ נְדָר, אֵין מְקַבְּלִין

תְּפִלָּתוֹ עַד שִׁישְׁלֵם אֶת נְדָרוֹ (תְּפִלָּה עג).

"אותו וְאֵת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בַיּוֹם אֶחָד"

(ויקרא כב, כח)

כ.

(לקוטי-הלכות, שְׁחִיטָה ד, ג-ד)

כָּל הַנִּפְשׁוֹת שֶׁבְּבַהֲמוֹת וְחַיּוֹת וְעוֹפוֹת -

הֵם 'נְפֻשׁוֹת אָדָם' מִמֶּשֶׁ, שֶׁנִּתְגַּלְגְּלוּ

בָּהֶם. וְזֶה עֵקֶר תְּקוּן הַשְּׁחִיטָה - לְהַעֲלוֹת

הַנִּפְשׁ שֶׁבְּחַי שֶׁנִּתְגַּלְגְּלוּ וַיִּרְדָּה מִמַּעַלְתָּה

בְּעוֹנוֹתֶיהָ מִבְּחִינַת אָדָם לְבַהֲמָה, לְחֹזֵר

לְתַקְנָהּ וּלְהַחְזִירָה לְמַעַלְתָּהּ, לְהַעֲלוֹתָהּ

מִבְּהֵמָה לְאָדָם.

"וכי תזבחן זבח תודה" (ויקרא כב, כט)

כא.

(ח"א.ו.ב)

"זבח תודה יכבדנני" (תהלים נ, כג), דרשו חז"ל (סנהדרין מג:): "על זביחת היצור-הרע". על-ידי שהוא מן "השומעים הרפתם ואינם משיבים" (שבת פח: יומא כג. גטין לו:), ומתפך דם' לדם' - נתמעט הדם שב'הכלל השמאלי, וזוהב יצור-הרע, וזוכה לכבוד אלקי'.

כב.

(ח"ב.ב.א.ב.ג.ד.ה.ו)

עקר 'שעשוע עולם-הבא': להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך ולהפיר אותו, כי שאר כל הדברים יתבטלו לעתיד כלם, בבחינת: "כל הקרפנות בטליו, חוץ מקרבן תודה" (ויקרא רבה ט, ז; כז, יב), שלא ישאר רק בחינת 'תודה והודאה'.

זוה בחינת 'הלכות', שנתחדש שכל וידיעה, והידעת' הוא עקר 'שעשוע עולם-הבא'.

זוה (ברכות נד:): "ארבעה צריכין להודות", שפנים בסופם (תהלים קז, מג): "מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ה'". "חסדי ה'", זה בחינת 'הלכות' וכו'.

ועל-פן ה'תודה' שמביאין כשיוצאין מהצרה, מכנה בשם 'הלכה', על-שם 'תהלכות-הדמים', שהולכין אז בפסדר. כי בשעת הצרה, ה'לב' מרגיש הצרה ביותר, ונתקבצים כל הדמים אל הלב, ושוטפים עליו, ודופק אז בדפיקות גדולות. וכשיוצאין מהצרה, חוזרין 'תהלכות-הדמים' לילך בפסדר.

וכמו שבבני-אדם צריכין לברר מיום ליום דיקא, ומדור לדור דיקא, פמו-כן בבחמות וחיות וכו', צריכין ברורים חדשים בכל יום ובכל דור ודור, כי הכל אחד, כי גם ה'נפשות שבחי' הם 'נפשות אדם' שנתגלגלו בהם.

ועל-פן גזר גם עליהם השם-יתברך (בראשית א, כב): "פרו ורבו" וכו' - כדי להשלים הברור בכל יום ובכל דור.

ועקר הברור של נפשות הבהמות - הוא על-ידי השחיטה. כי אז דיקא בשעת השחיטה, מסתלקת הנפש שבחי, ועולה למעלתה מחי למדבר.

זוה בחינת (ויקרא כב, כח): שלחן-ערוך יורה-ידעה, סימן טז): "אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד" - כי ה'ברור של הבהמה' בעצמה על-ידי השחיטה, וה'ברור של בנה', הם שני ברורים מיוחדים, שהם בחינת ימים מיוחדים. ועל-פן בודאי אסור לשחטם שניהם ביום אחד - כי אי-אפשר לברר הברור של שני דורות ביום אחד.

ואם חסו-שלום ירצה לברר הברור של שני דורות מיוחדים ביום אחד - תתגבר הסטרא-אחרא ביותר מבתחלה, מאחר שרוצה לברר שלא בזמנו.

על-פן מאחר שעקר התקון והברור של החי הוא על-ידי השחיטה - על-פן "אסור לשחט אותו ואת בנו ביום אחד" - כי אי-אפשר לברר הברור של שני דורות מיוחדים ביום אחד, כי כל יום ויום, הוא בחינת דור מיוחד, כנ"ל.

”וּנְקַדְשִׁיתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל” (ויקרא כב, לב)
 – עֲנִינִי קְדוֹשׁ הַשֵּׁם –

נד.

(ח"א טו, ה)

”מִי שֶׁמְשַׁחֵיר פָּנָיו כְּעוֹרֵב וּמִי שֶׁנֶּעְשֶׂה אֲכָזְרֵי עַל בְּנָיו כְּעוֹרֵב” (ערוובין כב.)
 הינו: שמתפלל בלי שום כוונה תועלת עצמו ואינו חושב לכלום את-עצמו, ונתבטל כל עצמותו ונשמיותו כאלו אינו בעולם, כמו שכתוב (תהלים מד, כג): ”כִּי עָלֶיךָ הִרְגַּנוּ כָּל הַיּוֹם” – על-ידי-זוהה ל'תורה-שבנסתר'.

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים יח, יב): ”יֵשֶׁת חֲשָׁךְ סִתְרוֹ” – ש'סתרי-תורה' אדם זוהה להם על-ידי 'חשך', הינו: 'מסירת-נפש', שמשחיר פניו כעורב" (ערוובין כב.).

נה.

(ח"א פ)

’קְדוֹשֵׁי-הַשֵּׁם’ – הוּא בְּחִינַת ‘חֲסָדִים וְגִבּוֹרוֹת’.

כִּי מִתְחַלֵּה נִתְלַהֵב בְּשִׁלְהוּבֵי-דְרָחִימוֹתָא – זֶהוּ בְּחִינַת ‘חֲסָדִים’. וְאַחֲרֵיכֵן מִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ, וּמוֹסֵר נַפְשׁוֹ לְמוֹת עַל ‘קְדוֹשֵׁי-הַשֵּׁם’, זֶהוּ בְּחִינַת ‘גִּבּוֹרוֹת’.

וּלְכַךְ: אָפְלוּ ‘פּוֹשְׁעֵי-יִשְׂרָאֵל’ הָעָרוּ נַפְשָׁם לְמוֹת עַל ‘קְדוֹשֵׁי-הַשֵּׁם’ – כִּי יֵשׁ לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ תַּעֲנוּג גָּדוֹל מִמֶּנּוּ, וּכְשֶׁרוֹצִין לְהַפְרִידוֹ מִבְּחִינַת ‘יִשְׂרָאֵל’ – תִּכְף וּמִיד נִתְעוֹרֵר בּוֹ ‘שִׁלְהוּבֵי-דְרָחִימוֹתָא’ וְהִתְגַּבְּרוֹת עַל יִצְרוֹ, לְמוֹת עַל ‘קְדוֹשֵׁי-הַשֵּׁם’.

וְ‘מְסִירַת-נַפְשׁוֹ’ עַל ‘קְדוֹשֵׁי-הַשֵּׁם’, בּוֹדָאי מֵרָצָה כֹּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אָפְלוּ הַקְּלִי-שִׁבְקָלִים, וְכִמוֹ שֶׁכָּבֵר רָאִינוּ בַּחוּשׁ בְּדוֹרוֹת שֶׁלְפָנֵינוּ: שֶׁכָּפָה אֲנָשִׁים קָלִים

וּמָזָה בָּאָה ‘הוֹלָדָה בְּנִקְל’ וְכוּ'. כִּי בְשַׁעַת ה'הוֹלָדָה', הַדָּמִים עוֹלִין לְמַעְלָה וְכוּ', וְאַחֲרֵיכֵן חוֹזְרִים הַדָּמִים לְמְקוֹמָם – בְּחִינַת ‘תּוֹדָה-הֵלֵכָה’.

וְזֶה בְּחִינַת (תהלים ק, א): ”מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיהוָה כֹּל הָאָרֶץ”. ‘לְתוֹדָה-ה’ אֲוֹתִיּוֹת ‘תּוֹלָדָה’.

וְעַל-יְדֵי ‘תּוֹדָה-הֵלֵכָה’ – נִתְגַּלָּה ‘אוֹר-הָאֵמֶת’ וּמֵאִיר בְּאַרְבָּעָה חֻלְקֵי הַדְּבוּר וְכוּ'. וְזוֹכִין לְשִׁלְמוֹת לְשׁוֹן-הַקֶּדֶשׁ. וְזוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׂמִיחָה וְהַקֶּדֶשׁ שֶׁל שְׁבַת לְשִׁשַׁת יְמֵי הַחֹל. וְזוֹכִין לְגַלוֹת ‘אַחֲדוּת-הַפְּשוּט’ מִתּוֹךְ ‘פְּעֻלוֹת-הַמְשַׁתְּנוֹת’. – וְזֶה בְּחִינַת ‘חֲנֻכָּה’ שֶׁהֵם יְמֵי הוֹדָאָה וְכוּ'.

וְדַע: שֶׁ”מִזְמוֹר לְתוֹדָה”, הוּא מְסַגֵּל לְמִקְשָׁה-לִילָד, לֹאֵר אוֹתוֹ.

כִּי ”מִזְמוֹר לְתוֹדָה” רָאשֵׁי-תְבוּת ‘מ”ל’, בְּחִינַת ”שִׁבְעִין קָלִין שֶׁהַיּוֹלָדֵת צוֹעֶקֶת קֶדֶם הַלֵּדָה” (זֶהָר פְּנִיחָם רמט); וַיֵּשׁ בְּמִזְמוֹר זֶה קס”ח אוֹתִיּוֹת כְּמִנְיֵן ‘חס”ד’, וּמ”ג תְּבוּת וְכוּ'.

”וְלֹא תַחֲלָלוּ אֶת שֵׁם קְדוֹשִׁי” (ויקרא כב, לב)

נג.

(ספר-המדות, בנים יד)

בְּנִים גְּדוֹלִים אֵינָם מֵתִים בְּעוֹזוֹן אֲבוֹתֵיהֶם. אָבֵל בְּמִקּוֹם שֵׁישׁ ‘חֲלוּלֵי-הַשֵּׁם’, אָפְלוּ גְּדוֹלִים מֵתִים.

ופחותים מסרו נפשם ומתו על 'קדוש-השם, אשרי להם. - ועל-ידי 'קדוש-השם, נכנסין כל הנדחין מקדשת ישראל לתוך הקדשה.

נו.

(ח"א פ)

עצה נפלאה לעבודת-השם, ובפרט בשעת התפלה: שכשאדם רואה שאינו יכול להתפלל בכלל, ולקשר המחשבה אל הדבור, אזי יזכיר את עצמו: "שהוא בודאי מרצה למות על 'קדוש-השם"!

שעקר 'שלמות התפלה' הוא: להתפלל ב'מסירות-נפש', שיכון למסור נפשו על 'קדוש-השם', שעל-זה מרצה כל אחד מישראל אפלו הקל-שבקלים. ותכף כשמרצה לזה, יוכל להתפלל ולקשר המחשבה אל הדבור.

נז.

(ח"א קצג)

המחשבה יש לה תקף גדול - ואם יחזק ויגבר מחשבתו על איזה דבר שבעולם, יוכל לפעל שיהיה כן, רק שתהיה בבטול כל ההרגשות.

והמחשבה תקיפה כלי-כף, עד שאפשר למסור נפשו במחשבתו ממש, הינו: שיקבל במחשבתו שמרצה למסור נפשו על 'קדוש-השם' באיזה מיתה שתהיה, עד שירגיש צער המיתה ממש.

אך יכולין על-ידי-זה למות ממש, על-כך בעת שירגיש שקרוב שתצא נפשו, צריך למנע ולהרחיק עצמו לבלי לשאר שם, שלא ימות בלא עתו חסו-שלום.

וזה שאמר רבי עקיבא (ברכות סא): "כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה, מתי יבוא לידי ואקימנו, עכשו" וכו'.

הינו : שבשעת 'קריאת-שמע' שהיה רבי עקיבא מקבל על-עצמו 'ארבע מיתות בית-דין' - היה מקבל על-עצמו 'מסירת-נפשו', במחשבה חזקה ותקיפה כזו, עד שהיה מצטער ומרגיש ממש 'יסורי המיתה' ממש, באלו סוקלין ושורפין אותו ממש.

וז : "כל ימי הייתי מצטער מתי יבוא" וכו' - הינו: שממה ששערתי וקבלתי בדעתי "מתי יבוא לידי ואקימנו" למסור נפשי על 'קדוש-השם' - מזה לבד הייתי מצטער ומרגיש וסובל 'יסורי המיתה' ממש כנ"ל.

"עכשו שבא לידי בפעל, וכלא אקימנו?" - הלא תמיד הייתי סובל זה הצער במחשבה לבד.

נח.

(ח"א רס)

ה'שם' הוא ה'נפש', בבחינת (בראשית ב, יט): "נפש חיה הוא שמו". ויש בבחינה זו 'מסירת-נפש'.

כי יש 'עשרה חרוגי מלכות' שמסרו נפשם על 'קדוש-השם' בשביל יחוד קדשא-בריך-הוא ושכינתה בידוע, שעקר היחוד על-ידי 'מסירת-נפש', והם ראו באותן הדורות: שאי אפשר לתקן ולעשות יחודים למעלה בי-אם על-ידי נשמותיהם, על-כך מסרו נפשם על 'קדוש-השם'.

כי כשהנפשות עולות למעלה על-ידי 'מסירת-נפש' - אזי הם חוזרים להשכינה, ואזי "השכינה מתפארת: חזי במה

וּתְחַבּוּלוֹת עִם הַמַּחֲשָׁבוֹת וְהַבְּלִבּוּלִים לָנוּס
וּלְבַרַח מֵהֶם.

ל.

(שיחות-ה'ר"ן יב)

אלו הרוצים להיות אנשים פְּשִׁימִים וְלִכְנֹס
בְּעִבּוּדֵי-הַשֵּׁם, וַיֵּשׁ לָהֶם בְּלִבּוּלִים
גְּדוּלִים וּמְנִיעוֹת גְּדוּלוֹת, וַאֲיֵנָם יְכוּלִים לָתֵת
עֲצָה לְנַפְשָׁם, וְכָל מָה שֶׁרוֹצִים לַעֲשׂוֹת, קָשָׁה
לָהֶם לַעֲשׂוֹת פְּרָאוּי.

זה בעצמו שמתנגעים לעשות איזה עבודה
או איזה קדשה, או להתפלל - אזי אף-
על-פי שאינם יכולים לגמור פְּרָאוּי - היגיעה
בעצמה, והיסורין והבלבולים שיש לו מזה
שרוצה רק שאין מניחין אותו - הוא בחינת
'קרבנות', בבחינת (תהלים מד, כג): "כִּי עָלִיד
הֲרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם נַחֲשִׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה".

ועליו לעשות את שלו בכל מה שיוכל -
ו"השם הטוב בעיניו יעשה" (דברי-
הימים א יט, יג).

לא.

(שיחות-ה'ר"ן מט)

בענין 'קדוש-השם', שאמרו חז"ל (כתובות
לג:): "אלמלא נגדוה לַחֲנֻנְיָהּ מִיִּשְׂרָאֵל
וְעֲזַרְיָהּ וְכוּ' (פְּלִחוּ לְצִלְמָא) [אם היו מלקין אותם, היו
עובדיו תלילה לצלם].

אמר: שאינו חיוב! כי אף-על-פייכן יכול
להיות שימצא אחד שיקדש השם
אפלו אם יעשו לו כל היסורים והפאות
שבעולם, וכמו שמספרים מהדורות
הסמוכים לפנינו, פמה מיני ענויים שסבלו
הקדושים בשביל 'קדוש-השם', אשרי להם.

ברא קאתינא לגבך (זהר ויקרא יג). ואזי
מתעורר השתוקקות עליון ונעשה יחוד.

ולפעמים בא לצורך זה: שנהרגין חס-
ושלום פמה וכמה נפשות
מישראל, כדי שיהיה יחוד על-ידי
נפשותיהם, כי לפעמים צריכין אל היחוד
הרבה נפשות מאד.

וכן על-ידי 'אבדת השם', שהיא ה'נפש' -
דהינו שאבד את ה'שם', שהוא בחינת
'מפרסם' שיש לו 'שם' בעולם, שמוסר את
נפשו על 'קדוש-השם', דהינו: ה'מפרסם'
שלו, שהוא בחינת 'שם', בחינת 'נפש',
ומחמת זה הכל דוברים עליו ובודים עליו
בזבים, ויש לו 'שפיכות-דמים' מזה.

ועושה זה בכונה - כי הוא בחינת
'מסירת-נפש' ממש, כי ה'שם'
הוא ה'נפש'. והוא מציל את ישראל בזה
ממה שהיה ראוי לבוא עליהם חסוֹשֵׁלוֹם
בשביל ה'יחוד'.

נט.

(ח"ב מו)

'מסירת-נפש' יש לכל אחד ואחד
מישראל בכל יום ובכל
שעה.

כגון: שנותן ממונו לצדקה, וה'ממון' הוא
ה'נפש', כי "אליו הוא נושא את
נפשו" (דברים כד, טו), דהינו: שמוסר נפשו
ביגיעות וספנות קדם שמרויח הממון, ואחר-
כך נותנו בשביל השם-יתברך.

וכן ב'תפלה' - איתא (זהר תיישרה קכד:):
שהיא בחינת (תהלים מד, כג): "כִּי עָלִיד
הֲרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם וְכוּ' - הֵינּוּ: 'מסירת-נפש'.
כי צריך יגיעה גדולה, ומלחמה גדולה,

לב.

(שיחות-ה'ר"ן נז)

ספר: שבימי בחרותו היה לו פחד גדול מאד מן המיתה, והיה מבקש מהשם-יתברך שימות על 'קדושי-השם', והלך בזה זמן רב, אפשר שנה שהלך בזה ובקש תמיד על-זה. ולא היתה שיחה ותפלה שלא בקש על-זה שישתלק על 'קדושי-השם'!

ומגדל פחדו ויראתו אז מהמיתה, היה זה בעצמו אצלו 'מסירת-נפש' על 'קדושי-השם' ממש, מה שהיה מתפלל על-זה, כי היה פחדו גדול מאד אז מזה.

לג.

(תיי-מוהר"ן קצא; קצז; ריז)

הפליג מאד בשבח הבית-החיים של אומין, כי מנחים שם כמה קדושים אלפים ורבבות, כי שם היתה ההריגה הגדולה בעת הבריחה שנהרגו שם אלפים ורבבות נפשות קדושים מישראל, והיה שם 'קדושי-השם' הרבה מאד.

ובמה-פעמים אמר בפרוש: "שטוב לפניו לשכב שם, מחמת שהיה שם 'קדושי-השם' הרבה מאד!" - כי נהרגו רבים מישראל לאלפים ולרבבות, אשר מכל-זה נתקדש שמו.

גם רבים מתו ממש על 'קדושי-השם', כי העכו"ם רצו שימירו דתם, וגם הנפשות שנהרגו סתם היא גם-כן 'קדשת השם' בידוע, וכמה מיתות משנות שהיו אז, וכמה גמולי-מחלב ויונקי-שדים שנהרגו לאלפים ולרבבות, אשר כל-זה היא 'קדשת-השם'.

גם עקר הסתלקותו: מחמת הקדושים שנהרגו שם, באשר הבננו מדבריו

שספר באומין: "שיש שם רבבות נשמות שהוא צריך להעלותן!"

לד.

(ספר-המדות, עניני 'קדושי-השם')

[א] על-ידי תורה, בא לאמונה; ועל-ידי אמונה, בא ל'קדושי-השם' (אמונה ח"ב טז; למוד ח"ב יד).

[ב] על-ידי 'קדושי-השם', האדם נתרום (התנשאות לו).

[ג] אין עושין גם, אלא למי שיש לו 'מסירות-נפש' על 'קדושי-השם' (ישועה א).

לה.

(לקוטי-הלכות, יין-נסף ד, יג)

מי שהוא רוצה להיות איש פשוט באמת - לחשב על תכליתו האמתית, ולקרוב את-עצמו לאנשי-אמת "תמימי דרך" ההולכים בתורת ה" באמת, באשר קבלו מצדיקי-אמת שהיו לפנינו.

אי-אפשר לו לעמד נגד כל הקמים עליו - בי-אם על-ידי 'מסירת-נפש' ממש.

כי האמת נתבלבל כל-כך, עד שאי-אפשר לעמד על האמת, בי-אם על-ידי 'מסירות-נפש' ממש על 'קדושי-השם'.

שזה משרש אצל כל אחד מישראל בקדשת-נפשו, למסר-נפשו על 'קדושי-השם', כמו שכבר ראינו כמה אנשים פשוטים וגסים שמסרו נפשם על 'קדושי-השם'.

"אלה מועדי ה' מקראי קדש, אשר תקראו אתם במועדים" (ויקרא כג, ד)

מועדי ה' אשר תקראו אתם במועדים,
וְדַרְשׁוּ חַז"ל (ראש־השָׁנָה כד): "אל תקרי אתם
אֵלָא אֶתְּמִם".

ועל־כֵּן כְּשֶׁמִּקְבֵּל וּמְכַבֵּד אֶת הַיָּמִים־
טוֹבִים, וּמְקַבֵּל אֹרֶךְ הַגְּדוּל שֶׁל
'יוֹם־טוֹב' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'צְדִיק' - נִתְבַּטֵּל
הַגְּדוּלוֹת שָׁלוֹ, כִּי הַקְּטָנוֹת בְּטֵל לְגַבֵּי
'גְּדוּלוֹת', כִּי עַל־יְדֵי אֹרֶךְ הַגְּדוּל שֶׁל הַצְּדִיק
נִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי.

ועל־כֵּן "חַיֵּב אָדָם לְהַקְבִּיל פְּנֵי רַבּוֹ בְּרַגְלֵי"
(שם טז: ספּה כז:), כִּי עַקֵּר כַּח יוֹם־
טוֹב תְּלוּי בְּצְדִיקִים.

"מקרא קדש" (ויקרא כג)

לח.

(ח"ב ד, ו)

'הַתְּגַלּוֹת־הַרְצוֹן', הוּא עַל־יְדֵי 'יָמִים־
טוֹבִים' - כִּי כָּל אֶחָד
מֵהַיָּמִים־טוֹבִים, מְכַרִּיז וְקוֹרָא וּמְגַלֵּה אֶת
הַרְצוֹן - שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג רַק עַל־פִּי 'רְצוֹנוֹ'
בְּלִבָּה, בְּבַחֲיִנַת (ויקרא כג): "מְקַרָּא קְדָשׁ" -
שֶׁהַיּוֹם־טוֹב קְדָשׁ קוֹרָא וּמְכַרִּיז אֶת הַרְצוֹן.
כִּי בְּכָל יוֹם־טוֹב עֹשֶׂה הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ עִמָּנוּ
אוֹתוֹת נוֹרָאוֹת, 'הַפֶּךָ הַטֵּבֵע', שֶׁעַל־
יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֵּה הַרְצוֹן, שֶׁהַכֹּל בְּרְצוֹנוֹ וְאִין
שׁוּם 'חַיִּיב' הַטֵּבֵע כָּלֵל.

ב'פסח' - 'יציאת־מצרים', שֶׁהוֹצִיאָנוּ
מִמִּצְרַיִם בְּאוֹתוֹת נוֹרָאוֹת.
ב'שבועות' - 'מתן־תורה', שֶׁנָּתַן לָנוּ הַתּוֹרָה
בְּאוֹתוֹת נוֹרָאוֹת. ב'ספּות' - 'הַקֶּף עֲנִי־
כְּבוֹד'.

לו.

(ח"א ל, ה)

עַקֵּר הַשְּׂמֵחָה הוּא מִן הַמְּצוּוֹת, כְּמוֹ
שְׂפָתוֹב (תְּחִלִּים יט, ט): "פְּקוּדֵי ה'
יְשָׁרִים מְשֻׁמְחֵי־לֵב".

וְעַקֵּר הַשְּׂמֵחָה הוּא בְּלֵב, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב
(שם ד, ח): "נִתְתָּ שְׂמֵחָה בְּלִבִּי".

וְהַלֵּב שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, הֵם הַשְּׁלֹש־
רְגָלִים, בְּחִינּוֹת (ויקרא כג, ד): "אֵלֶּה
מוֹעֲדֵי יְיָ, רְאִישֵׁי־תְבוֹת 'אֶמֶי', שֶׁהִיא
'אֵם לְבִינָה" (מְשָׁלִי ב, ג; זֶהר הַאֲזִינוּ רצ.). וְ"בִינָא
לְבָא" (תְּקוּנַיִזְהַר יז. פְּתַח אֶלְיָהוּ).

וְהַשְּׂמֵחָה שֶׁל כָּל הַמְּצוּוֹת שְׁעוֹשִׁין בְּכָל
הַשָּׁנָה - הוּא מִתְקַבֵּץ אֶל
הַלֵּב שֶׁהֵם הַשְּׁלֹש־רְגָלִים. וְעַל־כֵּן הֵם 'יָמֵי
שְׂמֵחָה', כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (דְּבָרִים טז, יד): "וְשִׂמְחָתָהּ
בַּחֲגֹד".

[לְקוּטֵי־עֲצוֹת, מוֹעֲדֵי־הַשֵּׁם, שְׁלֹש־רְגָלִים ב: וְזֶהוּ
הַשְּׂמֵחָה שֶׁל יוֹם־טוֹב. כִּי אֵז מִתְקַבֵּץ וּמִתְעוֹרֵר הַשְּׂמֵחָה
הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת שֶׁל כָּל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁל כָּל הַמְּצוּוֹת
שְׁעוֹשִׁין בְּכָל הַשָּׁנָה.

וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהִתְגַּבֵּר מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ עַל־עַצְמוֹ הַשְּׂמֵחָה
הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת שֶׁל הַמְּצוּוֹת שֶׁהוּא שִׂמְחַת יוֹם־טוֹב בְּכָל
הַשָּׁנָה כְּלָה.

מְכַל־שֶׁכֶן וְכָל־שֶׁכֶן בְּיוֹם־טוֹב קְדָשׁ בְּעַצְמוֹ, שְׂאֵז חַיִּבִים
לְשִׂמְחָה מְאֹד כְּמוֹ שְׂפָתוֹב: "וְשִׂמְחָתָהּ בַּחֲגֹד", כִּי אֵז מִתְקַבֵּץ
יַחַד הַשְּׂמֵחָה שֶׁל כָּל הַמְּצוּוֹת אֲשֶׁר אִין שְׁעוֹר וְעָרֵךְ
לְשִׂמְחָה הַזֹּאת כְּאֲשֶׁר יְבִין כָּל אֶחָד בְּלִבּוֹ].

לז.

(ח"א קלה)

עַקֵּר כַּח 'קְדָשׁת יוֹם־טוֹב' תְּלוּי בְּצְדִיקִים,
כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (ויקרא כג, ד): "אֵלֶּה

וְעַל-כֵּן כָּל יוֹם-טוֹב מְכַרְזוֹ וְקוֹרָא אֶת הָרִצּוֹן, בְּבַחֲנֵת "מְקַרָּא קֹדֶשׁ".

בַּחֲנֵת 'מְצַר הַגְּרוֹן', שֶׁהוּא בַּחֲנֵת 'תְּשׁוּבָה עֲלָאָה' (פְּרִיעֵץ-חַיִּים, שֶׁעַר חַגְהַמְצוֹת פ"ז).

"וְעַל-כֵּן אַחַר שֶׁנִּזְדַּכְּנוּ שָׁם בְּמִצְרִים וְזָכּוּ לָצֵאת מִשָּׁם, סָפְרוּ מ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה" (ר"ן שְׁלֵחֵי פְסָחִים, בְּשֵׁם הַמְּדַרְשׁ), כִּנְגַד מ"ט שְׁעָרֵי-תְשׁוּבָה, "בַּחֲנֵת מ"ט אוֹתִיּוֹת הַנ"ל" (זֶהַר שְׁמוֹת טז).

וּבַיּוֹם הַחֲמִשִּׁים - אָז (שְׁמוֹת יט, כ): "וַיֵּרֶד ה' עַל הַר סִינַי".

זֶה בַּחֲנֵת (מִלְאָכִי ג, ז): "וְאֲשׁוּבָה אֲלֵיכֶם" - בַּחֲנֵת הַתְּשׁוּבָה שֶׁל הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ כְּבִיכּוֹל, בַּחֲנֵת 'שֶׁעַר הַחֲמִשִּׁים'.

וְזֶהוּ (שְׁמוֹת א, א): "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ" - סוֹפֵי-תְבוּתָהּ הֵם אוֹתִיּוֹת 'תְּהֵלִים' וְאוֹתִיּוֹת 'תְּשׁוּבָה'.

כִּי עַל-יְדֵי 'תְּהֵלִים', זוֹכִין לַתְּשׁוּבָה, שֶׁהִיא בַּחֲנֵת "שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה" וְכוּ'. כִּי מ"ט שְׁעָרֵי-תְשׁוּבָה, הֵם בַּחֲנֵת מ"ט אוֹתִיּוֹת שֵׁשׁ ב"שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה", לְהַזְדַּכֵּךְ שָׁם.

מב.

(סְפֵר־הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי 'סְפִירַת הָעֵמֶר')

[א] עַל-יְדֵי 'סְפִירַת-הָעֵמֶר', נִצּוּלִין מִ'גְּרוּשׁ' (סְפִירַת-הָעֵמֶר ח"ב א).

[ב] בְּיֹתֵר צְרִיךְ לְהַזְהֵר לְטַבֵּל לְקַרְיֹו בִּימֵי עֵמֶר (סְפִירַת-הָעֵמֶר ח"ב ב).

[ג] ב'סְפִירַת-הָעֵמֶר' - יְכוּלִין לְהַכְנִיעַ אֶת הַמָּסוּר. וְסִמְּנוּ: לְעַמ"ר - רָאשֵׁי-תְבוּתָהּ: מ'אֵיגָרָא ר'מָא ל'בִּירָא ע'מִיקְתָּא (סְפִירַת-הָעֵמֶר ח"ב ג).

"עַד מִמְחֶרֶת הַשַּׁבָּת הַשְּׂבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם" (וַיִּקְרָא כג, טז)

לט.

(ח"א י, ח)

"כְּשֶׁבֵּא הָמֶן לְמִרְדְּכִי, מִצָּאוּ עוֹסֵק בְּעֵמֶר שְׁעוּרִים, אָמַר לָהֶם: עֵמֶר שְׁעוּרִים דִּידְכוּ אֶתִי וְנִצַּח אוֹתוֹ וְאֵת בְּנָיו" (אֶסְתֵּר-דְּבָרָה י; מְגִלָּה טז).

כִּי עַל-יְדֵי 'עֵמֶר שְׁעוּרִים' שֶׁהוּא בַּחֲנֵת 'דִּין וְרִגְלוֹן', שֶׁהֵם בַּחֲנֵת 'הַמְחָאָת כַּף וְרִקְוִדִין' - נִתְבַּטַּל הָעֲבוּדַת-אֱלִילִים, בַּחֲנֵת 'הָמֶן', בַּחֲנֵת 'נְאוֹת'.

וּבְשֶׁבִיל-זֶה צָוָה 'הָמֶן' לַעֲשׂוֹת "עֵץ גְּבֵה חֲמִשִּׁים אַמָּה" (אֶסְתֵּר ה, יד) - כִּי רָצָה לְבַטֵּל כַּף שֶׁל "חֲמִשִּׁים יוֹם" (וַיִּקְרָא כג, טז) שֶׁל 'סְפִירַת הָעֵמֶר', שֶׁהוּא הַכַּף שֶׁל 'מִרְדְּכִי וְאַסְתֵּר'.

מ.

(ח"א קפב)

כָּל מַה שֶׁהָעוֹלָם מְדַבְּרִים בְּכָל יְמֵי הַסְּפִירָה, מְדַבְּרִים רַק מִהַסְּפִירָה שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם. וְמִי שֶׁהוּא מִבִּין, יוֹכֵל לְשַׁמַּע וְלִידַע זֹאת, אִם יֵטָה אֲזַנּוֹ הֵיטֵב לְסַפְּרֵי דְבָרֵיהֶם.

מא.

(ח"ב עג)

עֵקֶר הַזְּדַכְּכוֹת 'שְׁנַיִם-עָשָׂר שַׁבְּטֵי יָה', שֶׁהֵם מ"ט אוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵם בַּחֲנֵנוֹת מ"ט שְׁעָרֵי תְשׁוּבָה, הִיָּה ב'מִצְרַיִם', שֶׁהוּא

הִזָּה אִי־אֶפְשֶׁר לְעִבֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, וְעַל־כֵּן דוֹחָה עֲצָמוֹ לְיוֹם הַמָּחָר; וְלְיוֹם הַמָּחָר נִמְצָאִים מְנִיעוֹת וּבִלְבוּלִים אַחֲרֵים, וְדוֹחָה עֲצָמוֹ לְהֵלֶךְ; וְכֵן בְּכָל יוֹם וְיוֹם, עַד שָׂרֵב יְמִיהֶם כָּלִים בָּזָה לְהֵבֵל וְלָרִיק חֲסִין־שְׁלוֹם.

וּבִאֲמַת בּוֹדָאִי: כְּפִי הַתְּגַבְרוֹת הַשְּׁתַּטְחוֹת וְהַתְּפַשְׁטוֹת הַסְּטְרָא־אֲחָרָא שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם, בּוֹדָאִי קָשָׁה מְאֹד לְעֵסֶק בְּעִבּוּד־תִּי הַשֵּׁם.

אָבֵל צְרִיכִין לִידַע הַיֵּטֵב: שְׂאֵף־עַל־פִּי־כֶן, זֶה הַיּוֹם הוּא יוֹם, וְעוֹלָה בַּחֲשׁבוֹן, וּבּוֹדָאִי יֵשׁ בּוֹ טוֹב.

הִינֵנוּ: כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם יֵשׁ בּוֹ חֲכָמָה וְשִׁכְל מִיַּחַד דְּקַדְשָׁה, שְׂיִכּוּלִין לְהַפִּיר וּלְהַשִּׁיג הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ עַל־יָדוֹ, שְׂזָה הָעֵקֶר, וְכָל אֶחָד מִטָּל עָלָיו לְהַמְשִׁיךְ זֶה הַחֲכָמָה וְהַשִּׁכְל בְּכָל יוֹם וְיוֹם כְּפִי בַּחֲנִיתוֹ.

עַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַתְּגַבֵּר וּלְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְשַׁבֵּר הַקְּלָפָה, שֶׁהֵם כָּלֵל כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלוּלִים הַנִּלְוִים, וְלִידַע וּלְהַאֲמִין: "שְׂדִיקָא בְּיוֹם זֶה יִכּוֹל לְהַתְּקַרֵּב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, וְלִמְצָא הַטוֹב שֶׁבָּזָה הַיּוֹם דִּיקָא, כָּל אֶחָד לְפִי בַּחֲנִיתוֹ".

וְזָה יְסוּד כָּלֵל 'קְבֻלַּת־הַתּוֹרָה', בַּבְּחִינָת: "הַיּוֹם הִזָּה אֲנֹכִי מְצוֹנָה" וְכוּ', וּכְתִיב (דְּבָרִים ו, ו; וְעוֹד תִּרְבֶּה בְּסֵדֶר דְּבָרִים): "אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצוֹנָה הַיּוֹם", וְכֵן תִּרְבֶּה.

שְׂזָה בַּחֲנִינָת (תְּהִלִּים צח, ז): "הַיּוֹם אִם בְּקוּלוֹ תִּשְׁמָעוּ" - שְׂמִי שְׂרוּצָה לְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, וּלְשַׁמַּע בְּקוּלוֹ, וּלְקַבֵּל עָלָיו עַל תּוֹרָה וְעִבּוּד־הַשֵּׁם, צְרִיךְ לִידַע בְּכָל יוֹם וְיוֹם: "שְׂהֶעֱקֶר הוּא 'הַיּוֹם הַזֶּה' דִּיקָא שֶׁהוּא עוֹמֵד בּוֹ, וְלֹא לְדַחוֹת מִיּוֹם לְחַבְרוֹ כָּלֵל".

מג.

(לְקוּטִי־הַלְכוֹת, רֵאשִׁי־חֲדָשׁ ו, ז)

זֶה בַּחֲנִינָת גְּדֹל הַצְּעָקָה מֵעֵמֶק הַלֵּב שְׂנוּהֶגֶן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַכְּשָׁרִים לְצַעֵק בְּשַׁעַת הַסְּפִירָה, כִּי הוּא בַּחֲנִינָת צְעָקַת הַלֵּב "מִמַּעַמְקִים" (תְּהִלִּים קל, א) - כְּדִי שְׂנַזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ 'עֲצוֹת עֲמֻקּוֹת', כְּדִי שְׂנַזְכָּה לְטָהֵר עַל־יָדָם מִזְּהַמְתָּנוּ וּמִטְמָאָתָנוּ - כְּדִי שְׂנַזְכָּה לְקַבֵּל הַתּוֹרָה בְּשָׁבוּעוֹת וְכוּ'.

מד.

(לְקוּטִי־הַלְכוֹת, פְּקֻדוֹן ד, ה־ז)

עֵקֶר כּוֹנֵן הַסְּפִירָה, שְׂצְרִיכִין לְסַפֵּר בְּכָל יוֹם בְּפֶה מְלֹא: שְׂצְרִיכִין לְדַעַת וּלְזַכֵּר הַיֵּטֵב: שְׂיָמִי הָאָדָם מְנוּיִים וְסַפּוּרִים בְּמִסְפָּר וּבְמִנְיָן כָּל יוֹם וְיוֹם, וְהָאָדָם יִצְטָרֵךְ לַתֵּן דִּין וְחֲשָׁבוֹן מְכָל יוֹם וְיוֹם.

כִּי אֵין שׁוֹם יוֹם, וְאֶפְלוֹ שְׂעָה וְרַגַע אַחַת, אֵינּוּ הוֹלֵךְ לְבַטְלָהּ, בַּבְּחִינָת (וִיקְרָא כג, טו): "שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימַת תִּהְיֶינָה" - שְׂהַשֶּׁבַע שַׁבָּתוֹת שֶׁהֵם 'יָמֵי הַסְּפִירָה', צְרִיכִין לְהִיזוֹת תְּמִימוֹת וְשִׁלְמוֹת בְּעִבּוּד־תִּי הַשֵּׁם, וְלֹא יִלָּךְ מֵהֶם רַגַע לְאִבּוּד. כִּי הַשֶּׁבַע שַׁבָּתוֹת מְרַמְזִין עַל כָּל יָמֵי חַיֵּי הָאָדָם.

כִּי מִחֲמַת זְהַמַּת מְצָרִים יִכּוּלִין הַסְּטְרָא־אֲחָרָא וְהַקְּלָפוֹת לְבַלְבֵּל אֶת הַמַּחַ, שְׂיִטְעָה אֶת עֲצָמוֹ: כְּאֵלוֹ אֵין הַיּוֹם הַזֶּה שֶׁהוּא בּוֹ, מְסַגֵּל לְעִבּוּדֵי הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, וְיִרְצָה לְדַחוֹת עִבּוּד־הַשֵּׁם מִיּוֹם לְיוֹם.

כְּפִצּוּי זֹאת בְּרַב בְּנֵי־אָדָם: שְׂעֵקֶר הַתְּרַחֲקוּתָם מֵעִבּוּד־הַשֵּׁם, הוּא רַק עַל־יְדֵי־זֶה שְׂדוּחִין עֲצָמָן מֵעִבּוּדֵי הַשֵּׁם מִיּוֹם לְיוֹם, עַל־יְדֵי הַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלוּלִים וְהַעֲכוּבִים שֶׁיֵּשׁ בְּכָל יוֹם, עַד שְׂנַדְמָה כְּאֵלוֹ אֵין זֶה הַיּוֹם נִמְנָה וְנִסְפָּר כָּלֵל, וְכְאֵלוֹ הַיּוֹם

וְזֶה בְּחִינַת 'מִצְוֹת סְפִירַת־הָעֶמֶר', שֶׁהוּא 'הַכְּנָה לְקַבְּלַת־הַתּוֹרָה' - לְהוֹרֹת: שְׂאִי־אֶפְשָׁר לְקַבֵּל הַתּוֹרָה, כִּי אִם בְּשִׂיזְדְּעִין: "שֶׁהֶעֱקַר הוּא 'הַיּוֹם הַזֶּה שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד בּוֹ, וְלֹא לְדַחֹת מִיּוֹם לְיוֹם!" - כִּי כָּל יְמֵי הָאָדָם מְנוּיִים וְסְפוּרִים, וְהַלּוֹאֵי שִׁיפְרַע חוֹבַת כָּל יוֹם וְיוֹם בְּזַמְנוֹ.

וְעַל־יָדַי שְׂסוּפְרִין 'שֶׁבַע שְׁבֻתוֹת' קָדָם 'קַבְּלַת־הַתּוֹרָה' - יוֹצֵאִין מִטְמְאָה לְטָהָרָה, וּמִמְשִׁיכִין הָאֱמֶת וְהַקְּדוּשָׁה עַל־עַצְמוֹ, שִׁידַע תָּמִיד בְּכָל יוֹם וְיוֹם: שֶׁהֶעֱקַר הוּא 'הַיּוֹם הַזֶּה' דִּיקָא.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְסַפֵּר בְּפֶה מְלֵא - כִּי הַדְּבוּר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוּל לְהוֹזִיב אֶת הָאָדָם, אֶפְלוּ בָּעֵת שֶׁאֵינּוּ נָקִי עַדִּין מִזְהֻמָּתוֹ בְּשַׁלְמוֹת.

אָבֵל אַחֵר 'קַבְּלַת־הַתּוֹרָה' בְּשִׁבְעוֹת - אֲזִי אֵין צְרִיכִין עוֹד לְסַפֵּר הַיָּמִים בְּפֶה מְלֵא בְּכָל יוֹם בְּשָׂאֵר יָמוֹת הַשָּׁנָה - כִּי כָּבֵד הַמְשַׁכְּנוֹ עֲלֵינוּ הַקְּדוּשָׁה עַל־יָדַי 'מִצְוֹת סְפִירַת־הָעֶמֶר' וְ'קַבְּלַת־הַתּוֹרָה', עַד שֶׁמִּמְלֵא צְרִיכִין לְזַכֵּר זֹאת בְּכָל יוֹם וְיוֹם שֶׁזֶּה הַיּוֹם מְנוּי וְסְפוּר, וְצְרִיכִין לְצַאת בּוֹ חוֹבַת הַיּוֹם בְּזֶה הַיּוֹם דִּיקָא, שֶׁזֶּה עֶקֶר הַקְּדוּשָׁה.

"כִּי כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תַעֲנֶה בְּעַצֶּם הַיּוֹם הַזֶּה" (ויקרא כג, כט)

מה.

(ח"א קעט)

כַּנְגֵּד כָּל מִינֵי 'מַחְלָקָת', בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, שֶׁאֵינּוּ יְכוּל לְהַתְּפַלֵּל אוֹ לַעֲשׂוֹת בְּעִבּוּד־תְּהִשָּׁם - צְרִיךְ 'תַּעֲנִית'.

כִּי בְּחִינַת ה'מַחְלָקָת' - הוּא רְצוֹן אַחֵר, שְׁעוֹמְדִים עָלָיו לְבַטֵּל רְצוֹנּוֹ - וְ'סִגְלַת הַתַּעֲנִית' אֵינָא בְּזוּהַר (אַחֲרֵי סַח: עַל וִיקְרָא כג, כט; טז, כט): "בְּעַצֶּם הַיּוֹם הַזֶּה, תַּעֲנוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם" - "שִׁמְעַלְת הַתַּעֲנִית, לֹא־כִנְעָא לְבָא לְאֲדַבְקָא רְעוּתָא דְלְבָא לְקַדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא".

שְׁעַל־יָדַי ה'תַּעֲנִית' - נִכְנַע וְנַחֲלַשׁ הַלֵּב, וְנִתְבַטַּל כָּל הַרְצוֹנוֹת הָאַחֲרִים שְׁלוֹ, מִפְּנֵי רְצוֹן הַקְּדוּשָׁא־בְּרוּךְ־הוּא.

וְעַל־כֵּן עַל־יָדֵיזָה נִתְבַטַּל ה'מַחְלָקָת', שֶׁהוּא בְּחִינַת "רְצוֹנוֹת אַחֲרִים שְׁלֹא כַּרְצוֹנּוֹ" (עֵין אָבוֹת פ"ב מ"ד).

"וְלוֹ אֶחָד בָּהֶם" (תְּהִלִּים קלט, טז), "זֶה יוֹם הַכְּפוּרִים" (תְּנַאֲדְבִיר־אֱלִיהוּ רַבָּה פ"א), שֶׁהוּא תַּעֲנִית שְׁמַחֲיָה כָּל הַיָּמִים.

כִּי 'יוֹם־הַכְּפוּרִים' הוּא 'כְּלָלוֹת כָּל הַיָּמִים', וְעָלָיו נֶאֱמַר: "בְּעַצֶּם הַיּוֹם הַזֶּה, תַּעֲנוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם" - הֵינּוּ הַרְצוֹנוֹת 'כַּנְל' - כִּי 'נַפֶּשׁ' הוּא בְּחִינַת 'רְצוֹן'.

וְזֶה: "בְּעַצֶּם הַיּוֹם הַזֶּה" - עַל־יָדַי פְּנִימִיּוֹת ה'עֲצָמִיּוֹת' שֶׁל הַיּוֹם שֶׁהוּא כְּלוּל מִכָּל הַיָּמִים - "תַּעֲנוּ".

וְעַל־יָדַי ה'תַּעֲנִית' - נִבְנְה קוֹמַת וְחִיּוֹת ה'שְׁמַחָה'. כִּי 'מַעַלְת הַתַּעֲנִית': שְׁמַעוֹרַר וּמַחֲיָה מֵתִים - הֵינּוּ: הַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ בַחֲשָׁךְ, וְאֵין לָהֶם שׁוּם חִיּוֹת וְכוּ'.

כִּי כָּל 'יוֹם' הוּא 'בְּרִיאָה', וְיֵשׁ לוֹ חִיּוֹת עַצְמוֹ מְלַבֵּד הַשֶּׁפַע, וְהוּא מוֹצֵץ גַּם חִיּוֹתוֹ ה'עֲצָמִי שֶׁל הַיּוֹם, עַד שֶׁנִּשְׁאַרוּ הַיָּמִים הַכְּלוּ פְּגָרִים מֵתִים וְכוּ'. וְעַל־יָדַי ה'תַּעֲנִית', הוּא מְעוֹרַר וּמַחֲיָה הַיָּמִים הַכְּלוּ וְכוּ' (עֵין בְּפָנִים וּבַח"א סב).

"וּלְקַחְתֶּם לָכֶם וְכוּ', פְּרִי עֵץ הָדָר, כַּפֹּת תְּמָרִים, וְעֵנֶף עֵץ עֵבֶת, וְעֵרְבֵי נָחַל" (ויקרא כג, מ)

"לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם, כִּי בַסְּפֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (ויקרא כג, מג)

מו.

(ח"א י, ט)

ה'רַגְלִיךָ, הֵם "אֲפִיקֵי מַיִם" (תהלים מב, ב; ועוד), כִּי הֵם בְּחִינַת (ויקרא כג, מ): "עֵרְבֵי נָחַל", כְּמֵאֲמַר חֲזו"ל (ספ"ה נג.): "רַגְלוֹהִי דְבִרְנָשׁ אֲנֹנִן עֵרְבִין לָהּ".

"עֵרְבִין" - זֶה בְּחִינַת: "עֵרְבֵי נָחַל".

"אֲפִיקֵי מַיִם" - הֵינוּ: בְּחִינַת 'מְרַדְּכֵי וְאֶסְתֵּר', בְּחִינַת 'יָדַיִם וְרַגְלַיִם', בְּחִינַת 'הַמְחַאֲת־כַּף וְרַקוּדִין'.

מז.

(ח"א ל; ח"א קלה)

בְּכֹל יוֹם-טוֹב יֵשׁ אַרְבַּע מִצְוֹת וְכוּ'. ב'סְפֹת' אַרְבַּעַה מֵיָנִים' (ויקרא כג, מ). כְּנֶגֶד ה'מַלְכוּת' שֶׁהִיא בְּחִינַת דְּל"ת, שְׂיֻצְאָת בְּיוֹם-טוֹב מֵה'אַרְבַּע מַלְכוּת דְּסִטְרָא-אַחֲרָא, שֶׁהֵם אַרְבַּע גְּלוּתוֹת - עַל-יַדֵּי שְׁמַעְלִין אוֹתָהּ לְאוֹר־הַפְּנִיִם' הַמְאִיר ב'שְׁלֹשׁ-רַגְלַיִם'.

מח.

(ח"א עד)

דְּבוּר בְּלֹא דַעַה, הוּא בְּחִינַת 'עֲרֵבָה', כִּי "עֲרֵבָה דוֹמָה לְשִׁפְתַיִם" (תנחומא יאמור, זֶהר צו לב, פְּנִיחַס רנו).

כְּדֹאִיתָא בְּזִהַר (קדושים פה:): "אֵית מָאן דְּלַעֲי בְּאוֹרֵיתָא וּמְגַמְגָּם בָּהּ בְּגַמְגוּמָא דְּלֹא יָדַע, כָּל מְלָה וּמְלָה סְלֻקָּא לַעֲיָלָא, וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָדִי בְּהֵאִי מְלָה, וְקַבִּיל לָהּ וְנָטַע לָהּ סְחָרְגִין דְּהֵאִי נַחְלָא, וְאִתְעַבְדוּ מֵאֲנֹנִן מְלִין אֵילְגִין רַבְרַבִּין, וְאֶקְרוּן (ויקרא כג, מ): 'עֵרְבֵי נָחַל'".

מט.

(ח"א נו, ח)

עֵקֶר ה'גְּאֻלָּה' עַל-יַדֵּי ה'דַּעַת', כְּמוֹ שְׁכַתוּב (שמות טז, ו): "וַיִּדְעֶתֶם כִּי ה' הוֹצִיא אֶתְכֶם" וְכוּ', "לְמַעַן יֵדְעוּ" וְכוּ' (ויקרא כג, מג).

שְׂאֵר עֲנִינֵי הַמוֹעֲדִים וְשְׁלֹשׁ-רַגְלַיִם - נִמְצְאִים בְּמִקּוּמָם, כָּל מוֹעֵד בְּמוֹעֵדוֹ

"לְהַעֲלֹת נֵר תְּמִיד" (ויקרא כד, ב)

"כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹר" (משלי ו, כג). מֵהוּ "כִּי נֵר מִצְוָה"? - אֵלֶּא כָּל מִי שֶׁעוֹשֶׂה מִצְוֹת, הוּא כְּאֵלוֹ מְדַלֵּק 'נֵר' לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְחִיָּה 'נִפְטוּ', שֶׁנִּקְרָאת 'נֵר', שֶׁנֶּאֱמַר (שם כז): "נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם". (שמות-רבה לו, ג)

נ.

(ח"א ערה)

דַּע: שְׁכָל מִצְוָה וּמִצְוָה שְׁעוֹשִׁין - נַעֲשֶׂה כְּמִנְהַג נֵר אֶחָד.

וּכְשֶׁנִּסְתַּלַּק הָאָדָם, אִם הִיא נִשְׁמָה גְדוּלָּה שֶׁהִיא יִקְרָה מְאֹד בְּעֵינֵי הַשָּׁמַיִם-יִתְבָּרֵךְ - אֲזִי נוֹתֵנִין לָהּ לְהִיּוֹת מְחַפֵּשׁ ב'גְּנֻזֵי-אֲדָמָה-לְכָא, שֶׁיִּחַפֵּשׁ וַיִּקַּח לוֹ מֵה שֶׁיִּרְצֶה מִגְּנֻזֵי הַמְּלָךְ יִתְבָּרֵךְ, וְזֶהוּ תַכְלִית כָּל תַּעֲנוּגֵי עוֹלָם-הַבָּא.

וְל'חֲפוּשׁ' צְרִיכִין 'נְרוֹת', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (פסחים י:): "שְׁחַפּוּשׁ בְּנְרוֹת", וְלִמְדוּ מִפְּסוּק (משלי כ, כז): "נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם חֲפֵשׁ כָּל חֲדָרֵי בֵּטוּן".

נא.

(ספר-המדות, נר-תמיד ח"ב א)

**בזכות 'נר-תמיד' הדולקים בשמן-זית,
נצולין מגזרת 'שמד'.**

[נר-תמיד' הוא בחינת ה'רצון', שעל-ידי-זה נתבטל בחינת 'שמד', כי עולים מ'שמד' ל'רצון'. לקוטי-הלכות, 'ברכת השחר' ה, מז. ועינ-שם עוד: שכל דבר שהוא כנגד רצון-השם, נקרא 'שמד'].

שאר עניני 'נר תמיד' - נמצאים ב'פרשת תצוה', בפסוק (שמות כז, כ): 'להעלות נר תמיד'

"ולקחת סלת ואפית אתה שתיים עשרה חלות וגו'. ביום השבת יערכנו לפני ה' וכו' ברית עולם" (ויקרא כד, ה-ח)
- ענין 'לחם הפנים' -

נב.

(ח"א לא, ט)

**מי שהוא במדרגת 'אברהם', הינו בחינות
"בעל נפש" (משלי כג, ב) - אזי בודאי כל
אכילותיו וסעדוֹתיו בבחינת: "לחם הפנים"
(שמות כה, ל; לה, יג), בבחינת (בראשית יז, א):
"התהלך לפני".**

**"התהלך" - זה בחינת 'רגליו', בחינת
'פרנסתו', בחינת (דברים יא, ו):
"ואת היקום אשר ברגליהם", "זה ממונו
של אדם שמעמידו על רגליו" (פסחים ק"ט.
סנהדרין קי.). "התהלך לפני", שנעשה מהם
בחינת 'פנים'.**

**וזה בחינת (שמואל-א כא, ז): "לחם הם ביום
הלקחו" - הינו: "לחם הפנים", הם
"לחם חם", דרגין ד'אברהם', שהוא בחינת
(בראשית יח, א): "פתם היום".**

**וה'נרות' נעשין מן ה'מצוות', בבחינת (שם
ו, כג): "נר מצוה". ואצל אלו
ה'נרות', מחפשת הנשמה אחר ההסתלקות
ב'גנזיא-דמלכא'.**

**וזה בחינת (שבת קנא: על תהלים פח, ו):
"במתים חפשי" - "כיון שמת אדם,
נעשה חפשי מן המצוות". "חפשי" - הינו:
בחינת ה'חפוש' שנעשה מן ה'מצוות', כי
ה'מצוות' הם 'נרות' שעל-ידם ה'חפוש'
בנ"ל.**

**אבל יש צדיק שממית עצמו בחייו, וגם
בעודו בחיים הוא מחפש בגנזי אביו
(ענין זה באריכות מובא ב'לקוטי-מוהר"ן ח"ב ה, טו).**

**[שיחות-הר"ן קלד (שיד לתורה הנ"ל, ח"א ער"ה): יש אחד
שנר שלו אינו יכול לדלק כראם איזה שעה, מחפש עם
הנר אותה שעה שדולק, ואחר-כך נכלה הנר ואין לו פמה
לחפש. ויש אחד שנר שלו דולק איזה שעות יותר, ויוכל
לחפש יותר, אבל אחר-כך נפסק. ויש שנר שלו דולק יום
אחד. ויש שדולק עוד יותר יותר.]**

**אבל יש אחד שיש לו הרבה נרות נפלאים כאלו, שדולקים
ומאירים לעולם ועד ואינם נכבים לעולם, והוא זוכה
לחפש בגנזיא דמלכא תמיד לעולמי עד ולנצח נצחים -
אשרי לו.**

**והנה מזה מובן: שגם אנשים פשרים פשוטים, זוכים
בעולם-הבא לחפש בגנזיא דמלכא, אבל החפוש שלהם
הוא רק לפי שעה, כפי המצוות שלהם, ובודאי גם זה הוא
זכיה גדולה ונפלאה מאד מאד, כי אפלו כשמחפש בגנזיא
דמלכא איזה שעה, יוכל גם-כן למצא שם אוצרות
נפלאים שיוכל לחיות בהם חיי עולם-הבא לנצח. אבל
חיי ויהיה רק כפי מה שיימצא באותה השעה.**

**אבל מי שזוכה שנרות מצוותיו מאירין ודולקין יותר
יותר, בודאי ימצא רב טוב בגנזיא דמלכא יותר ויותר. וכן
כל אחד ואחד כפי מה שנרות מצוותיו דולקין יותר. אבל
הצדיק הגדול זוכה לחפש תמיד בגנזיא-דמלכא נרות שלו
לא יכפו לעולם ועד. ועוד יש בזה דברים בגו. ודי בזה.]**

וְאֵז, כָּל הָעֶבְרִים וְכָל הַכּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת שֶׁהֵם תַּחְתֵּיהֶם, טוֹרְחִין בְּשִׁבִל זֶה הָאִישׁ, בְּשִׁבִל פְּרִנְסָתָךְ.

וְזֶהוּ (דברים טז, טז): "וְלֹא יֵרָאֶה אֶת פְּנֵי ה' רִיקָם" - בְּרִגְלִים, שְׂאֵז נִתְגַּלִּין "פְּנֵי ה'", בְּחִינַת 'פְּנִים'. וּבְזֶה שֶׁכָּל אֶחָד מֵבֵיא 'עוֹלֹת רְאִיָּה', מִיִּגְעָתוֹ שֶׁמִּתְיַגַּע כָּל הַשָּׁנָה - עַל־יַד־זֶה נִתְתַּקֵּן וְנִתְעַלָּה כָּל לַחְמוֹ וּפְרִנְסָתוֹ, בְּבַחֲחִינַת: "לָחֶם הַפְּנִים".

וְזֶהוּ שֶׁהַשִּׁיב הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמֹשֶׁה (שמות לג, יד): "פְּנֵי יִלְכוּ וְהִנַּחְתִּי לָךְ" - כִּי מֹשֶׁה בִקֵּשׁ בַּפֶּה, וְהַשִּׁיב לוֹ: "פְּנֵי יִלְכוּ" - שִׁיתַּקְנוּ בְּחִינַת 'רִגְלִין', בְּבַחֲחִינַת 'פְּנִים' - אֲזִי יִתְפַּכֵּר לָהֶם - כִּי "שְׁלַחַן דוֹמָה לְמִזְבֵּחַ שְׁמִכְפֹּר" (ברכות נה, חגיגה כז, מנחות צז).

וְזֶהוּ (שם): "פֶּתַח בְּמִזְבֵּחַ, וְסִיִּים זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לְפָנֵי ה'" (יחזקאל מא, כב) - 'לְפָנֵי' דִּיקָא, שִׁיְהִיָּה דִּיקָא בְּבַחֲחִינַת 'פְּנִים', וְאֲזִי מְכַפֵּר.

נג.

(ח"א סו)

כְּשֶׁאוֹכֵל בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה - אֲזִי הוּא בְּחִינַת: "לָחֶם הַפְּנִים" (שמות כה, ל; לה, יג), כִּי ה' שֶׁכָּל הוּא ה'פְּנִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קהלת ה, א): "חֲכָמַת אָדָם תְּאִיר פְּנֵיו".

אָבֵל כְּשֶׁאִין אֲכִילָתוֹ בְּקִדְשָׁה - אֲזִי אוֹבֵד 'פְּנֵיו', הֵינּוּ ה'שֶׁכָּל, וְנוֹפֵל לְבַחֲחִינַת 'שָׁנָה' וְכוּ'.

נד.

(ח"א סג)

"לָחֶם הַפְּנִים" (שמות כה, ל; לה, יג) - הוּא בְּחִינַת 'בְּרִית', כְּמוֹ

שֶׁכָּתוּב (ויקרא כד, ח): "בַּיּוֹם הַשְּׁבִיט יַעֲרֹכְנוּ לְפָנֵי ה' וְכוּ', בְּרִית עוֹלָם".

נה.

(ח"ב ז, יא)

"לָחֶם הַפְּנִים" (שמות כה, ל; לה, יג) שֶׁהִיָּה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ - זֶה בְּחִינַת ה'אֲכִילָה' וְה'פְּרִנְסָה' שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יַד 'כָּל־לֵוִיִּת בֶּן וְתַלְמִיד', שְׂבוּ נִתְגַּלָּה 'אזרות המקיפים', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'אזרות-הפנים', בְּחִינַת 'ש"ע נְהוֹרִין'.

"הוֹצֵא אֶת הַמִּקְלָל אֶל מַחוּץ לְמַחֲנֶה וְגו', וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל הָעֵדָה" (ויקרא כד, יג)

נו.

(לקוטי-הלכות, ברפת-הפרות ה, טז)

"דִּין הַמִּקְלָל" (ויקרא כד, י"ב) - זֶה בְּחִינַת (סנהדרין כ): "לְהַכְרִית זְרַעוֹ שֶׁל עֲמֹלֵק", שֶׁהִיָּה 'כּוֹפֵר בְּעֶקְר' - שֶׁהוּא בְּחִינַת 'הַמִּקְלָל', שֶׁחֲרָף וְגִדַּף כְּמוֹ 'עֲמֹלֵק'. "וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע מַה לַּעֲשׂוֹת עִמּוֹ" (תרגום יונתן וירושלמי, ויקרא כד, יב).

כִּי בְּאֵמַת: עֶקֶר עֲבוֹדַת מֹשֶׁה, וְכָל הַצְּדִיקִים-אֲמֵתִיִּים שֶׁהֵם בְּבַחֲחִינַת מֹשֶׁה: הוּא לְהָאִיר גַּם בְּדִיּוֹטָא-הַתַּחְתּוֹנָה מְאֹד - לְהַתְּפַלֵּל עֲלֵיהֶם, וְלִרְחַם עֲלֵיהֶם, וְלַהֲשִׁיבָם לְעִמָּהֶם לְקָרֵב אוֹתָם גַּם כִּן לְהַשִּׁיב-יִתְבַּרְךָ.

וּבְשִׁבִיל-זֶה הֵם סוֹבְלִים בְּזִיוּנוֹת וּשְׂפִיכוֹת-דָּמִים הַרְבֵּה, הַכֵּל בְּשִׁבִיל לְקָרֵב בְּלֶם לְהַשִּׁיב-יִתְבַּרְךָ. כְּמוֹ שֶׁרְאִינוּ: אִיךָ מֹשֶׁה מָסַר נַפְשׁוֹ אַחַר 'חֲטָא הָעֶגְלָה', וְהַתְּפַלֵּל בְּעַד יִשְׂרָאֵל, וְהַצִּילָם מִכְּלִיָּה חַס־וְשָׁלוֹם.

על-כן "לא ידע משה מה לעשות עם המקל" - כי אולי צריכין להאריך אף עליו גם-כן. בפרט (ויקרא-דבא לב, ד): "שהוא היה בן איש מצרי, שהרגו משה" קדם הזמן, "ושגה בזה ונתחייב גלות", כפובא (ילקוט-שמעוני, ואתחנן, רמז תתכט).

על-כן היה מספק עתה מה לעשות, "עד שהודיעו השם-יתברך שחייב סקילה" - כי אף-על-פי שצריכין לשתק על בזיונו, אבל על בזיון השם-יתברך שמחרף ומגדה כל-כך - צריכין לנקם בו בכל מה דאפשר.

הַפְּטֵרַת פֶּרֶשֶׁת אָמוֹר

"לְהַנִּיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ" (יחזקאל מד, ל)

א.

(לקוטי־הלכות, סעודה א)

וְזֶה גַם־כֵּן בְּחֵינַת הַבְּרָכָה שֶׁמְבָרְכִין עַל כָּל דְּבַר, כְּדֵי לְבָרֵךְ וּלְהוֹדוֹת אֶת צְדִיקוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּדֵי שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְתַקְּנוּ הַנְּפָשׁוֹת שֶׁהֵם בְּחֵינַת 'דְּבוּר'.

וְזֶה שְׂאִיתָא בְּתַקְוָנִים (תקוני־זהר כז. תקוני־זהר חֲדָשׁ, תְּקוּנָא קַדְמָאָה): "שֶׁבְרָכָה הִיא מְסֻטָּרָא דְאִמְאָ־עֲלָאָה, בְּחֵינַת (יחזקאל מד, ל): 'לְהַנִּיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ', עֵינֵי־שָׁם.

ב.

(לקוטי־הלכות, פסח ה, ח)

וְזֶה בְּחֵינַת 'מִתְנַגּוֹת כְּהֵנָּה תְרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת', כְּדֵי לְהוֹצִיא הַדָּגָן מִן הַקֶּלְכֶּה, עַל־יְדֵי ה'כֹּהֵן', שֶׁהוּא בְּחֵינַת (ויקרא ה, יב): "וְקִמַּץ הַכֹּהֵן" - שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ הָאוֹר הַבָּא מִלְמַעְלָה "שֶׁהוּא קָמִיץ וְסֹתִים" (תקוני־זהר יטז), וּלְצִירוֹ לְבָרְכָה וְכוּ'.

וְעַל־כֵּן אָנוּ חוֹזְרִין וְנוֹתְנִין מִתְנַגּוֹת כְּהֵנָּה, דְּהֵינּוּ 'חֲלָה' - ל'כֹּהֵן' - כְּדֵי לְהָרִים הַכֹּל לְשָׂרְשׁוֹ לְבְּחֵינַת: "וְקִמַּץ הַכֹּהֵן" - כְּדֵי שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִמְשָׁךְ הָאוֹר מִלְמַעְלָה, וְיִצְטִיר בְּבְחֵינַת 'בְּרָכָה'.

כִּי הַכֹּהֲנִים יְכוּלִין לְהַמְשִׁיךְ הָאוֹר־הַפְּשׁוּט מִלְמַעְלָה, וּלְצִירוֹ לְבָרְכָה, שֶׁזֶהוּ בְּחֵינַת 'בְּרַפְת כֹּהֲנִים'. (עגן בפנים, עגן ציור האור לברכה אצל 'חלה').

וְזֶה שְׂכַתוּב אֲצֵל 'חֲלָה' (יחזקאל מד, ל): "לְהַנִּיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ" - 'לְהַנִּיחַ בְּרָכָה' דִּיקָא, כַּנֵּ"ל.

וְזֶהוּ בְּחֵינַת בְּרָכָה תְּחִלָּה וְסוּף שֶׁמְבָרְכִין עַל כָּל דְּבַר - הַכֹּל כְּדֵי לְצִיר הָאוֹר וְהַשְּׂפַע, שֶׁהוּא הַחֵיּוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּאוֹתוֹ דְּבַר שֶׁנֶּהְנֶה מְמַנּוֹ - לְצִירוֹ לְבָרְכָה.

ג.

(לקוטי־הלכות, דינים ג, כד)

וְזֶהוּ בְּחֵינַת 'חֲלָה', שֶׁהוּא "לְהַנִּיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ" (יחזקאל מד, ל), עַל־יְדֵי ה'חֲלָה' שְׁנוֹתְנִין לְכֹהֵן שֶׁהוּא 'אִישֵׁי־הָאֱמֹת', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּאַהֲרֹן הַכֹּהֵן (מלאכי ב, ז): "תֹּרַת אֱמֹת הִיְתָה בְּפִיהוּ" וְכוּ'.

שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְבָרְכָה, בְּחֵינַת 'פְּרִנְסָה וּמְזוֹנוֹת', שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי ה'אֱמֹת', שֶׁהוּא 'תְּקוּנַת־הַתְּפִלָּה'.

פרקי אבות - פרק שלישי

"עקביא בן מהללאל אומר: הסתכל בשלשה דברים, ואין אתה בא לידי עברה" (משנה א)

א.

(ח"א סו, ב)

כל המצוות והעברות - עקרון על-ידי שמוציאין מפה אל הפעל, בחינת 'התפתחות הידים', בחינת 'פח ופעל', כי יש בהם גם-כן שלש בחינות 'מקום וציור וזמן'.

כי עקר שלמות המצוה הוא - רק בפשזוכה לעשתה בפעל, ואז הוא בחינת 'בריאת העולם' ממש, שמקיים עולם מלא. וכן להפך בעברה חסיושלום.

וזה בחינת (אבות פ"ב מ"א): **"הסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה"**. "לידי עברה" דיקא - כי עקר ה'עברה' נעשה על-ידי בחינות הידים'. ובתחלה, ה'עברה' בכה, שחושב לעשותה חסיושלום, ואחר-כך פשמוציאה מפה אל הפעל ועושה אותה - אזי הוא רשע גמור' וחשוב כמת.

כי כל העולם לא נברא רק על-ידי בחינה זאת, שיצאה הבריאה מפה אל הפעל על-ידו יתברך, ועל-כן בכל עברה פוגמין בכלליות העולמות, ובכלליות השמות הקדושים רחמנא-לצלן.

ואין תקנה, כי אם בתשובה שמתחרטים על העברה ועוזבים אותה, על-ידי-זה נתתקן הנ"ל, וחוזר ומוציא תקון כל העולמות מפה אל הפעל, כי עקר התשובה

היא 'חרטה' שמתחרט על העברה, בחינות (גדרים כב): "פתח חרטה", בחינת 'התפתחות הידים' הנ"ל.

ב.

(אבני ה-ברזל, שיחות וספורים ממוהרנ"ת ז"ל מה)

פעם-אחת אמר מוהרנ"ת ז"ל: **אצדיק אז ער שטארבט א צדיק, דאס איז דבר פלא** [צדיק שהוא נפטר כצדיק, זה הוא דבר פלא].

פעם-אחת אמר: **"א ויא א וויסע בארד, און נאד א ברסלבר חסיד"** [זקן לבן ועוד חסיד ברסלב].

ופעם-אחת בא מוהרנ"ת ז"ל למשנה של (אבות פ"ג מ"א): **"עקביא בן מהללאל אומר הסתכל וכו'", ונתלהב מאד מאד, ואמר בזה-הקשון:**

פארוואס איז רבי שמעון בר יוחאי געווען רבי שמעון בר יוחאי? - ווייל ער האט דאס געוואוסט [המשנה הנ"ל]!

פארוואס איז געווען דער האר"י הקדוש דער האר"י הקדוש? - ווייל ער האט געוואוסט!

פארוואס איז געווען דער בעל-שם-טוב הקדוש דער בעל-שם-טוב הקדוש? - ווייל ער האט געוואוסט!

פארוואס איז געווען דער הייליגער רבי דער הייליגער רבי? - ווייל ער האט געוואוסט!

פֶּאֶרְוֹאֵס בֵּין אִיף אִוִּיף אִיף? - ווייל אִיף ווייס!

[מדוע הרשב"י היה רשב"י - פִּינן שְׂיַדַע זאת [המשנה הנ"ל]; ומדוע האר"י הקדוש היה האר"י הקדוש - פִּינן שְׂיַדַע זאת; ומדוע הבעל-שם-טוב היה הבעל-שם-טוב - פִּינן שְׂיַדַע; ומדוע רבנו הקדוש היה רבנו הקדוש - פִּינן שְׂיַדַע זאת; ומדוע אני כמו שאני - פִּינן שאני יודע].

"מאין באת, מטפה סרוחה" (משנה א)

ג.

(ח"ב לז)

הַבְּנִים שְׂאִינָם נוֹלְדִים בְּקִדְשָׁה, הֵם מוֹתְרוֹת מִמֶּשׁ, כִּי הֵם בָּאִים מִמוֹתְרוֹת וְסִרְחוֹן וְעֵכִירַת הַמַּח שְׂיִוצֵא לְחוּץ, וּמִזָּה נִתְהוּוּ הַבְּנִים, בְּחִינַת (אבות פ"ג מ"א): "טפה סרוחה", 'סרחון' ממש.

ו'בְּנִים דְּקִדְשָׁה' הֵם גְּבוּהִים מְאֹד, וְכִמוּ שְׂאִמְרוּ חַז"ל (יבמות סג): "כֹּל מִי שְׂאִינֵו עוֹסֵק בְּפִרְיָהּ וּרְבִיָּהּ, כָּאֵלוּ מִמַּעַט אֶת הַדְּמוּת" - כִּי כְּשָׁבָא וְנוֹלַד בֶּן בְּעוֹלָם, נוֹלַד וּבֵא 'צֶלֶם אֱלֹקִים' כְּבִיכּוֹל, וְנִשְׁלָם "צֶלֶם דְּמוּת תְּבִנִיתוֹ" (פְּתוּבוֹת ח.).

"ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון" (משנה א)

ד.

(ח"א נד, א)

צְרִיכִין לְשַׁמֵּר מְאֹד אֶת הַזְּכָרוֹן, שְׂלֵא יִפֹּל לְשִׁכְחָה, בְּחִינַת 'מִיתַת-הַלֵּב'. וְעַקֵּר הַזְּכָרוֹן - הוּא לְזַכֵּר תָּמִיד בְּעֵלְמָא-דְּאִתִּי - שְׂלֵא יְהִיָּה בְּדַעְתּוֹ חֶסֶד וְשְׁלוֹם: "שֵׁאִין עוֹלָם אֵלָא אֶחָד" (בְּרַכוֹת פ"ט

מ"ה). וְעַל-יְדֵי-זֶה, נַעֲשֶׂה יַחֲוֹד "ה' אֱלֹקֵינוּ" (תהלים קד, א).

ה.

(ח"ב י)

מָה שְׂהָעוֹלָם רְחוּקִים מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ וְאִינָם מִתְקַרְבִּים אֵלָיו, הוּא רַק מִחַמַּת שְׂאִין לָהֶם 'יְשׁוּבֵי-הַדַּעַת' וְאִינָם מִיִּשְׁבִּין עֲצָמָן.

וְהָעֵקֶר לְהַשְׁתַּדֵּל לְיִשְׁבַע עֲצָמוֹ הַיָּטִב: "מָה הַתְּכַלִּית מְכַל הַתְּאֵאוֹת וּמְכַל עֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, הֵן תְּאֵאוֹת הַנְּכַנְסוֹת לְגוֹף, הֵן תְּאֵאוֹת שְׂחוּץ לְגוֹף, כְּגוֹן כְּבוֹד" - וְאֵז בּוֹדֵאֵי יְשׁוּבֵי אֵל הַשֵּׁם.

וְרַק עַל-יְדֵי הַשְׂמִיחָה, יוֹכֵל לְהַנְהִיג הַמַּח כְּרִצּוֹנוֹ, וְיִכָּל לְיִשְׁבַע דַּעְתּוֹ.

ו.

(שיחות-הר"ן מז)

צְרִיף לָזֶה זְכִיָּה גְּדוֹלָה: לְיִשְׁבַע עֲצָמוֹ שְׂעָה אַחַת בַּיּוֹם, וְשִׂיחָה לֹא חֲרָטָה עַל מָה שְׂצָרִיכִין לְהַתְּחַרֵּט.

כִּי לֹא כָּל אֶחָד זֹכֵה לְיִשְׁבַע הַדַּעַת אִיזָה שְׂעָה בַּיּוֹם, כִּי הַיּוֹם הוֹלֵךְ וְעוֹבֵר, וְאִין לֹא פִּנְאֵי לְיִשְׁבַע עֲצָמוֹ אֶפְלוּ פַּעַם-אַחַת כָּל יְמֵי חַיָּיו.

עַל-כֵּן צְרִיכִין לְהַתְּגַבֵּר, לְיַחַד לֹא פִּנְאֵי, לְיִשְׁבַע עֲצָמוֹ הַיָּטִב, עַל כָּל מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עוֹשֶׂה בְּעוֹלָם, אִם כֶּף רְאוּי לֹא לְבִלּוֹת יְמָיו!

וּמִחַמַּת שְׂאִין מִיִּשְׁבַע עֲצָמוֹ וְאִין לֹא דַעַת, וְאֶפְלוּ אִם יֵשׁ לֹא, אִין הַדַּעַת הַמִּיִּשְׁבַע מֵאֲרִיף זְמַן אֶצְלוֹ, וְאוֹתוֹ מַעֲט דַּעַת שְׂיֵשׁ לֹא אִינֵו חֲזַק אֶצְלוֹ - מִחַמַּת זֶה אִין מְבִינִים שְׂטוֹת הָעוֹלָם-הַזֶּה. אֲבָל אִם הָיָה

לְהָאָדָם שָׁכַל מֵיֵשֵׁב חֶזֶק וְתַקִּיּוּהָ, הָיָה מִבֵּין
שֶׁהַכֹּל שְׁטוּת וְהַבֵּל וְכוּ'.

ז.

(שיחות-ה'ר"ן עז)

כָּל הָעוֹלָם מְלֵא מַחְלֻקוֹת' - הֵן בֵּין
אֲמוֹת־הָעוֹלָם, וְכֵן בְּכָל עִיר וְעִיר, וְכֵן
בְּכָל בַּיִת וּבַיִת, בֵּין הַשְּׂכָנִים וּבֵין כָּל אֶחָד עִם
אִשְׁתּוֹ וּבְנֵי בֵיתוֹ וּמִשְׁרָתוֹ וּבְנָיו.

וְאִין מִי שֵׁשִׁים עַל לְבוֹ הַתְּכַלִּית: "שֶׁבְכָל
יוֹם וַיּוֹם הָאָדָם מֵת!" - כִּי הַיּוֹם שֶׁעָבַר
לֹא יִהְיֶה עוֹד, וּבְכָל יוֹם הוּא מֵתֻקָּרֵב לְמִיתָהּ.

ח.

(ספורי-מעשיות, מעשה יא, מ'גן-
המלך ובן-השפחה שנתחלפו)

אָמַר לּוֹ אָדָם הַיֵּעַר: "חֲדַל לָךְ לְרַדֵּף אַחֲרֵי
הָעוֹזְנוֹת, כִּי אִין זֶה בְּהִמּוֹת כָּלֵל, רַק
הָעוֹזְנוֹת שֶׁלָּךְ הֵם מוֹלִיכִים אוֹתָךְ כֶּן! - דִּי
לָךְ! כְּבָר קִבַּלְתָּ אֶת שְׁלָךְ, הִינּוּ הָעֵנֶשׁ שֶׁלָּךְ
כְּבָר קִבַּלְתָּ, וְעַתָּה חֲדַל לָךְ מִלְרַדֵּפִם עוֹד!"

ט.

(בוכבי-אור, אנשי מוהר"ן ח"ג יג)

בְּעַת שֶׁשָּׁלַח מוֹהֲרַנ"ת ז"ל לְהַדְפִּים סִפְרוֹ
'לְקוֹטֵי־הַלְכוֹת' - עָנָה וְאָמַר: "מִזֶּה
שֶׁאִינּוֹ חוֹשֵׁב עַל תְּכַלִּיתוֹ הָאֲחֵרוֹן מַה יִּהְיֶה
בְּסוּפוֹ כְּשִׁיחֶיהָ שׁוֹכֵב עַל הָאָרֶץ וְכוּ', מִזֶּה
אִינּוֹ מְדַבֵּר כָּלֵל, כִּי זֶה הוּא דוֹמָה לְבַהֲמָה
מִמָּשׁ!"

רַק מִי שֶׁחוֹשֵׁב הַיֵּטֵב מַה יִּהְיֶה בְּסוּפוֹ,
וְלְבוֹ חוֹשֵׁק וְכוֹסֵף מְאֹד לְעִבּוּדַת
הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, וּבּוֹדָאֵי נַעֲשֶׂה עִמּוֹ מַה
שֶׁנַּעֲשֶׂה - בְּשִׁבִּיל זֶה הָאִישׁ הִבְרִיתִי אֶת
סִפְרִי, כִּי אוֹתוֹ יַחֲזִקוּ דְבָרֵי וְאוֹתוֹ יִאֲמְצוּ!"

י.
(אבני-ה־ברזל א)

כְּשֶׁהָיָה מוֹהֲרַנ"ת תִּינוֹק עֲדִין - נִכְנַס בְּלְבוֹ
הַרְהוּרִים וּמַחְשְׁבוֹת מַעֲנִין 'יוֹם־
הַמִּיתָה', כִּי הָיָה רָגִיל לֵישֵׁב עִם זְקֵנוֹ בְּמִזְרַח
בֵּית־הַכְּנֶסֶת, וְהָיָה מְפִיר הַיֵּטֵב כָּל הַזְּקֵנִים
שֶׁיָּשְׁבוּ שָׁם. פַּעַם־אַחַת מֵת אֶחָד מֵהַזְּקֵנִים,
וְהָיָה קָשָׁה לוֹ הַדְּבָר, כִּי לֹא הִבִּין הֵיכֵן הוּא.
וְשָׂאֵל זְקֵנוֹ עַל־זֶה. וְהִשִּׁיב לוֹ: "שֶׁהַזְּקֵן הַהוּא
מֵת."

שָׂאֵל אוֹתוֹ מוֹהֲרַנ"ת: "מַה זֶה מֵת?" -
וְהִשִּׁיב לוֹ וְכוּ' - וְשָׂאֵל שׁוּב: "מַה
נַעֲשֶׂה עִמּוֹ?" - הִשִּׁיב לוֹ: "שֶׁמְטַמְיָנִים אוֹתוֹ
בְּאָרֶץ, וּמְכַסִּין אוֹתוֹ בְּעֶפֶר!"

וּמֵאֵז הָיָה קָשָׁה לוֹ: "מַה זֹאת, וְכִי זֶהוּ
הַתְּכַלִּית שֶׁל כָּל הָעוֹלָם־הַזֶּה?"! [אָט
דָּאס איז דער תְּכַלִּית פֿון דער וועלט]! - וּמֵאֵז
הִתְחִיל לְבַעַר בְּלְבוֹ, וְהִתְחִיל לְחַפֵּשׁ וּלְהַרְהֵר
מַהוּ הַתְּכַלִּית וְכוּ'.

וְאָמַר פַּעַם מוֹהֲרַנ"ת: "שֶׁמֵאֵז קִטְנּוֹתוֹ הָיָה
קָשָׁה לוֹ תְּמִיד קָשִׂיא זוֹ, וְגַם עַתָּה
עֲדִין קָשָׁה, וְאִינּוֹ מוֹבֵן לוֹ הַדְּבָר: "וְכִי זֶהוּ
הַתְּכַלִּית שֶׁל כָּל עֲנִינֵי עוֹלָם־הַזֶּה? וְכִי כֶּן
סֵדֵר הָעוֹלָם?" וְהִבִּין בְּדַעְתּוֹ: "שֶׁבַּהֲכַרְחַ
בּוֹדָאֵי יֵשׁ תְּכַלִּית אַחֲרַת לְגַמְרִי!"

יא.

(עלים-לתרופה, מכתב הסתלקות מוהרנ"ת)

מוֹהֲרַנ"ת ז"ל אָמַר בְּשַׁבַּת לְפָנַי
הַסְתַּלְקוֹתוֹ כְּשֶׁנִּכְנַס לְשִׁלְשֵׁ-
סְעֻדוֹת' לוֹמַר תּוֹרָה, בְּהַתְּחִלַת דְּבוּרוֹ:

"אֶף־עַל־פִּי שָׁזָה חֲרָפָה לוֹמַר, כִּי כָּל
'בַּעַל־דְּרָשׁוֹן' אוֹמַר זֶה - אֶף־
עַל־פִּי־כֵן צְרִיךְ לוֹמַר - אִיר זְאֵלֵט וְוִיסוֹ, אִז
מְוֹעֵט זֵיין אַ 'מֵת', אוֹן אַ 'גּוֹסֵס', אוֹן

מ'וועט מוזן ליגן מיט די פיס צום טיר!"
[תדעו: שיגיעו להיות 'מת' וגוסס, ויהיו מכרחים לשפב
כשהרגלים מול הדלת] - ואמר זה במורא גדול!

יב.

(לקוטי הלכות, ברכות פרטיות והטבת חלום ה, יד)
הדבור יש לו כח גדול מאד מאד, להפך
את האדם מרע לטוב. כי עקר
נצחון המלחמה הוא על ידי הדבור,
”שהוא עקר הכליזון של ישראל” (לקוטי
מוהר”ן ח”א ב). כי ”אין כחנו אלא בפה” (מדרש
תהלים כב).

ועל ידי זה עקר הכנעת הרע-עין
שממנו השכחה - כי בטול
השכחה ולזפות לזכרון, הוא על ידי
הדבור, בבחינת (דברים כה, יז - על מגלה יח):
”זכור - בפה”.

כמו שרואין בחוש: שעל ידי שחוזרין
משנתו פמה וכמה פעמים בפה מלא
- על ידי זה זכרין למודו תמיד.

וכן לענין הזכרון העקרי, שהוא לזכור
תמיד בעלמא דאתי, שמתגבר כנגד
זה הרע-עין שממנו השכחה - להשכיח
מלב חסוֹשֶׁלֹום, הזכרון הזה.

על-כן העצה לזה: לחזור הזכרון הזה
בדבור פיו - להיות רגיל בכל
יום, לדבר בפה מלא, מענין הזכרון הזה -
לדבר אל לבו ולהזכיר את עצמו בפה
מלא:

”מה יהיה התכלית ממני לעולם-הבא?
ומה יהיה סופי? וכי באתי הנה
לקבע עצמי חסוֹשֶׁלֹום בזה-העולם? -
הלא הכל יודעין שאין שום קביעות בזה
העולם העובר והרץ והפורח מאד, ולא

באתי הנה כיי-אם להכין עצמי לעלמא-
דאתי” וכו’.

ובשביל-זה צריכין ללמד ספרי-מוסר
שנתיסדו על-פי דברי
רבותינו ז”ל בגמרא ומדרשים ועל-פי
צדיקי-אמת וכו’ - כי כל הספרי-מוסר
האמתיים מזכירין את תכלית עולם-
הבא.

וכן צריכין להתבודד בכל יום, ולדבר
בפה מלא מ’תכלית עולם-הבא
כנ”ל - כי הדבור יש לו כח גדול להזכיר את
האדם, כנ”ל.

וזוה בחינת (ירמיה לא, יט): **”מדי דברי בו**
זכור אזכרנו”, כמו שכתוב במקום-
אחר (לקוטי מוהר”ן ח”א עח).

”שאלמלא מוראה של מלכות” (משנה ב)

יג.

(ח”א כט, י)

ה’צדיק’ שהוא בחינת תקון-הכללי -
”מושל ביראת אלקים” (שמואל-ב
כג, ג), שהוא בחינת מלכות, כמו שאמרו
(אבות פ”ג מ”ב): **”אלמלא מוראה של**
מלכות”.

יד.

(ח”א נו, ה)

מלכות-דקדשה, הוא בחינת (במדבר י,
כה): **”מאסף לכל**
המחנת”, כמו שכתוב (קהלת יב, יג): **”סוף דבר**
הכל נשמע את האלקים ירא” - זה בחינת
מלכות, כמה שכתוב (אבות פ”ג מ”ב):
”אלמלא מוראה של מלכות”.

**"שאלמלא מוראה של מלכות, איש
את רעהו חיים בלעו" (משנה ב)**

י.ט.

(ספורי-מעשיות, מעשה ד, ממלך שגזר שמד)

עכשו שיהיה המדינה בלא מלך [שיהרגו את
המלך] - יהיה "איש את רעהו חיים
בלעו" (אבות פ"ג מ"ב) - פי אי-אפשר שיהיה
מדינה בלא מלך!

נ.

(עלים-לתרופה, מוצאי שבת שירה תקצ"ה)

ובחסדו הגדול קויתי: שבודאי אשב אם-
ירצה השם בברסלב, ולא יוכלו
לעשות לי דבר. ומזריקת אבנים אין פחד
כל-כך וכו' - פי גם להם יש חלונות, ואם
התר הדבר לשבר חלונות, לא יהיה נשאר
חלון אחד בברסלב.

אבל באמת: מחק הקיסר ירום-הודו
לשפט על-זה, וכבר אמרו רז"ל (אבות
פ"ג מ"ב): **"אלמלא מוראה של מלכות, איש
את רעהו חיים בלעו"**.

נא.

(לקוטי-הלכות, דינים א)

ה'דינים' צריכין לעלות ה'מלכות'
מנפילתה - פי אלו שיש ביניהם
ה'ריב, הוא בחינת 'נפילת המלכות' שנפל
אצלם.

פי מחק המלכות: שיתנהגו בני-אדם
בישר, ולא יעשה שום אחד עולה נגד
חברו, רק שיהיה ביניהם שלום ושלום, כמו
שאמרו (אבות פ"ג מ"ב): **"הוי מתפלל
בשלומה של מלכות, שאלמלא מוראה
איש את רעהו חיים בלעו"** - וכמובא לעיל

הינו: ש'מלכות-דקדשה' היא בחינת "סוף
דבר", בחינת 'מאסף לכל המחנות
דקדשה', בחינת 'מחנה דן' שהוא "מאסף
לכל המחנות" - פי "דינא דמלכותא דינא"
(גטין י: בבא-קמא קיג).

טו.

(ח"א צז)

ה'יראה' נקראת 'מלכות', כמו שאמרו
קז"ל (אבות פ"ג מ"ב): **"אלמלא
מוראה של מלכות"**.

טז.

(ח"א קלה)

ה'ימים-טובים' הם 'ימי-דין', שהיא
בחינת 'יראה' בחינת
'מלכות', כמו שאמרו (אבות פ"ג מ"ב):
"אלמלא מוראה של מלכות".

יז.

(ח"א קפה; ח"א ריט; ח"ב עז)

ה'יראה' היא בחינת 'מלכות', כמו שאמרו
(אבות פ"ג מ"ב): **"אלמלא מוראה
של מלכות"**.

יח.

(ח"ב ז, יג)

עקר ה'יראה' היא ב'מלכות', פי 'מלכות'
היא 'מקור-היראה', כמו שאמרו
(אבות פ"ג מ"ב): **"אלמלא מוראה של
מלכות"**.

(ראשית-הגוז א): "שהמלכות תקונה בבחינת שלום".

ואלו ה'בעלי-דינים' שלא התנהגו בישר ב'חוק המלכות', עד שנעשה ריב ודין ביניהם - נמצא: שה'מלכות' נפל אצלם.

ועל-כן מצותם: שיגשו אל המשפט לפני הדינים, והם מעלין 'פגם' המלכות מביניהם, ועושין 'שלום', ופוסקין הדין.

ועל-כן צריכין בכל פעם לחקר הדין בשכלם - כדי להעלות ה'מלכות', שעקר עליה אל ה'שכל', שמשם חיותה.

שנים שיושבין, ויש ביניהם דברי-תורה - שכינה שרויה ביניהם, שנאמר (מלאכי ג, טז): "אז נדברו יראי יהוה איש אל רעהו, ויקשב יהוה וישמע, ויפתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו" (משנה ב)

נב.

(ח"א קמב)

מי שאי-אפשר לו ללמד כלל, כגון: א) שהוא עם-הארץ. ב) או שאין לו שום ספר. ג) או שהוא במדבר.

רק שלבו בוער בו ונכסף מאד ללמד ולעבד את השם.

אזי: מה שה'לב' חומד ללמד - זה בעצמו הוא בחינת 'למוד מתוך הספר'.

כי נמצאו בעולם שני צדיקים שמדברים זה לזה, והם ברחוק מקום זה מזה כמה מאות פרסאות.

הינו: שזה הצדיק מקשה קשיא בתורה, והצדיק השני שם במקומו, ואומר דבר שהוא תרוץ על הקשיא של הצדיק הראשון.

וכן לפעמים: זה מקשה וזה מקשה, והקשיא של האחד, הוא תרוץ על קשיא של חברו.

ועל-ידי-זה: הם נדברים זה לזה. וזה אין שום אדם שומע, כ"אם הקדוש-ברוך-הוא בעצמו.

וזהו (מלאכי ג, טז): "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו" - הינו: שהם אינם מדברים זה לזה, רק הם נדברים ממילא, על-ידי שזה מקשה וזה מתרץ.

וזה אין שום בריה שומע, כ"אם השם-יתברך. וזהו (שם): "ויקשב ה' וישמע" - כי רק הוא יתברך שומע, ומחבר הדברים זה לזה, וכותבם בספר לזכרון. וזהו (שם): "ויפתב בספר זכרון".

וזה הספר שנכתבין עליו דבריהם - הוא בחינת 'לב' שיש למעלה, שם נכתבין דבריהם, בבחינת (משלי ג, ג, ז, א): "פתבם על לוח לבך".

וזה שלבו בוער בקרבו וחושק ללמד, רק שאי-אפשר לו - הוא מקבל 'לב', מ'לב' שלמעלה, שהוא בחינת 'ספר-זכרון' הנ"ל, ומשם מקבל 'לב' חשקו, והוא בחינת 'למוד מתוך הספר' ממש.

וזה שפתוב (מלאכי שם): "ויפתב בספר זכרון לפניו, ליראי ה' ולחשבי שמו", כמו שדרשו רז"ל (ברכות ו): "אפלו חשב לעשות מצוה, ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה".

"שִׁלְשָׁה שְׂאֵכְלוּ עַל שִׁלְחַן אֶחָד, וְאָמְרוּ עָלַי דְּבַר־תּוֹרָה - בָּאֵלוּ אָכְלוּ מִשִּׁלְחָנוּ שֶׁל מְקוֹם בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל מא, כב): "וַיִּדְבַּר אֵלַי, זֶה הַשִּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'" (משנה ג)

נג.

(ח"א לא, ט)

מי שהוא במדרגת אברהם, הינו בחינות בעל נפש" (משלי כג, ב) - אזי בודאי כל אכילותיו וסעדוֹתיו בבחינת: "לחם הפנים" (שמות כה, ל; לה, יג), בבחינת (בראשית יז, א): "התהלך לפני".

"התהלך" - זה בחינת רגליו, בחינת פרנסתו, בחינת (דברים יא, ז): "ואת היקום אשר ברגליהם", "זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו" (פסחים ק"ט, סנהדרין קי). "התהלך לפני", שנעשה מהם בחינת פנים'.

ואז: כל העבודות וכל הפוכבים ומזלות שהם תחתיהם, טורחין בשביל זה האיש, בשביל פרנסתו.

וזהו שהשיב הקדוש ברוך הוא למשה (שמות לג, יד): "פני ילכו והנחתי לך" - כי משה בקש כפרה, והשיב לו: "פני ילכו" - שיתקנו בחינת רגליו, בבחינת פנים' - אזי יתכפר להם - כי "שלחן דומה למזבח שמכפר" (ברכות נה. חגיגה כז. מנחות צז).

וזהו (שם): "פתח במזבח, וסים זה השלחן אשר לפני ה'" (יחזקאל מא, כב) - לפני דיקא, שיהיה דיקא בבחינת פנים', ואזי מכפר.

כי זה בעצמו שלבו נכסף וחושב לעשות, רק שאי אפשר לו - הוא נחשב לעשיה' - כי מקבל 'חשקו' מלב של מעלה, שהוא בחינת ספרזפרון'.

וזהו: "ויפתב בספר זפרון לפניו, ליראי ה' ולחושבי שמו" - הינו: שזה הספרזפרון שנעשה משני הצדיקים הנ"ל, הוא בשביל "יראי ה' וחושבי שמו" - שהם החפצים וחושקים לעשות מצוות וללמד תורה, רק שיש להם מניעות ואנסים ואינם יכולים ללמד, שהם מקבלים על ידי חשק לבם החזק, מזה הספר' שהוא בחינת לב, כנ"ל.

ועל-כן אברהם שהיה ראש לגרים" (ספד מט: חגיגה ג), ולא היה לו ממי ללמד, ולא היה לו רק הלב, שחשק מאד לעבודת-הבורא - קבל גם-כן מזה הלב של מעלה, שנקרא ספרזפרון'.

ואז לא היו שום צדיקים בעולם, והיה נכתב על הלב, מה שחדשו הנשמות קדם-הבריאה.

ועל-כן נקרא אברהם-אבינו: "צור", כמו שכתוב (ישעיה נא, א): "הביטו אל צור הצבתם" - "זה אברהם", כמו שפרש רש"י שם, כי הוא בחינת (תהלים עג, כו): "צור לבבי" - כי לא היה לו רק לב חושק להשם-יתברך.

ועל-כן כל הגרים נקראים על-שמו, ונקראים (תהלים מז, י): "נדיבי עמים עם אלקי אברהם", בחינת (שמות לה, כב): "נדיב לב" - כי אין להם רק מה שלבם נכסף להשם-יתברך, כמו אברהם'.

נד.

(ח"א סז, ב)

על-ידי מעוט אכילה, שמשבר תאות-אכילה, על-ידייה הוא נשיאות-פנים וכו'.

וזה בחינות (יחזקאל מא, כב): "וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'" - "לפני ה'" דיקא. בחינת הארת-פנים על-ידי השלחן, על-ידי אכילה בקדשה.

נה.

(שיחות-הר"ן פח)

השלחן - הוא בחינת הדבור, בחינת (יחזקאל מא, כב): "וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'". "וידבר אלי" דיקא.

כי עקר הפרנסה והאכילה שהוא בחינת שלחן - הוא מבחינת דבור בחינת (דברים ח, א): "כי על כל מוצא פי ה' יהיה האדם".

נו.

(ספר-המדות, פחד לב)

על-ידי למוד-תורה על השלחן בשעת סעודה - נצול מפחד.

נז.

(לקוטי-הלכות, נטילת-ידיים לסעודה ובציעת-הפת א, ג)

על-פן "צריך לעסק בתורה על השלחן" - כי עקר המשכת החיים הוא על-ידי עסק-התורה, כמו שכתוב שם (לקוטי-מוה"ר ח"א נו).

וזה שאמרו רז"ל (אבות פ"ג, מ"ג): "כל שלחן שלא אמרו עליו דברי-תורה, פאלו אכלו מזבחי מתים" - כי הוא הפך חיים

ואריכת-ימים שנמשך על-ידי עסק-התורה. והוא בחינת עבודת-זרה, הפך שלמות המלכות שהוא בחינת אמונה.

אבל "שלחן שאמרו עליו דברי-תורה, פאלו אכלו משלחנו של מקום" (שם) - כי על-ידי התורה, קורין אותו יתברך. נמצא: שהוא יתברך נמצא שם על השלחן.

וזה שהביא (המשנה שם באבות) ראיה מפסוק זה (יחזקאל מא, כב): "וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'", "לפני ה'" דיקא - כי השם-יתברך שם פנ"ל, הפך הסתרת פני השם, חסוֹן-שָׁלוֹם.

"הנעור בלילה, והמהלך בדרך יחידי, והמפנה לבו לבטלה, הרי זה מתחייב בנפשו" (משנה ד)

נח.

(ח"א נב)

יש אפיקורסים שאומרים: "שהעולם הוא מחייב המציאות!"

ובאמת: רק השם-יתברך לבד הוא מחייב המציאות, וכל העולמות הם אפשרי המציאות, וביכלתו היה לבראם, או שלא לבראם.

והטעות נמשך: מחמת שבאמת עתה שכבר נאצלו ונמשכו נשמות ישראל, בודאי העולם הוא מחייב המציאות, כי לא נברא רק בשביל ישראל. אך נשמות ישראל בעצמן פשנאצלו, היו הם בעצמן עם כל העולמות, אפשרי המציאות.

אך תקף בשנתרצה להאציל נשמות ישראל, אזי היה כל העולם מחיב המציאות' - פי על-מנת-כן נאצלו נשמתו, שכל העולמות יבראו בשבילך, ושיעשו רצונו, ויחזרו ויכללו בו יתברך שהוא מחיב המציאות'.

ואז דיקא בשעושיין רצונו, נכלל העולם בבחינת מחיב המציאות'. וכל מה שעושיין רצונו יותר, נכללין ביותר עם כל העולמות התלויים בהם, ב'חיוב המציאות'.

ולזכות להכלל בשרשו - אי אפשר ב"אם על-ידי בטול, לבטל עצמו לגמרי, עד שיהיה נכלל באחדותו יתברך'.

והוא על-ידי התבודדות בינו לבין קונו' - לבטל כל התאוות והמדות-רעות, לבטל כל גשמיותו, ולהכלל בשרשו.

ועקר ה'התבודדות' - הוא בליכה, בשעהעולם פנוי מטרדת עולם-הזה, ובמקום מיוחד חוץ מהעיר, בדרך יחידי שאין הולכים בני-אדם. ושם ילך ויתבודד, ויפנה לבו ודעתו מכל עסקי עולם-הזה, ויבטל הכל - עד שייזכה לבחינת בטול' באמת.

ועתה תראה פלאי פלאות, איך בליזה מבאר בהמשנה (אבות פ"ג מ"ד) באר היטב: "הנעור בליכה, והמהלך בדרך יחידי, והמפנה לבו לבטלה - הרי זה מתחיב בנפשו".

וזהו: "הנעור בליכה" - כפשוטו. דהינו: שהוא נעור בליכה, ומתבודד ומפרש שיחתו בינו לבין קונו.

"והמהלך בדרך יחידי" - הינו כנ"ל: שהולך בדרך יחידי דיקא, במקום שאין בני-אדם הולכים שם כנ"ל - פי

אזי הוא עקר שלמות ההתבודדות, בליכה, ובדרך יחידי דיקא כנ"ל - פי אז דיקא יכולין לבוא לבחינת בטול' כנ"ל.

וזהו: "ומפנה לבו לבטלה" - דהינו: שמפנה לבו מכל עסקי העולם-הזה - לבטלה" - כדי לזכות לבחינת בטול' כנ"ל. ואז זוכה שייכלל נפשו במחייב המציאות' כנ"ל, ואזי נכללין כל העולמות עם נפשו במחייב המציאות' כנ"ל.

וזהו: "הרי זה מתחיב בנפשו" - שנכלל כל העולם בבחינת מחייב המציאות' עם נפשו - פי על-ידי ה'התבודדות' הנ"ל, זכה לבחינת בטול', עד שנכלל נפשו בחיוב המציאות', ועל-ידי-זה נכלל כל העולם עם נפשו בחיוב המציאות' כנ"ל, ונעשה נפשו וכל העולם בבחינת מחייב המציאות' כנ"ל.

והא לך לשון רבנו מהתורה הזאת שכתבה בתכלית הקצור:

דע: שעקר ה'בטול', שאדם מבטל ישותו ונעשה אין, ונכלל באחדות השם-יתברך' - אין זה אלא על-ידי התבודדות'.

וה'התבודדות' - צריך מקום וזמן מיוחד, שלא יבלבלו אותו המונעים.

וה'זמן' - הוא בליכה, הינו: "הנעור בליכה" - שאז הכל ישנים.

וה'מקום' - הוא בדרך יחידי, ולא בדרך הרבים' - שלא יפסיקנו עוברי-דרכים, אלא דיקא בדרך שאין רבים הולכים שם, שם ילך ויתבודד.

והינו: "והמהלך בדרך יחידי" - ואז יכול לפנות לבו מכל וכל, ויכול

לבוא לְבטול כָּל הַיְשׁוּת' - וְהִינוּ: "וְהַמְפְּנָה
לְבו לְבַטְלָה".

וְאִז כְּשֶׁנִּתְבַּטַּל לְגַמְרֵי - אִזִּי הוּא נִכְלָל
בְּאַחֲדוֹת הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, וְאִז הוּא בָּא
לְבַחֲיִנַת מַחְיָב'.

כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מַחְיָב הַמְּצִיאוֹת',
וְכָל הַדְּבָרִים הֵם 'אֶפְשֵׁר הַמְּצִיאוֹת' -
וְכִשְׁנִתְבַּטַּל וְנִכְלָל בְּאַחֲדוֹתוֹ - אִזִּי הוּא יוֹצֵא
מִבַּחֲיִנַת 'אֶפְשֵׁר', וְנִכְלָל בְּמַחְיָב' - וְזֶה
בַּחֲיִינַת: "הֵרִי זֶה מִתְּחִיב בְּנַפְשׁוֹ".

נט.

(חיי-מוהר"ן כג)

מֵאֲמַר "הַנְּעוֹר בְּלִילָה" סִימָן נ"ב, נֶאֱמַר
בְּשֵׁנַת תַּקס"ג, בְּבַחֲיִנַת (תהלים קג, כ):
"עֲשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל דְּבָרוֹ" [בַּחֲיִינַת 'נַעֲשֶׂה
וְנִשְׁמַע'].

כִּי מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי נֶתָן זַצ"ל, קִיָּם עֲנִין זֶה
מִתְחַלָּה מִדַּעְתָּא דְנַפְשָׁה. וּבִאֲוֹתוֹ הַיּוֹם
בָּא אֶל אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְנּוּ זַצ"ל, וְהוּא כּוֹן
בְּרוּח־קִדְשׁוֹ הַנּוֹרָא וְהַנִּפְלָא מְאֹד, וְגָלָה לְפָנָיו
הָעֲנִין הַזֶּה.

וּמוֹהֲרַנ"ת זַצ"ל בְּשִׁמְעוּ אִיךְ שְׁמַגְלָה
לְפָנָיו עֲנִין הַזֶּה שֶׁעָשָׂה
מִדַּעְתָּה דְנַפְשָׁה, וּמָה שְׁזוֹכִין עַל-יְדֵי-זֶה, וְגַם
מֵעֵצָם הִרְגְּשָׁתוֹ בְּנַעֲיִמוֹת הַדְּבָרִים הַקְּדוֹשִׁים
הָאֵלֶּה - נִתְבַּטַּל מִגְּשָׁמִיּוֹתוֹ, וַיִּצְעַק בְּקוֹל
וְאָמַר: "גְּעוּוֹאֲלָד: אַרוּצָה נָא בְּשׁוֹקִים
וּבְרַחֲוִבוֹת, וְאַצְעַק 'אַהָה' מָה הֵם חוֹשְׁבִים
לְנַפְשָׁם!"

וּמִגְּדָל תִּבְעֵרַת לְבָבוֹ עַד שֶׁמִּמֶּשׁ יֵצֵא מִגְּדָר
אֲנוּשִׁי, רָצָה בְּאֵמַת לְרוּץ וּלְצַעַק
כַּנ"ל. וּמִיָּד חָטַף אוֹתוֹ אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְנּוּ
זַצ"ל בְּבִגְדוֹ, וְאָמַר לוֹ: "עַמָּד! כִּי לֹא תִפְעַל

כָּלְל! [שְׁטִי! דוּ וְנַעֲסַט נִישְׁט פּוֹעֵלְו!]. [עֵין בְּכוּכְבֵּי-
אוֹר, אֲנִשְׁי-מוֹהֲרַן ח"א יב - כָּל הַסְּפוּר בְּאַרְיִכוֹת].

ל.

(כוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן ח"ג ט)

מוֹהֲרַנ"ת ז"ל דִּבֶּר פַּעַם אַחַת מִהַדְרָךְ
הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל "הַנְּעוֹר בְּלִילָה"
שֶׁגָּלָה אֲדַמוּ"ר זַצ"ל, וְאָמַר אִז בְּזֶה-הַלְשׁוֹן:
"עוֹד יִהְיֶה זְמַן, שְׁיִהְיֶה הַדְרָךְ הַזֶּה, דְרָךְ
כְּבוֹשָׁה לְרַבִּים, כְּמוֹ עַכְשָׁיו הִיא דְרָךְ כְּבוֹשָׁה
לְרַבִּים לְהַנִּיחַ טְלִית וְתַפְלִין בְּכָל בִּקְר"!

וְאוֹדוֹת הַפְּחָדִים שֵׁישׁ בְּזֶה, אָמַר: שְׁעַל-
זֶה נֶאֱמַר מָה דְאִיתָא בְּזִהְרֵי-
הַקְּדוֹשׁ פְּרִשְׁתָּ שְׁלַח, בְּעֲנִין הַלִּיכַת כָּלֵב
לְחַבְרוֹן לְהַשְׁתַּטַּח עַל קְבְרֵי-הָאֲבוֹת, וְלֹא
נִתְיָרָא מִהַעֲנָקִים, וְאִיתָא שֶׁם עַל-זֶה (קנח):

"מָאן דְאִיהוּ בְּדוּחָקָא לָא אֶסְתַּפַּל מִיָּדִי -
כְּךָ כָּלֵב בְּגִין דְּהוּזָה בְּדוּחָקָא לָא
אֶסְתַּפַּל מִיָּדִי, וְאִתָּא לְצַלָּאָה עַל קְבְרֵי אַבְהוֹן"
וְכו'.

[מִי שְׁהוּא בְּדוּחַק, לֹא מִסְתַּפַּל כְּלוּם, כְּךָ 'כָּלֵב' מִשׁוּם שְׁהִיָּה
בְּדוּחַק לֹא הִסְתַּפַּל כְּלוּם, וּבָא לְהַתְּפַלֵּל עַל קְבְרֵי אֲבוֹת].

וְכֵן כָּל-אָדָם, מִי שִׁיּוֹדַע וּמַחְשֵׁב עֲצָמוֹ
הַיֵּטֵב, שְׁכֹהֲרָף-עֵין יִפְרָחוּ יָמָיו,
וַיִּצְטַרֵּךְ לָתֵן דִּין וְחֶשְׁבוֹן מִכָּל מַעֲשָׂיו, וְלֹא
יִוָּתְרוּ לוֹ עַל שׁוּם דְּבָר וְכו', מִי שֶׁמַּחְשֵׁב אֶת-
עֲצָמוֹ עַל-כָּל-זֶה, בּוֹדֵאֵי לֹא יִבִּיט עַל שׁוּם
מְנִיעָה מִהַפְּחָדִים וְכוּצָא.

וּמִכָּל-שֶׁכֵּן שְׁבֹאֲמַת אֵין בְּזֶה שׁוּם פְּחַד
כָּלְל, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְנּוּ ז"ל
בְּפִרוּשׁ בְּעַת שֶׁדְּבָרוֹ לְפָנָיו מְזֵה, וְאָמַר:
"שָׂאֵם הִיָּה לוֹ בְּיָחִיד, הִיָּה מְשַׁלְּחוֹ יָחִידִי
בְּלִילָה לְשָׂדֶה, וְלֹא הִיָּה חוֹשֵׁשׁ לְשׁוּם דְּבָר".

וְאָמַר זאת על כל אדם: שאין לפחד בכל משום דבר, כי "שלוחי מצוה אינן נזוקין" (פסחים ח:), בפרט מצוה בזאת.

לקל, עסקנו שם הרבה ודברתי הרבה, מנעימות נפלאות תורתו וגדלתו ונשגבות מעלתו, והוטב בעיניהם מאד מאד וכו'.

לא.

(שיח־טרפ־קדש ח"ב תקנה)

כְּשֶׁדָּבַר פעם מוהרנ"ת ז"ל מהתורה (ח"א נב הנ"ל): "הנעור בלילה", ומענין ה'ציאה חוץ לעיר' להתבודדות! - אמרו לו כמה מאנ"ש: "שהם יראים לצאת להתבודדות!"

סַפֵּר להם מוהרנ"ת ז"ל ספור: שפעם התנפלו 'שודדים' המכנים איידימאקעס' על איזה עיר, וברחו כל תושבי־העיר.

בין הבורחים היה איש אחד, שהיה ידוע בין התושבים לפחדן גדול מאד, וכשברח, התחבא בבית־הקברות, ושהה שם כל הלילה.

לְמַחֲרַת כששבו הבורחים העירה, שאלוהו ידידיו: "איך לא פחדת להשאר לבד בבית־הקברות כל הלילה!?"

עָנָה להם: "השודדים הטילו עלי אימה כזו, עד ששכחתי שפחדן אני!"

וְסִיִּים מוהרנ"ת ז"ל ואמר: שפמוז'ן הוא בעבודת השם־יתברך, וכמוכא בזהר (שלח קנח:): "מאן דאיהו בדוחקא, לא מסתפל מידי!" - כי כשמרגישים את הפחד והיראה מ'יום־הדין' הקרב ובא - מתבטלים כל הפחדים הגשמיים.

לב.

(עלים־לתרופה, הואתחנן ת"ר)

וְהָיָה תהלה לקל הייתי בבראד ובקלעמבערג וכו'. ולעת־עתה תהלה־

וְאֶתְמוּל לזו אותי מ'בראד' חסידים הרבה, וגדולי החשובים שבהם וכו', ובדרך משכו והוציאו מפני דבורים ותורות הרבה מתורתו הקדושה וכו'.

אֲחֵר־כֵּךְ בעצם תשוקתם פתחתי פי בחסדו וישועתו יתברך, וספרתי להם איך נאמרה התורה הקדושה (לקוטי־מוהר"ן ח"א נב הנ"ל - על אבות פ"ג מ"ד): "הנעור בלילה, והמהלך בדרך יחידי וכו'", ואמרתי לפניהם כל התורה הנוראה הזאת.

וְהוֹדַעְתִּי להם האמת: שרפנו ז"ל הזהיר מאד לבני הנעורים לפרש שיחתו יתברך בכל יום ויום, ובפרט בלילה ובדרך יחידי - עד שיכולים לזכות על־ידי־זה להכליל ב'חיוב המציאות, ולהעלות כל העולם התלוי בו, להכליל בו יתברך שהוא 'מחייב המציאות' וכו'.

וְכַמָּה 'בני־הנעורים' הלכו בצד העגלה ואחריה, פי הלכו ברגליהם משם עד הגרעניץ [הגבול] שהוא קרוב לפרסה. וכלם עמדו מרעיד ומשתומם, תסמר שערות בשרם, כמעט שיצאה נפשם.

וְאֶחָד מהם היה דין קהלת בראד, מפלג גדול בתורה, שיודע לומר פשטים נפלאים גדולים בגמרא־פרוש־תוספות, וגם השאר היו לומדים וחשובים, כלם נבהלו משמע, לא ידעו מה לעשות.

וְגַם אני בעצמי ורבי נחמן (מטולטשין ז"ל) הזכרתי עצמי מחדש: "היכן אנחנו בעולם שזכינו לשמע בזאת, ועדין מתורתו

אָנוּ רְחוּקִים! - וְאֲנִי צוֹעֵק בְּלִבִּי עִתָּהּ עַל הַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ: "כַּמָּה שָׁנִים שָׁלָא זְכִיתִי לְקַיֵּם זֹאת מִרְבוּי הַמְּנִיעוֹת!

אָבֵל אֲנִי מְשַׁמַּח עֲצָמַי: "עַל הַמַּעַט דְּמַעַט שְׂזִכִּיתִי לַפְּעָמִים לְקַיֵּם מַעַט מִזֶּה, וְגַם מַה שֶׁזִּכְּנִינוּ לַפְּרֹשׁ שִׁיחַתְּנוּ בַּיּוֹם וְכוּ' - הוּא גַם כֵּן יָקָר מְאֹד מְאֹד!" - כִּי לֹא כָּל אָדָם זוֹכֵה לְקַיֵּם כָּל הַנֶּ"ל בְּשִׁלְמוֹת, וְאֲשֶׁרִי הַזּוֹכֵה לְהַתְּבוֹדָדוֹת אֶפְלוּ בַּיּוֹם. אָבֵל 'אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי' הַזּוֹכֵה לְקַיֵּם בְּפִשִּׁיטוֹת: "הַנֶּעוֹר בְּלִילָה" וְכוּ' וְכוּ' - עַד שִׁיזְכֶּה לְהַפְּלֵל וְכוּ' וְכוּ' - יְהִי חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם לְעוֹלָם.

וְעַל-כֵּן זְרֻזְתִּי עֲצָמַי לְכַתֵּב לָכֶם מִיַּד קֹדֶם תְּפַלְתֶּם-שִׁחְרִית - כִּי זֶה הָאֲגֵרֶת הוּא אֲצִלִּי 'תְּלִמּוּד-תּוֹרָה דְּרַבִּים' - כִּי אוֹלֵי אוֹלֵי יִזְכֶּה אֶחָד עַל-יְדֵי-זֶה לְהַתְּעוֹרֵר לְקַיֵּם כָּל הַנֶּ"ל, אוּ מִקְצַת מִזֶּה עַל-כָּל-פָּנִים, וּבְפֶרֶט קוֹדֶם 'רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה' הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא הַבְּאֲעֻלִּינוּ-לְטוֹבָה.

לג.

(אֲבָנֵי הַבְּרֻזָּל, שִׁיחוֹת וְסִפּוּרִים מִמוֹהֲרַנ"ת ז"ל לִב הוֹסֵפֶה עַל הַסִּפּוּר שֶׁל מִכְּתֵב מוֹהֲרַנ"ת הַנֶּ"ל)

וּמוֹהֲרַנ"ת אָמַר אֲזִי הַתּוֹרָה נ"ב "הַנֶּעוֹר בְּלִילָה", וְהַחֲזִיר פָּנָיו לְהַרְבֵּי נַחֲמָן מְטוֹלְטְשִׁין וְאָמַר: "נַחֲמָן! בֵּי דִיר אִיז דִּי תּוֹרָה אַלְט, בֵּי מִיר אִיז זִי שְׂפִיגֵל נִי!" [נַחֲמָן! אֲצִלָּה הַתּוֹרָה הַזֹּאת יִשְׁנָה, אֲצִלִּי הִיא חֲדָשָׁה וּמְבַרִיקָה כְּמוֹ רֵאִי!].

וְשֵׁם הָיָה אֶחָד [מֵאֲנָשֵׁי הָרַב הַקְּדוּשׁ רַבִּי אוּרִי מְסִטְרֵלִיסק זצ"ל. שִׁיחַ-שְׂרַפְיֵי-קֹדֶשׁ ח"ב תַּקְפוֹ] שֶׁנִּתְּוָדַע לוֹ: שֶׁהוּא בְּעַל הַמַּחְבֵּר הַלְּקוּטִי-תְּפִלוֹת, וְנָשַׁק אוֹתוֹ עַל רִגְלָיו, עַד שֶׁהִרְגִּישׁ הַנְּשִׁיקָה וְאָמַר לוֹ: "דָּאס אִיז פֶּאָר אִיעֶרַע תְּפִלוֹת!" [זֶה בְּשִׁבִּיל הַתְּפִלוֹת שְׁלֹדִי!].

וְנִעְשָׂה אֲזִי "חֲבֵרָה הַנֶּעוֹר בְּלִילָה". וְכִשְׁהָיָה הָרַב נַחֲמָן מְטוֹלְטְשִׁין עוֹד הַפֶּעַם, מָצָא עוֹד הַחֲבֵרָה הַנֶּעוֹר בְּלִילָה.

וְהָיוּ שֵׁם חֲסִידֵי הָרַב הַקְּדוּשׁ רַבִּי אוּרִי זְצוּק"ל מְסִטְרֵרֵלִיסק. וְסִפְרוּ: שֶׁהָרַב רַבִּי אוּרִי זְצוּק"ל הָיָה אוֹמֵר: "אוּרִי אוּרִי! וְוִי קַעֲנִסְטוּ זְאֲגוֹ תּוֹרָה, אֲזִי דְּעַר 'לְקוּטִי-מוֹהֲרַן' אִיז דָּא אוּיָהּ דְּעַר וְוִעֲלֵט!" [אוּרִי אוּרִי אִיךָ תּוֹכֵל לִזְמַר תּוֹרָה, אִם יֵשׁ אֶת הַלְּקוּטִי-מוֹהֲרַן בְּעוֹלָם].

וְאָמְרוּ: "אִם הָיָה הָרַב ר' אוּרִי חַי, הָיָה נוֹשֵׂא הַכִּלִּים שְׁלָכֶם לְמֶרְחָץ!"

לד.

(שִׁיחַ-שְׂרַפְיֵי-קֹדֶשׁ ח"ב תַּקְפוֹ הוֹסֵפֶה עַל סִפּוּר הַנֶּ"ל)

וְנִכְנָסוּ הַדְּבָרִים כְּלִכְפֹּד בְּלֵב הָאֲנָשִׁים, עַד שֶׁכַּמָּה שָׁנִים אַחֲרֵי-כֵן, בָּעֵת שֶׁהָיָה שֵׁם רַבִּי נַחֲמָן מְטוֹלְטְשִׁין ז"ל, מָצָא עוֹד אֲנָשִׁים שֶׁקִּיְמוּ זֹאת.

וְאֲזִי נִפְגַּשׁ שֵׁם עִם הַחֲסִידִים שֶׁל הָרַב הַצַּדִּיק רַבִּי אוּרִי מְסִטְרֵרֵלִיסק זצ"ל, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ בְּאַהֲבָה וּבִידִידוּת מְפִלְגַת כָּל-כָּד. עַד שֶׁמוֹהֲרַנ"ת עֲצָמוֹ הִתְּפַעֵל מֵהֶם מְאֹד, וְאָמַר: "אֵלּוּ אֲצִלְנוּ בְּרוּסְיָא הָיוּ כְּאֵלּוּ חֲסִידִים, הָיִינוּ יְכוּלִים לְשַׁבֵּת וּלְדַבֵּר יַחַד, וְלֹא הָיָה לָנוּ שׁוֹם מִחֻלְקָת!"

"כָּל הַמְקַבֵּל עָלָיו עַל תּוֹרָה, מַעֲבִירִין מִמֶּנּוּ עַל מַלְכוּת וְעַל דֶּרֶךְ-אֶרֶץ. וְכָל הַפּוֹרֵק מִמֶּנּוּ עַל תּוֹרָה, נוֹתְנִין עָלָיו עַל מַלְכוּת וְעַל דֶּרֶךְ-אֶרֶץ"
(משנה ה)

מִמֶּנּוּ הַשְּׁעֵבּוּד וְהַתְּאֻזוֹת וְהַמְדוּת־רְעוּת שְׁלָהֶם, בְּחִינַת 'אֲנִפִּין־חֲשׂוּכִין' - עַל־יְדֵי שְׁקִיבָל עָלָיו "עַל תּוֹרָה", בְּחִינַת 'אֲנִפִּין־נְהִירִין'.

לה.

(ח"א קא)

יש ע' אנפין־נהירין, וע' אנפין־חשוכין, 'סס־חיים' ו'סס־מות'. "זכה נעשה לו סס־חיים, לא זכה נעשה לו סס־מות" (יומא עב:).

ומן 'אנפין־חשוכין' יש לעבדו"ם יניקה, וכל עבדו"ם יש להם כל המדות־רעות, רק כל אמה ואמה פרוה אל מדה אחת יותר מכל המדות - וכל מי שיש בו 'מדות־רעות', הוא נכנע תחת אותם העבדו"ם שפרוכים לאותן המדות־רעות'.

וזזהו (אבות פ"ג מ"ה): "כל הפורק ממנו על תורה, נותנין עליו על מלכות ועל דרך־ארץ" - הינו: 'שעבוד בגשמיות', בחינת "על מלכות". וגם 'דרך ארציות', דהינו המדות־רעות של העבדו"ם, שזהו בחינת "על דרך־ארץ".

כי על־ידי שפרק ממנו "על תורה", ע' אנפין־נהירין - מתגברין עליו ע' אנפין־חשוכין, שהם השעבוד והמדות־רעות של העבדו"ם, "על מלכות ועל דרך־ארץ".

אבל (אבות שם): "כל המקבל עליו על תורה, מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך־ארץ" - הינו: מי שלומד בעיון, שמעין ומבין 'חכמות־התורה', עד שמשגיח 'חכמות־התורה'.

על־ידי־זה: "מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך־ארץ" - כי נתבטל

לו.

(חיי־מוהר"ן טכו)

אמר לי: "א שטיק" על מלכות ועל דרך־ארץ, האב איד שזין פון דיר אנועקגענומען"! [התיבת 'על מלכות ועל דרך־ארץ', כבר לקחתני ממך!].

(והוא על־פי המשנה הנ"ל באבות פ"ג מ"ה: "כל המקבל עליו על תורה, מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך ארץ").

"כל השוכח דבר אחד ממשנתו, מעלה עליו הכתוב כאלו מתחייב בנפשו, שנאמר (דברים ד, ט): 'רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח'"
(משנה ח)

לז.

(ח"א ז, א־בסוף)

'אמונה' הוא בחינת 'תפלה' וכו', בחינת נסים למעלה־מהטבע'. כי ה'תפלה' 'למעלה־מטבע', כי ה'טבע' מחייב בו, והתפלה משנה הטבע. וזה 'דבר נס', ולזה צריך 'אמונה', שיאמין: 'שיש מחדש, ובידו לחדש דבר פרצונו'!

ובשביל־זה: ה'תפלה' מסגל לזכרון - כי 'תפלה' הוא בחינת 'אמונה' כנ"ל, ו'שכחה' הוא ענין שהיה לפנינו דבר־מה, ונשכח ועבר מאתנו.

והיא דרך ההנהגה על־פי 'מערכת־המצלות', שמתנהג בסדר יום אחר יום, והוא 'הפוך האמונה'.

מה שאין כן אם מאמין שיש מחדש הכל ברצונו בכל יום תמיד, והוא מחיה ומקים הכל תמיד, והוא 'למעלה מהזמן' - אין כאן 'שכחה', ודו"ק.

ומעתה תראה נפלאות בדברי רז"ל (שפת קד.): "מ"ם וסמ"ך שבפלוחות, בגם היו עומדין".

כי "מ"ם הוא בחינת השכחה" (עץ-חיים טו, ו), ועל-זה אמרו רז"ל (חגיגה ט:): "אין דומה השונה פרקו מאה פעמים, למאה פעמים ואחד" - כי "מ"ם בגימטריא מאה, ועד מאה שולט ה'שר של שכחה" (עץ-חיים שם; שער מאמרי-רז"ל להאריז"ל, מסכת חגיגה; מגלה-עמקות, פרשת נצבים).

וזו שהמתיקו חז"ל: "מ"ם וסמ"ך" - הינו: "מ"ס' שהוא בחינת השכחה, בגם היו עומדין" - כי 'נס' הוא הפך השכחה, כי 'נסים' הם בחינת התפלה, בחינת אמונה, שהיא הפך השכחה, כנ"ל.

לח

(ח"א לז, ב)

ה'גוף' וה'נפש' - הם בחינת אדם ו'בהמה', 'חמר' ו'צורה', 'חכמה' ו'סכלות', 'אור' ו'חשך'.

והם בחינת 'חיים' ו'מיתה', כמו שפתיב (קהלת ז, יב): "החכמה תחיה" וכו', וכתיב (איוב ד, כא): "ימותו ולא בחכמה", וכתיב (איכה ג, ז): "במחשפים הושיבני" וכו' [כמתי עולם].

והם בחינות 'שכחה' ו'זכרון', כמו שפתיב (תהלים לא, יג): "נשפחתי כמת מלב".

וזו שאמרו חז"ל (אבות פ"ג מ"ח): "השוכח דבר אחד ממשנתו, כאלו מתחיב

בנפשו, שנאמר (דברים ד, ט): 'רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח'".

והם בחינת 'חכמות התורה', ש'חכמות' חיצוניות, הם 'חמר' ו'סכלות' ובחינת 'בהמה' - כנגד 'חכמות התורה'.

לט

(ח"א קצב)

זה שמקבל דבור מפי הצדיק - מקבל פניו ושכלו ונשמתו, ונחקק ונצטיר בדעתו דמות-דיוקנו' של הצדיק, שהוא הפנים והשכל והנשמה.

אך שצריך לשמר מ'שכחה' - כי 'שכחה' משפחת הכל ממנו, הינו: כל מה שנצטיר בדעתו מה'דבור' - על-ידי השכחה, נשכח ועובר ממנו כל הנ"ל.

ויש עצה לזה: לציר לפניו דמות-דיוקנו' של החכם, בשעת הלמוד בשלומדין דבריו, כפונבא בירושלמי (שקלים פ"ב): "שצריך לציר בשעת הלמוד, כאלו התנא עומד לפניו".

וכשזוכה ל'זכרון', לזכר דברי החכם כמו שאמרם החכם, או על-ידי מה שחוזר מאה ואחת פעמים, שעל-ידי זה זכרו - אז כשאומר זה הדבר בשם החכם, נצטיר לפניו דמות-דיוקנו' של החכם, והרי הוא כאלו אמרו החכם בעצמו.

אך שיהיה הזכרון באמת, ב'כח הזכרון' - שאז נחקק בדעתו, 'דיוקנו' ממש, כנ"ל.

וזו בחינות (ברכות נח:): "דיו לעבד להיות פרבו" - "לעבד דיקא".

"עבד" - הוא מי שזכר מה שמקבל מרבו על-ידי שחזר מאה ואחת פעמים

כנ"ל, כמו שדרשו רז"ל (תגינה ט: על מלאכי ג. יח): "עובד אלקים" - "זה החוזר פרקו מאה ואחת פעמים".

ועל-ידי ה'זרון' - זוכה להיות פרבו, כי נזדמן לו דמות-דיוקנו' של רבו, וכאלו רבו אמרו אז - כי נחקק ונצטיר היטב בדעתו, פנים ודמות רבו.

"כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקימת. וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו, אין חכמתו מתקימת" (משנה ט)

מ.

(ח"א נג)

"ש'לשה דברים מרחיבין דעתו של אדם, אשה נאה, ודירה, וכלים" (ברכות נז:).

א "אשה" - הינו: ה'חמר' מבנה בשם 'אשה', שיהא לו 'חמר' ממזג במזג-השועה, שיהא ראוי לקבל 'שכל'.

ב ו'דירה נאה" - הינו: ה'יראה', בפאמר (שבת לא:): "חבל על מאן דלית לה דרתא" - פי צריך שיהא: "יראת חטאו קודמת לחכמתו" (אבות פ"ג מ"ט).

ג ו'כלים" - הינו 'תלמידים-הגונים' שיקבלו ממנו.

וכשיש לו כל אלו הכנות - יכול לבוא לשלמות-הדעת'.

מא.

(ח"א נח, ה)

עקר קיומו של ה'דעת', על-ידי ה'אבות', שהם: 'חסד, גבורה, תפארת'.

'חסד' - הינו בחינת 'אברהם', ללמד חכמתו לאחרים.

'גבורה' - זה בחינת: "שמקדים יראת חטאו לחכמתו" (אבות פ"ג מ"ט).

'תפארת' - שמדקדק איך להוציא חכמתו.

מב.

(ח"ב ז, ה)

מי שרוצה לדבר עם חברו ב'יראת-שמים', ולהכניס 'דעת' בחברו - צריך שיהיה לו 'יראת-שמים', כדי שיהיו דבריו נשמעין אצל חברו, כמו שאמרו חז"ל (ברכות ו:): "כל מי שיש בו יראת-שמים, דבריו נשמעין". וגם כדי שיתקיימו דבריו אצל חברו.

פי לפעמים מדבר אחד עם חברו, ותכף ומיד עובר והולך הדבור מלב חברו, ואינו מתקיים אצלו כלל. על-כן צריך לזה 'יראת-שמים'. פי "מי שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקימת" (אבות פ"ג מ"ט) - הינו: שיש קיום לדבריו אצל חברו.

[פרפראות-לחכמה: רוצה-לומר: "פי מי שיש לו יראת-שמים, דבריו נשמעין לכל בני-אדם", כמו שאמרו רז"ל (ברכות ו:), ולמדו הדבר (שם בגמרא): ממה שכתוב (קהלת יב, יא): "סוף דבר הכל נשמע, את האלקים ירא" וכו' (עין הדושי-אגדות שם) - רוצה-לומר: שאז נשמעין דבריו לכל.

מה-שאין-כן מי שאין בו יראת-שמים - אז דבריו שמדבר בענין 'יראת-שמים', אין נשמעין, רק לאיש פשר החפץ ביראת-השם באמת, בודאי זה יכול לקבל מוסר מפל אדם.

על דרך (רמב"ם בהקדמתו לאבות): "קבל האמת ממי שאמרו" וכו' - הינו: אפלו מי שאין בו 'יראת-שמים', כשמדבר דברי-מוסר ויראת-השם, בודאי צריכין לקבל גם ממנו. רק מחמת שאין בו 'יראת-שמים' ויראת-חטא, על-כן "אין חכמתו מתקימת" אצל חברו.

"כל שמעשיו מרבין מחכמתו, חכמתו מתקימת. וכל שחכמתו מרבה ממעשיו, אין חכמתו מתקימת" (משנה ט)

מו.

(ח"אנה, ו)

מחמת ש'שכלם' יותר מ'מעשיהם- הטובים', בחינת (אבות פ"ג מ"ט): "כל שחכמתו מרבה ממעשיו" - על-ידי-זה ב'שה'מחשבה-שכליות' חוזרת אל לבם, אין פח ב'לבם' להכיל את ה'שכל'.

פי עקר 'חזוקה-הלב' הוא על-ידי 'מעשים- טובים'.

על-ידי-זה הם בבחינות (משלי יז, טז): "לקנות חכמה ולב און", ועל-ידי 'זה השכל' הם מחטיאים, והן הן ה'פילוסופים' שאין להם לב טוב וטהור, ואינם בבחינת (תהלים קיט, יא): "בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך" - ומחמת 'זה השכל' מחטיאים ביותר.

מז.

(ח"אק)

הנה הצדיקים אשר בכל דור ודור, "כלם קדשים ובתוכם ה'" (במדבר טז, ג), ומדוע אנו רואין בחוש-הראות: שיש בהם צדיקים אשר מזגם וטבעם טובה מאד, וטובים המה לכל; ויש אשר הוא צדיק-אמת, ואין מזגו וטבעו נוחה עם המון-עם, ולפעמים נראה מפניו בעם וקפידה!?

הנה ידוע: שכל 'צדקת הצדיקים', הוא לוקח מ'אור-התורה', "פי היא המורה-דרך" (זהר מצורע נג: אמר צו:), ומפנה לקחה צדקתו.

ואף-על-פי שחברו קבל דבריו - הוא רק לפי שעה, ותכף-ומיד הולך ועובר הדבור מלב חברו, ואינו מתקים אצלו כלל, מחמת שיצא הדבור מפי שאין בו 'יראת-חטא'.

על-כן מי שרוצה להכניס דעת בחברו, עד שיתקים זה הדעת אצל חברו וכו', פמבאר בפנים - צריך שיהיה לו בעצמו גם-כן 'יראת-שמים', כדי שיהיה דבריו נשמעים, וכדי שיתקמו דבריו. הינו פנ"ל].

מג.

(ספר-המדות, יראה י)

ה'בושה' מביא לידי 'יראת-חטא' (נדרים כ.).

מד.

(ספר-המדות, למוד מז)

ה'למוד', קדם ל'יראת-חטא'; ו'יראת-חטא' קדם ל'עיון'.

(הרב מטשעהרין ז"ל צין למהרש"א ב'חדושי-אגרות', סוטה מד. דבור-המתחיל "אשר בנה", עין-שם).

מה.

(חכמה-ותבונה, ז' בעטלערס, יום הששי, אות ה)

"יראת ה'" (משלי לא, ל), עם האותיות והתבות - במספר: "נחל נובע מקור חכמה" (שם יח, ד), עם האותיות והתבות - כי "היא היא אוצר-היראה" (חיי-מוהר"ן רצד).

ונראה לפי עניות-דעתי: שזה בחינת מה דאיתא בדברי חז"ל (סוף מסכת סוטה): "אמר רב נחמן לתנא: לא תתני 'יראת-חטא' דאיבא אנא".

ועל-כן גם 'ירא'ה' במלואו: "יוד, ריש, א'לה, ה'א" - במספר: "נחל נובע מקור חכמה", עם האותיות והתבות.

וְהִנֵּה: הַצַּדִּיק אֲשֶׁר הִשִּׁיג 'מְאוֹר גְּדוֹל'
מ'מְאוֹר-הַתּוֹרָה, וּמַעֲשָׂיו גַּם-כֵּן
בְּשׁוּיִם לְפִי הִשְׁגָּתוֹ בַּתּוֹרָה - אַזִּי צִדְקָתוֹ
וְתוֹרָתוֹ שְׁנִיחָם מְתִישְׁבִּים "בְּשׁוּבָה וְנַחַת"
 (לְשׁוֹן-הַכְּתוּב יִשְׁעִיה ל, טו) - לְפִיכֶן דַּעְתוֹ נֹחָה
 עִם הַבְּרִיּוֹת.

וְהַצַּדִּיק אֲשֶׁר 'אוֹר חֲכָמַת הַתּוֹרָה'
שֶׁהִשִּׁיג, גְּדֹלָה מְאֹד מִמַּעֲשָׂיו -
 אַזִּי הַתּוֹרָה מֵרַתַּחַת בּוֹ הָאֲשִׁי-הַקְּדוּשָׁה שֶׁל
 הַתּוֹרָה, וְאִי-אֶפְשָׁר שֶׁתְּהֵא דַעְתוֹ נֹחָה עִם
 הַבְּרִיּוֹת, וּמַעֲזֹרֶבֶת עִם הַמּוֹרֶעִים - כְּמוֹ
 הַצַּדִּיק הַנִּזְכָּר.

וְזֶה שְׁאִמְרוּ רַז"ל (תַּעֲנִית ד): "הֲאִי צוֹרְבָא
מִרְבְּנֵן דְּרַתָּה, אוֹרִיתָא דְקָא מֵרַתַּחָא
בָּה" - לְפִי שֶׁגְּדֹלָה תּוֹרָתוֹ מְאֹד כַּנִּזְכָּר.

מח.

(ח"ב ה, טו)

בְּאֵמַת צְרִיכִין דִּיקָא לְסַלֵּק אֶת ה'מַח',
לְהַשְׁלִיךְ כָּל ה'חֲכָמוֹת, וְלַעֲבֹד
הַשֵּׁם בְּפִשְׁטוּת - כִּי צְרִיךְ: שִׁיחִיו "מַעֲשָׂיו
מִרְבִּין מִחֲכָמָתוֹ" (אֲבוֹת פ"ג מ"ט).

לֹא-מִבְּעֵיָא 'חֲכָמוֹת שֶׁל שְׁטוּת, אֲלֵא
אֲפֹלוֹ 'חֲכָמוֹת גְּמוּרוֹת, אֲפֹלוֹ
מִי שִׁישׁ לוֹ 'מַח גְּדוֹל בְּאֵמַת - כְּשֶׁמִּגִּיעַ
לְאִיזָה עֲבוּדָה - צְרִיךְ לְהַשְׁלִיךְ כָּל ה'חֲכָמוֹת'
וְלַעֲסֹק בְּעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּפִשְׁטוּת.

"וְהַמְבִּיָּא אֶת הַמוֹעֲדוֹת" (מִשְׁנָה יא)

מט.

(ח"א יד, י)

"חֲגִנּוּ" (תְּהִלִּים פא, ד) - זֶה בְּחִינַת 'תַּפְּלָה',
'עֲבוּדָה, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ חז"ל (פְּסָחִים

ק"ח): **"לְמָה נִסְמְכָה פְּרֻשַׁת עֲבוּ"ם לְמוֹעֲדִים,**
לוֹמְרִ: כָּל הַמְבִּיָּא אֶת הַמוֹעֲדוֹת, כְּאִלוֹ עוֹבֵד
עֲבוּדַת-אֱלִילִים".

נמצא: 'שְׁמִירַת הַמוֹעֵד, זֶה בְּחִינַת
'עֲבוּדָה תְּמָה, 'וְאִין 'עֲבוּדָה' אֲלֵא
'תַּפְּלָה" (תַּעֲנִית ב).

נ.

(ח"א קלה)

סְגָלָה לְהַנְצִיל מ'גְּדִלוֹת: לְכַבֵּד אֶת הַיָּמִים-
 טוֹבִים, וְלִקְבֹּל יוֹם-טוֹב בְּשִׂמְחָה
 וּבְהִרְחַבַת-הַלֵּב כְּפִי יִכְלָתוֹ.

נא.

(ח"א רלה)

מי שֶׁהוֹלֵךְ וְנַחֲלֵק וְנוֹפֵל, וְהַעוֹלָם שׁוֹחֲקִין
 מִמֶּנּוּ, וְהוּא מִתְבַּיֵּשׁ מְזָה - זֶה בָּא עַל
 יְדֵי שִׁפְגָם בְּשִׂמְחַת יוֹם-טוֹב.

כִּי 'יוֹם-טוֹב' נִקְרָא 'רְגֵל' וְנִקְרָא 'מוֹעֵד',
וְעַל-יְדֵי שִׁפְגָם בְּשִׂמְחַת יוֹם-טוֹב -
נַעֲשֶׂה מְזָה 'רְגֵל מוֹעֵד' - עַל-כֵּן רִגְלוֹ מוֹעֵדָה
וְנִפְל.

וְזֶה הַשְׁחֹק שֶׁשׁוֹחֲקִין - הוּא בְּחִינַת
ה'שִׂמְחוֹת-נִפְּלוֹת' מ'פְּגָם שִׂמְחַת
יוֹם-טוֹב.

וְעַל-כֵּן מִתְבַּיֵּשׁ - כִּי 'עֲבוּדַת-אֱלִילִים'
נִקְרָא 'בְּשֵׁת' (הוֹשַׁע ט, י), 'וְהַמְבִּיָּא
אֶת הַמוֹעֲדוֹת כְּאִלוֹ עוֹבֵד עֲבוּ"ם" (פְּסָחִים
ק"ח), עַל-כֵּן בָּאָה עָלָיו 'בוֹשָׁה'.

וְלַפְעָמִים הוּא לוֹ לְכַפְּרָה. וְלַפְעָמִים אֵין
 נִתְכַּפֵּר לוֹ בְּזֶה, רַק כִּדִּי
 לְהַזְכִּירוֹ שִׁישׁוּב.

נב.

(ספר-המדות, ענין 'בזוי-המועדים')

[א] כְּשֶׁמִבְּזָה אֶת הַמוֹעֲדוֹת, בָּא לְהַרְהוּרֵי עֲבוּדֵה־זָרָה (הַרְהוּרִים יז).

[ב] הַמִּבְּזָה אֶת הַמוֹעֲדוֹת, כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוּדֵה־זָרָה (הַרְהוּרִים נג).

"וְהַמְלַבֵּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בְּרַבִּים" (משנה יא)

נג.

(ספר-המדות, עניני 'אסור הלבנת פני חברו')

[א] מִי שֶׁהוּא נֹזֵהר מְלַבֵּישׁ שׁוֹם אָדָם, זֹכֶה לְמַלְבוּשִׁים (בגדים יג).

[ב] מִי שֶׁמִּבִּישׁ פְּנֵי חֲבֵרוֹ, נִתְאַלֵּם וְשׁוֹכַח (בושה א).

[ג] טוֹב לְבַטֵּל תּוֹרָה, מְלַבֵּישׁ בֶּן יִשְׂרָאֵל (בושה ג).

[ד] נֶכּוֹן כְּאִשֶּׁר יִשְׁמַע מִרְעֵהוּ דְבַר כְּזָב, אֵל יִקְפֹּץ וַיִּבְיִשְׁהוּ, אֲלֵא יִרְמַז לוֹ בְּתַנּוּעָה, כְּדֵי שִׁיכִיר כִּי לֹא כֵן הוּא (בושה כז).

[ה] נַח לוֹ לְאָדָם שִׁפִּיל עֲצָמוֹ לְתוֹף כְּבִשְׁן הָאִשׁ, וְאֵל יִלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בְּרַבִּים (בושה לא).

[ו] הַמְלַבֵּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בְּרַבִּים, כְּאִלּוּ שׁוֹפֵף דָּמִים, וַיּוֹרֵד לְגִיהֲנוֹם וַאֲיֵנו עוֹלָה (בושה לג).

[ז] נַח לוֹ לְאָדָם שִׁיבּוֹא עַל 'סֶפֶק אִשְׁת־אִישׁ', וְאֵל יִלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בְּרַבִּים, וְאִין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם־הַבָּא (בושה לד).

[ח] אֵל תְּבִישׁ עִם שְׂאֵתָךְ בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת, אֲבָל לְבַעַל־עֲבָרָה מִתָּר לְבִישׁוֹ וּלְהוֹנוֹ בְּדַבָּרִים (בושה לה).

[ט] מִי שֶׁאִין לוֹ מִדַּת הַבְּטָחוֹן, יִשְׁמַר אֶת־עֲצָמוֹ שֶׁלֹּא לְבִישׁ שׁוֹם אָדָם, גַּם יִזְהַר לְהִתְפַּלֵּל בְּכּוֹנֵת־הַלֵּב (בטחון יא).

[י] מִי שֶׁמִּבִּישׁ פְּנֵי חֲבֵרוֹ, לְסוּף שְׂמֻקִּים עֲדוֹת שְׂקָר, כְּדֵי שִׁיגְזֹל מִמוֹן (גְּנֵבָה וּגְזֵלָה טו).

[יא] מִי שֶׁמִּבִּישׁ פְּנֵי חֲבֵרוֹ, נַעֲשֶׂה 'שְׂכֵחַן' (זְכִירָה א).

[יב] מִי שֶׁאִין מְבִישׁ פְּנֵי חֲבֵרוֹ, לֹא יִשְׁמַחוּ אוֹיְבָיו עָלָיו (מְרִיבָה נא).

[יג] עַל־יְדֵי גְזֹל אוֹ מְבִישׁ פְּנֵי חֲבֵרוֹ, אִין תִּפְלְתוֹ נִשְׁמַעַת (תְּפִלָּה מז).

"מַעֲשָׂרוֹת, סִיג לְעֵשֶׂר" (משנה יג)

נד.

(ספר-המדות, ממון לג)

ה'מַעֲשֵׂר' מְסַגֵּל לְעִשְׂרוֹת, דּוֹקָא בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

"נְדָרִים, סִיג לְפְרִישׁוֹת" (משנה יג)

נה.

(שבחי-הר"ן ח"א טו)

וְהָיָה רְגִיל בְּנְדָרִים מְאֹד מְאֹד, שֶׁכֹּפֶה פְּעָמִים כְּשָׁבָא הַיּוֹם, קִבֵּל עָלָיו בְּנֵדָר, כֹּל סֵדֶר הָעֲבוּדָה שֶׁהָיָה רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, וְאַחֲרֵי־כֵן אַף־עַל־פִּי שֶׁהָיָה קָשָׁה עָלָיו מְאֹד, הָיָה מְכַרֵּחַ לַעֲשׂוֹת מַחֲמַת הַנֵּדָר. וְכֵן עָשָׂה כִּמְהָ וְכִמְהָ פְּעָמִים.

וְכֵן בְּכֹל מִיַּי גְּדָרִים וְסִיגִים שֶׁל פְּרִישׁוֹת מְאִיזָה תְּאֵוָה וּמְאִיזָה מְדָה הָיָה רְגִיל הַרְבֵּה בְּנְדָרִים כִּמְהָ וְכִמְהָ פְּעָמִים.

וְכִמְהָ וְכִמְהָ פְּעָמִים נִשְׁבַּע עַל אִיזָה דְּבָרִים בְּ"נְקִיטַת חֶפְצִי", כְּדֵי שִׁיְהִיָּה חֶזֶק

לפרש מאותו הדבר שהיה רוצה לפרש עצמו.

נו.

(אבני"ה-ברזל, שיחות וספורים ממוהרנ"ת טו; שיח-שרפי-קדש ח"א תקיב)

כשספר רבנו ז"ל למוהרנ"ת (בשבחי-הר"ן ח"א טו) **מדרכי עבודתו, אמר:** "והייתי רגיל בנדרים!" - שאל אותו מוהרנ"ת: הלא על-פי דין הגמרא (נדרים ט. כב.): "אין נכון לנדר"!
השיב לו רבנו: "דאם מיינט מען אזוינע שלימזל'ניקעס' ווי איהר!" [הגמרא התפונ לאנשים כמוכם שלימזלים]. (ועין בשלחן-ערוך יורה-דעה רג, וז; ובלקוטי-הלכות 'ברפת-השחר' ה, צ).

השיב לו רבנו: "דאם מיינט מען אזוינע שלימזל'ניקעס' ווי איהר!" [הגמרא התפונ לאנשים כמוכם שלימזלים]. (ועין בשלחן-ערוך יורה-דעה רג, וז; ובלקוטי-הלכות 'ברפת-השחר' ה, צ).

"סיג לחכמה שתיקה" (משנה יג)

נז.

(ח"א ו, ו-בסוף)

על-ידי הדמימה והשתיקה ששותקין לחברו כשמבזין אותו, שאין משגיחין על המחלקת והבזיונות, ושומעין חרפתם ואינם משיבים - נקראים 'חכמים' על-שם השתיקה.

כי "סיג לחכמה שתיקה", (אבות פ"ג מ"ג), 'סיג' דיקא - זה בחינת 'פתר', שהוא בחינת 'סיג וגדר' סביב סביב, שמסבב ומכתיר ומעטיר את החכמה - וזה ה'פתר' שהוא בחינת 'סיג', נעשה מה'שתיקה', פנ"ל.

נח.

(ח"ב ז, ח)

'חכם-הדור' צריך לידע איזה 'מקיפים' שצריך להמשיכם, ואיזה איך-צריך להמשיכם.

כמו-כן יש 'השגות' שאסור לגלותם - ביי-אם יגלה, יפגס בו 'מקיף חדש', עד שיוכל לפגס בהשגות 'מקיפים' שהם 'למעלה-מהזמן', שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם.

על-כן מכרח החכם לעשות 'סיג' לדבריו - לדקדק ולזהר מה לגלות ומה שלא לגלות, באפן שלא ישיג רק ה'מקיפים' שצריך להשיג.

וזה בחינת (אבות פ"ג מ"ג): "סיג לחכמה שתיקה" - כי צריך לעשות 'סיג' לדבריו, ולשתק לפעמים.

עין עוד בפרק שלישי, על משנה יז: "ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה"

"חביב אדם שנברא בצלם, חבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם, שנאמר (בראשית ט, ו): 'כי בצלם אלקים עשה את האדם'" (משנה יד) - ענין 'צלם אלקים' -

נט.

(ח"א נז, ו)

עקר המזרא שמתיראין מן האדם, בבחינת (בראשית ט, ב): "ומזראכם וחתכם" - אינו אלא על-ידי ה'צלם אלקים' שבפני האדם (בראשית א, כז; ט, ו). ועל-ידי ה'צלם', ה'אדם' הוא 'אדם'.

וכש"סר "צלם" [או: וכש"סר צלם". במדבר יד, ט - עין גם לקוטי-מוהר"ן ח"א לא, ט] - אזי יוצא מ'גדר אדם' ל'גדר בהמה, ואז "סר מזראו" (שבת קנא: זהר משפטים קכה: בראשית-רבה לד, יב).

ס.

(ח"ב לז)

ה'בנים דקדשה' הם גבוהים מאד, וכמו שאמרו חז"ל (יבמות סג): "כל מי שאינו עוסק בפריה-ורביה, כאלו ממעט את הדמות".

כי כשפא ונולד בן בעולם, נולד ובא "צלם אלקים" כפיכחול (בראשית א, כז; ט, ו), ונשלים "צלם דמות תבניתו" (נפח ברפת שבע-ברכות).

סא.

(חיי-מוהר"ן שי)

אמר רבנו ז"ל: כמה 'צלם אלקים' היו מנחים ברפש, שאני הוצאתים מהרפש, כי נראה בחוש שהמתקרבים אלי נשתנה פניהם, ובא עליהם פנים של יהודי: בחינת "צלם אלקים" (בראשית א, כז; ט, ו).

סב.

(חיי-מוהר"ן תט)

אמר רבנו ז"ל: שיכולין להפיר בהפנים של האדם אם למד מורה גבוהים - שהפנים שלו נשתנה להרע, כי בודאי הוא אוהב "צלם אלקים" (בראשית א, כז; ט, ו) פנים דקדשה על-דייזה וכו'.

סג.

(ספר-המדות, עניני 'צלם אלקים')

[א] מי שיש לו "צלם אלקים" (בראשית א, כז; ט, ו) - על-ידי אכילתו דבר מן החי, נתעלה. וכן להפך (אכילה ח"ב א).

[ב] על-ידי רבוי השנה והתנומה, על-ידי-זה דוחפין אותו מ'מרכבה דקדשה', ונשתנה פניו, ונתקלקל "צלם אלקים" (שם) (שנה ח"ב ב).

ועקר ה'צלם' המאיר בפני האדם - היא 'חכמות הבורא', שנתן לאדם יתרון על הבהמה, היא המאירה בפני אדם, בבחינת (קהלת ת, א): "חכמת אדם תאיר פניו".

ועל-ידי ה'פעס' - "אם חכם, הוא חכמתו מסתלקת" (פסחים סו:), ואז "צלו סר", ופניו נופלים, בבחינת (בראשית ד, ו): "למה חרה לך ולמה נפלו פניך". וכשאינו לו 'פני אדם' - אזי "מוראו סר", כי "נמשל בבהמות" (תהלים מט, יג), וצרינו מצרים לו.

ועל-ידי ה'צום' וה'תענית' - מתקן את 'פניו', ומחזיר לעצמו את 'חכמתו', שהיא 'צלמו' המאיר בפניו. ואז הכל יראים ממנו, ו"אויביו נופלים לפניו" (בבא-קמא יז:). "לפניו" דיקא - פי עקר 'נפילתם' - מחמת ה'פנים'.

וכל-זה נעשה על-ידי ה'צום' - פי על-ידי ה'צום' נכנע ה'כבוד' לפני ה'מח'.

כי "ביום שאדם אוכל - הכבוד נזון תחלה, ואחר-כך שולח להמח" (זהר תרומה קנג:). נמצא: ביום האכילה - הגדלה והממשלה להכבוד.

"וכשמתענה - אזי נזון ה'מח' תחלה, וה'מח' שולח מזון אחר-כך לה'כבוד' - ונכנע ה'כבוד' לפני ה'מח' (זהר שם), והגדלה והממשלה לה'מח'.

וזהו תקון למה שפגם בתחלה בה'חכמה', שהיא ה'מח', שהיא ה"צלם" המאיר בפניו. שעל-ידי ה'צום' - נכנע ה'כבוד', ונתתקן 'מח-החכמה', שהיא ה"צלם", ומאיר בפני אדם.

[ג] הצדיק הוא ה"צ'לם אלקים" (שם) של הדור (צדיק ח"א קא).

סד.

(שיח-שרפיי-קדש ח"ב עג; ח"ג רא)

אמר רבנו ז"ל: אין מאיר על פני האדם "צ'לם אלקים" (בראשית א, כז; ט, ו), לפני שלומד ומסים את כל הש"ס.

"חביבין ישראל שנקראו בנים למקום, חבה יתרה נודעת להם שנקראו בנים למקום, שנאמר (דברים יד, א): 'בנים אתם לה' אלקיכם'" (משנה יד)

סה.

(ח"ב ה, טו)

יש בחינת 'בן' - שמחפש בגנזי'א-דמלכא כמו 'בן' (זהר בחר קיא:).

ויש בחינת 'עבד' - שאין לו רק לעשות עבודתו שנתנו לו, ואסור לו לשאל שום טעם וחקירה על עבודתו, פי הוא מחיב רק לעשות את שלו, דהינו עבודתו שנתנו לו לעשות.

אבל יש 'בן' שאוהב כל-כף את אביו - עד שמחמת האהבה, הוא עושה מעשה עבד, מה שעבד פשוט צריך לעשות, והולך וקופץ בתוך קשרי המלחמה, ומגלגל עצמו בכל מיני רפש וטיט לעשות נחת-רוח לאביו, מה שאפלו עבד פשוט לא היה עושה. שמסלק כל 'חכמתו', ומשליך עצמו ל'עבדות'.

ואזי כשאביו רואה אהבתו החזקה כל-כף, עד שמשליך עצמו לעבדות גמור בשביל אהבתו - אזי הוא מרחם עליו, ומגלה

לו, גם מה שאין נמסר אפלו לבן. פי אפלו הבן שמחפש בגנזי'א-דמלכא, יש מקומות שגם הבן אסור לפגס לשם, הינו השגות שאינו משיג אותם.

הינו: שנתגלה לו בחינת "צדיק ורע לו, רשע וטוב לו", מה שגם משה בחייו לא השיג, הינו בחינת: "צדיק ורע לו, רשע וטוב לו" (ברכות ז).

סו.

(שיחות-הר"ן ז)

טוב-מאד מי שיכול לשפך ולפרש שיחו וצערו לפני השם-יתברך ברחמים ותחנונים, כבן המתחטא לפני אביו, כבן שקובל לפני אביו בתנועות של חן ורחמים (שקורין: 'פיעשטשין') - פי הלא השם-יתברך כבר קראנו 'בנים', כמו שכתוב (דברים יד, א): "בנים אתם לה' אלקיכם".

ואף אם נדמה להאדם: "שלפי מעשיו אינו כבן לפני יתברך!" - עם-כל-זה: הלא השם-יתברך קראנו בנים, פי "בין כף ובין כף קרויים לך בנים" (קדושין לו).

ואם עתה הוא מגרש אותי חסו'שלום מבחינת 'בן' - הטוב בעיניו יעשה (דברי-הימים א יט, יג) - עלי לעשות את שלי, לעשות עצמי כ'בן'.

ומה טוב כשיכול לעורר לבו בתחנונים, עד שיבכה ויזריד דמעות כבן לפני אביו וכו'.

כמו-כן לענין כל המחשבות הבאים על האדם לבלבלו - אחר-כך עוזרו השם-יתברך ושולח לו מחשבה אחרת של התקרבות.

1 פגון לענין הנ"ל: שלפעמים ידמה להאדם במחשבתו שאינו ראוי להיות כבן לפניו יתברך וכיוצא בזה - אף על-פי-כן עליו לעשות את שלו פנ"ל, ואחר-כך יעזרו השם-יתברך, וישלח לו מחשבות של התקרבות.

פי באמת: "כל ישראל פלם, קרויים בנים" אצלו יתברך, ועל-כן ראוי לנו לפרש שיחתנו וצערנו לפניו יתברך, כבן הקובל לפני אביו.

"הכל צפוי, והרשות נתונה" (משנה טו)
ענין הידיעה והבחירה'

כל מה שבעולם, ידוע אצלו יתברך, והוא משיג אותו, והוא אמרו: "הכל צפוי".
 ואחר-כך אמר: לא תחשב טבחייתו יודע המעשים, ותחייב הקב"ה. כלומר: טייהיה האדם מכרח במעשיו על מעשה מן המעשים, אין הענין בן. אבל הרשות ביד האדם במה שיעשה, והוא אמרו: "הרשות נתונה".
 (פרוש המשניות להרמב"ם)

מקומו, כי יש בידו פח לבחר החיים, או הפוכו.

אבל פשיכנס ה'מקיף הזה' לפני, ואז יתגדל ה'שכל-האנושי, ויתגלה לאנושי הידיעה והבחירה' - אז יתבטל ה'בחירה'.

פי אז, על-ידי גדולו של השכל, יצא מ'גדר האנושי, ויעלה ל'גדר מלאך', ואז יתבטל ה'בחירה'.

וזו זה עקר 'פח הבחירה' - זה שאין יודע ה'שכל של הידיעה והבחירה' וכו'.

סח.
(ח"בנד)

ה'בחירה' - ביד האדם לעשות פרצונו. ואפלו כל הדברים, הכל ביד האיש הישראלי להתנהג, הכל פרצונו בבחירתו - **פי ביד ישראל יש בחירה בידם על כל דבר שבעולם.**

פי אצל אחרים - יש דברים שהם מכרחים בהם. אבל אצל איש הישראלי - כל דבר ודבר שהוא עושה, פגון לנסע לאיזה מקום וכיוצא, יש בו עבודה, ועל-כן יש לו בחירה על הכל.

סט.
(ח"אקי)

שמעתי שאיש אחד שאל אותו: כיצד הוא הבחירה!?

השיב לו בפשיטות: "שה'בחירה' היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה עושה, ואם אינו רוצה אינו עושה!"

ורשמתי זאת, כי הוא נצרך מאד, כי פמה בני-אדם נבוכים בזה מאד,

סז.
(ח"אכא, ד)

אנו רואים פמה חכמות עמקות, שאין יכלת ב'מח-האנושי' להבין על בריו, פמו פמה וכמה מבוכות שאנו נבוכים בהם, פמו הידיעה והבחירה' - שאין 'מח-אנושי' יכול להבין הידיעה הזאת.

וה'שכל הזה' - הוא בחינת 'מקיף', שאין נכנס ב'פנימיות-המח', פי אם 'מקיף' אותו מבחוץ, וה'שכל-הפנימי' מקבל חיותו מה'מקיף' הזה.

ודע: שזה עקר 'פח הבחירה', כל-זמן שה'שכל' אין כל-כך גדול להבין הידיעה והבחירה' - אזי 'פח הבחירה' על

מחמת שהם מרגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על-כן נדמה להם שאין להם בחירה חס־ושלום, ואינם יכולים לשנות מעשיהם.

אבל באמת אינו כן - כי בודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה. והבן הדברים מאד.

ע.

(חיי-מוהר"ן תטו)

בענין הקשיא של הידיעה והבחירה: כבר מבאר בהספר לקוטי א' בהתורה "בהעלתך" (ח"א כא): שזהו בחינת שכל-המקיף שאינו נכנס לתוך השכל הזה עד לעתיד וכו', עיני-שם.

וספר רבנו ז"ל: שכבר היה לו תרוץ נכון על זאת הקשיא, והתרוץ היה בברור גמור, בדרך תמיד שאינו אומר דבר שישאר בו פקפוק, רק דברים הברורים ומחורין בשמלה. וכבר כתב את ענין התרוץ בכתב, אך נאבד מפניו הכתב, ועתה נשפח ממנו וכו'.

פעם-אחת שמעתי מפיו-הקדוש שאמר: "שזה אי-אפשר להשיג איך ה'בחירה' היא בתוך ה'ידיעה' בעצמה".

עא.

(לקוטי-הלכות, ברפת-הרי"ח וברפת-הודאה ד, יט)

'פח הבחירה' - היא מגדלת נפלאות הבריאה, אשר בכל הבריאה בלה מראש ועד סוף, לא נמצא דבר נפלא יותר מזה, במבאר בספרים: "ש'פח הבחירה' הוא חדוש נפלא ונורא, יותר מכל החדושים של כל הבריאה בלה".

והוא מובן מאד לכל משכיל, שאין שום דבר בכל הבריאה, שיהיה חדוש כל-כך, כמו ה'בחירה' - שפרא השם-יתברך פח במין-האנושי, שיהיה לו פח לעשות רצונו יתברך, או למרות עיני כבודו חס־ושלום.

ובאמת: אי-אפשר להבין בשום שכל, ש'דש הפח של הבחירה'. ועקר 'פח הבחירה' נמשך מ'העדר-הידיעה' וכמוכן בדברי רבנו ז"ל (ח"א לא המובא לעיל).

עב.

(לקוטי-תפילות ח"א קכט)

זה הענין של 'פח הבחירה' שנתת להאדם, הוא 'פלאי-פלאות', הפלא הגדול שבכל פלאות בריותיך שבראת בכל העולמות, פמובא בכמה ספרי-קודש.

כי אין דבר נפלא ונורא ונעלם ונסתר בכל הבריאה של כל העולמות, כמו זאת הפליאה הנשגבה והחדוש הנפלא והנעלם - שיהיה נמצא נברא בעולם בכח, שיהיה לו 'פח הבחירה' לבחר בדרך שהוא רוצה, שיהיה לו כח לעשות רצונו, או כנגד רצונו חס־ושלום.

"והכל לפי רב המעשה" (משנה טו)

לפי מה שאדם נופל ומתמיד בעטיות הטוב, כך שכרו מרבה. שאינו דומה המחלק מאה זהובים לצדקה במאה פעמים, לנותן אותם בפעם-אחת. (רבנו עובדיה מברטנורא)

עג.

(שבחי-הר"ן יג)

בימי ילדותו היה נוהג: שהיה לוקח איזה [מטבעות] גדולים, והחליפם על טפלים [מטבעות קטנים] וכו', ואמר הלשם-

יחוד' של עשית מצוה, ולקח טפל אחד (סוג מטבע), והשליכה לתוך (קפת) המתן-בסתר.

ואחר-כך חזר ועשה עצמו כאלו הוא מסיח דעתו מזה, ואחר-כך חזר ואמר 'לשם-יחוד' הנ"ל, וחזר והשליך פרוטה אחת לתוך המתן-בסתר, וחזר וכו', וחזר וכו', וכן חזר ועשה כמה-פעמים, עד שהשליך כל הפרוטות לתוך המתן-בסתר.

וכוננתו היה: כדי שיעשה מצוות רבות, כי עבודתו היא בפשיטות גמור, בלי שום חכמות כלל.

עז.

(שבחי-הר"ן כו)

והקפיד מאד על אלו האנשים שסוברים: "שעקר מעלת הצדיק והשגתו שזוכה, הוא מצד הנשמה לבד, מחמת שיש לו נשמה גבה מאד! - ואמר: "שלא כן הדבר! רק העקר תלוי במעשים-טובים ויגיעות ועבודות!

ואמר בפרוש: שכל אדם שבעולם, יכול לזכות למדרגה הגבה ביותר. כי אין הדבר תלוי אלא בבחירת האדם לבד, אם ירצה לרחם על-עצמו, ולישב עצמו היטב היטב מה שטוב לפניו באמת וכו'. "והכל לפי רב המעשה" (אבות פ"ג מט"ו).

"והיך פותבת" (משנה טז)

עה.

(ח"א סא, ב)

ה'סמיכה' שסומכין את הרב, וה'כתב', הם מבחינה אחת. כי ה'סמיכה' ב'ידיים', כמו שכתוב (דברים לד, ט):

"ויהושע בן נון מלא רוח חכמה, כי סמוך משה את ידיו עליו". והוא בחינת ה'כתב', בחינת: "יד פותבת" (תקוני-זהר לב: לו. פט.). כי ה'כתב' הוא גם-כן מבחינת 'חכמה' וכו'.

עו.

(ח"א ריב)

בחינת 'מחאת כף אל כף' בתפלה. ה'תפלה' נכלל בתוך 'תורה שכתב' ו'תורה שבעל-פה', שהם 'שני ידים': "יד פותבת ויד חותמת" (תקוני-זהר לב: לו. פט.).

"ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו"

(משנה טז)

עז.

(ח"א קיג)

בשם הבעל-שם-טוב: קדם כל גזר-דין שבעולם חסו-ושלום, מאספין כל העולם: "אם מספימין להדין ההוא!" - ואף את האיש בעצמו שנגזר עליו הדין, שואלין אותו: "אם הוא מספנים!" - אזי נגמר הדין חסו-ושלום.

כי בודאי אם ישאל לו בפרוש על-עצמו, בודאי יכחיש ויאמר: "שאינ הדין כן!" - אך מטעין אותו ושואלין אותו על פיזא בו, והוא פוסק הדין, ואזי נגמר הדין.

וכענין שמצינו ב'דוד-המלך' עליו-השלום (שמואל-ב יב): בבוא אליו נתן הנביא וכו', וספר לו 'מעשה האורח' - ענה ואמר: "חי ה' וכו', ואת הכבשה וכו'" - אזי נפסק הדין על דוד כאשר יצא מפיו.

וזהו (אבות פ"ג מט"ז): "ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו" - כלומר:

ששואליו "דעתו", ואף-על-פי-כן הוא "שלא מדעתו" - כי אינו יודע שהדין הוא עליו.

והענין הוא עמק מאד, איך שואליו כל אדם - כי בכל הדבורים וספורים שאדם שומע, ימצא שם דברים גבוהים ורמים.

וצריך לזהר בזה מאד: "לבלי לגמר הדין עד שישנה וישלש, כי הוא ספנת נפשות!" - והדברים עתיקים.

"אם אין תורה אין דרך-ארץ, אם אין דרך-ארץ אין תורה" (משנה יז)

עח.

(ח"ב עח)

איי-אפשר להיות דבוק תמיד בתורה והשגה בלי הפסק - פי צריכין בהכרח להפסיק איזה שעה לעסק בצרכי-הגוף גם-כן.

ולכאורה: איך אפשר לפרש עצמו מן התורה אפלו שעה קלה, הלא היא חיינו וכו'!

אך דע: כי הצדיק-האמת מחיה עצמו בעת פשיטותו שאינו עוסק בתורה - מה'דרך' של נסיעת 'ארץ-ישראל'.

וזה בחינת "אוצר מתנת הנם" (שמות-רבה מה, ו) - כי אז לא היה שום תורה, והיו עוסקין רק ביישוב-העולם ובדרך-ארץ, כמו שאמרו חז"ל (ויקרא-רבה ט, ג): "גדולה דרך-ארץ שקדמה לתורה עשרים-וששה דורות", והיה עקר 'קיום-העולם' על-ידי 'חסד-חנם' לבד.

ובאמת: גם אז הייתה התורה במציאות, אמנם הייתה בהעלם ובהסתה, שהיו ה'עשרת-הדברות' נעלמין "בעשרה-מאמרות שבהם נברא העולם" (אבות פ"ה מ"א). וכל אחד פפי אחיזתו בהתורה, כן הוא מחיה עצמו בעת פשיטותו, מבחינת 'קיום-העולם' קדם קבלת-התורה'.

וזהו בחינת ה'דרך' של 'ארץ-ישראל' שהצדיק מחיה עצמו בעת פשיטותו משם - שעשרה-מאמרות שמלבשין בדרך-ארץ, הינו ביישוב-העולם, כי בהם נברא העולם - הם 'דרך' ל'ארץ-ישראל' - פי על-ידי-זה יכולין לכבש 'ארץ-ישראל'.

וזהו בחינת: "דרך-ארץ" - שהוא 'דרך' ו'נתיב' ל'ארץ' - הינו ל'ארץ-ישראל'.

ובזה בעצמו, הצדיק מחיה עצמו בעת פשיטותו שאינו עוסק בתורה - בהתורה שנעלמת בתוך העולם, בכל הדבורים ובכל העבודות שנבראו בעשרה מאמרות.

וכל אחד פפי קרובו יותר אל הקדשה ואל הצדיק הנ"ל - כן הוא מקבל ממנו חיות גבוהה יותר.

עט.

(שיחות-הר"ן קטז)

על 'איש ישראלי' אין שיה' לומר 'ארינטלעד' [אדם ישר].

כי 'אמות-העולם' - יש להם 'הנהגות-נימוסיות' מה שהשכל והישר מחייב, שזה נקרא 'ארינטלעד'.

אבל ישראל "עם קדוש" (דברים ז, ו; יד, ב; יד, כא; כו, יט) - אפלו המצוות שהם מצד 'דרך-ארץ' מה שהישר והשכל מחייב - אין

עושיין רק מגזרת המלך הבורא יתברך-שמו, שצוה עלינו בתורתו לעשות כן.

וזהו (תהלים קיט, לב): "דרך מצותיך ארוץ" - שאפלו המצוות וההנהגות שנקראים 'דרך', שהם מ'דרך הארץ', שמצד ה'דרך ארץ' וה'ישר' מחיבים להתנהג כן, כגון לבלי לגזל את חברו וכיוצא בזה - "מצותיך ארוץ" - שאינו מקים מצד 'דרך-ארץ' - כ"אם "מצותיך ארוץ" - שאני רץ לקיים מצותיך שגזרת עלינו בתורה.

פ.

(ספר-המדות 'בנים' סד)

צריך ללמד את התינוק 'דרך-ארץ' מנעוריו.

פא.

(טיח-טרפי-קדש ח"ג עד)

אמר רבנו ז"ל: "מלכים וקיסרים יכולים לשלוח אלי את בניהם כדי ללמד דרך-ארץ!"

[מלכים און קיסרים קענען שיקן צו מיר זייערע קינדער צו לערנען דרך-ארץ!]

"אם אין חכמה אין יראה, אם אין יראה אין חכמה" (משנה יז)

פב.

(ח"א ה, ג-ד)

עקר השמחה הוא בלב - ואי-אפשר ללב לשמח, עד שיסיר 'עקמומיות' שבבלבו, שיהא לו 'ישרות לב'. ו'עקמומיות' שבלב' מפשיטין על-ידי 'רעמים', שהם בחינת 'תפלה בכח'.

וכדי לזכות לזה: צריך לפנות את המחין מ'חכמות-חיצוניות' ומ'מחשבות-זרות' - כדי פשיוציא את הקול ויפגע במחו, יתעבד ממנו רעם'. אבל כשגלגלתא דמחא אטום בטמאה - אזי אין קולו נשמע.

גם ישמר 'יראתו', שממנו 'תוצאות הקול', כמו שכתוב: (איוב כו, יד): "ורעם גבורתו" - שלא יהיה לו 'יראה חיצוניות' - שלא ירא משום דבר, רק מהשם-יתברך לבד. וזה (אבות פ"ג מ"ז): "אם אין חכמה אין יראה, אם אין יראה אין חכמה".

פג.

(ח"ב עז)

כל אחד צריך שיהיה לו איזה צער בכל יום. ומי שדעתו יותר גדולה, צערו גדול ביותר, בבחינת (קהלת א, יח): "יוסיף דעת יוסיף מכאוב".

כי "ראשית חכמה יראת ה'" (תהלים קיא, י), ו"אם אין יראה אין חכמה" (אבות פ"ג מ"ז). ועל-כן כל מי שזוכה לאיזה חכמה ודעת, עובר עליו 'יראה' גם-כן, כי זה תלוי בזה.

וזה בחינת 'מעברתא של תפלין' - 'תפלין' הם בחינת 'מחין', וה'רצועה' היא בחינת 'יראה'. ועל-כן כל איש ישראל שזוכה בכל יום לבחינת 'מחין', בחינת 'תפלין' - עובר עליו 'יראה' גם-כן, בבחינת ה'רצועה' שעוברת ב'מעברתא של תפלין'.

ומזה נשתלשל לכל אחד איזה צער בכל יום. וה'יראה' היא כפי המח והדעת. ויש 'צער' שבא מ'יראה-דקדשה', ויש 'צער' שבא מבחינת 'יראות-נפולות', רצועה-בישא' חסו-שלום'.

וְעַל-יְדֵי אֲכִילָה בִקְדָשָׁה - מְמַתִּיק
ה'צער' הבא מ'רצועה-בישא' -
כי הוא ממשיך עליו ה'יראה-דקדשה' הבאה
בשעת אכילה.

**"אם אין קמח אין תורה, אם אין
תורה אין קמח" (משנה יז)**

פד.

(ח"א לז,ו)

"הדם, הוא הנפש" (דברים יב, כג) שפא
בגלגול, וצריך השוחט לבון
להעלותה. גם עקר 'חסרון-הפרנסה'
שנתמעט בדורות הללו - אין זה אלא על-ידי
השוחטים שאינם מהגנים.

וזה (אבות פ"ג מ"ז): **"אם אין תורה אין
קמח"** - 'תורה' היא בחינת 'נפש' -
על-ידי-זה "אין קמח", ה'פרנסה' נתמעט.

פה.

(ח"א מ)

כל ה'נסיעות', הוא בשביל 'קלקול
האמונה', בחינת 'עבודת-אלילים'. כי
אם היה מאמין באמונה-שלמה שיכול
הקדוש-ברוך-הוא להזמין לו כל צרכו, לא
היה נוסע שום נסיעה.

גם על-ידי-זה נמנע המטר, כמו שכתוב
(דברים יא, טז-יז): **"ועבדתם אלהים אחרים
וכו', ולא יהיה מטר"**.

גם ה'גלות' בא על-ידי 'בטול תורה', כמו
שכתוב (ישעיה ה, יג): **"גלה עמי מבלי
דעת"**. ועל-ידי 'עבודת-אלילים', בא 'עצירת
גשמים' - וכש**"אין קמח אין תורה"** (אבות
פ"ג מ"ז).

פו.

(ח"א ס,א)

יש 'שבילי-התורה' שיש בהם 'התבוננות'
גדול מאד, שאי-אפשר לבוא
ל'התבוננות' הזאת, כ'אם על-ידי 'עשירות'.

כמו שב'פשי-אורייתא' **"אם אין קמח
אין תורה"** (אבות פ"ג מ"ז), וצריך
שיהיה לו על-כל-פנים 'פרנסה' - כמו-כן
ל'התבוננות' הזאת' שהוא 'גדול מאד', צריך
שיהיה לו 'עשירות גדול מאד'.

**"כל שחכמתו מרבה ממעשיו, למה הוא דומה?
- לאילן שענפיו מרביין ושרשיו מעטין, והרוח
באה ועוקרתו והופכתו על פניו"** (משנה יז)

פז.

(נוכבי-אור, שיחות-וספורים א)

כפי המבאר מדברי רבנו ז"ל: שאף-על-פי
שעצם המעשיות שספר, גבהו
ונעלמו בתעלומות לאין חקר - אבל ברב
הלבשתם במדרגה למטה ממדרגה, עד
גשמיות זה-העולם-השפל, יש ללמד מאתם
'מוסר-השפל' אפלו בפשיטות, **"להבין משל
ומליצה"** (משלי א, ו).

**נפלאתי קצת בראותי ספור המעשה
מהחכם והתם, אשר נהפך הדבר
כל-כך: שהחכם בחכמתו נלכד ונשקע
ביון-מצולה, וכנגדו התם הרחוק מהחכמה,
אשר גם 'מלאכת תפירת המנעלים' לא היה
ביכלתו ללמד פראוי, נתעלה ונתרומם מאד
במבאר שם.**

כי למה באמת יהיה כן? - הלא כל עצם
החכמה ואור המוח אשר בקרב האדם,

הוא מנשמת ורוח הבורא בעצמו יתברך, אשר נפח באפו מתחלת הבריאה.

ולפי־זה ממי לא מבאר: שכל אשר יאיר בו יותר זה האור, הנה לו להתעלות ולהתרומם, ולא ה'תם' ברחוקו מה'חכמה'!

והנה עוד ראה ראיתי: כי גם בזאת הפליאה בעצמה, יש להתפלא במאמר המשנה (אבות פ"ג מ"ז): **"כל שחכמתו מרבה ממעשיו, למה הוא דומה, לאילן שענפיו מרבין ושרשיו מעטין, והרוח בא ועוקרתו והופכתו על פניו"** וכו'.

ומתחלֶטת לשון המשנה בסתם, נראה: שהיא סובבת גם על 'חכמת' התורה, ואשר לפי־זה מכרח לפרש: שגם כל שבח החכם הנזכר בספר משלי, לא תסובב רק על החכם האמתי המקדים 'יראת־הטאוו', ומרבה ב'מעשים טובים', וכלשון הפתוב (איוב כח, כח): **"יראת ה' היא חכמה"** וכו'.

וגם מפה לפה שמעתי מאבי מורי (רבי נחמן מטולטשין ז"ל): ששמע ממוהרנ"ת בשם רבנו ז"ל: שדבר מזה בפרטיות לענין 'גדולי־החכמים' ב'חכמת־התורה' שהיו בימיו, וגם היו פשרים והחזיקו בדרך התורה ככל ההמון הבלתי חכמים כל־כך.

ואמר עליהם רבנו ז"ל: **"שבכל־זאת, אם לא ירבו ויגדילו את מעשיהם על זולתם, כפי המכרח למדרגת חכמתם - תזיק להם חכמתם!"** - כפי המבאר מלשון המשנה הנ"ל.

ותתחזק לפי כל־זה, הפליאה הנ"ל, אשר למה באמת יהיה כן?!

ואולם בסבת הפליאה הזאת, הפשתי ומצאתי מפלפולי צרופי דברי רבנו ז"ל: כי אין הפונה בדבר החסרון שנמצא במדת ה'חכמה', שהיא מצד עצמה רעה חסוֹשֶׁלום - פי אדרבא: כל חסרון 'מדת־החכמה', היא מרב הטוב שנמצא בה, כי מחמת־זה בעצמו שה'חכמה' וה'מוח' הוא מאוד זריחת הבורא האין־סוף בעצמו יתברך - אין ביכלת האדם המגבל לבא בה, אם לא בצמצום ה'אמונה' וה'יראה'.

ובכל אשר בארתי מדברי רבנו ז"ל בלקוטי א' סימן ה' (ב'באור־הלקוטים'): **"במשל ודגמא מ'מימי־הים', אשר סגלתם לרפאות מהרבה מחלות, אבל כל הרפואה והחיים אשר בהם, לא יהיה רק אם הרוחץ בהם שומר את רגליו ואת פסיעותיו מלבוא בהם יותר מפפי מדתו.**

וכן בדבר התועלת המגיע מ'מימי־הים', לשוט ולבוא בהם ממדינה למדינה במסחרם זה עם זה - שגם זה לא יהיה רק ב'כלי־הספינה', שהיא בעין ה'צמצום' המכרח ל'מימי־הדעת' הנ"ל. שזולת זה ה'צמצום' - נטבעים ונשקעים בהם לגמרי חסוֹשֶׁלום".

וזוה כל מעלת התם בתמימותו הנ"ל - אשר גם בבואו להחכמה פנזכר במעשה הנ"ל, לא רצה לסור מדרכי התמימות והאמונה והיראה שהקדים לזה - כי גם אז החזיק את עצמו במדרגת התמימות.

ומחמת־זה לבד העלה אותו מלכו של עולם, ברב המשרה והממשלה, על כל השרים. פמוכן בזה מצרופי דבריו הקדושים, עם השיחות המובאות אחר המעשה הזאת.

לקוטי תפלות

פרשת אמור

מפתח התפלות

[א] "כל אשר בו מום לא יקרב" - שנזכה לעבד השם יתברך ולהתפלל אליו, בעבודה תמה, בלי שום מום בגוף ונפש (ח"א יד)

ונזכה על-ידי זה לשלמות אمتי,
ואזכה שיהיה שלום בעצמי,
ותרפאני רפואת-הנפש ורפואת-הגוף,
באפן שאזכה להיות שלם בשלמות
אמתי, בלי שום מום ופגם.

רבנו של עולם, ידעתי, כי עכשיו אני
רחוק מאד משלמות, כי אני
מלא מומים ופגמים הרבה מאד, מפך
רגל ועד ראש אין בי מתם, "אין מתם
בבשרי מפני זעמך, אין שלום בעצמי
מפני חטאתי". וכל אברי מלאים מומים
שהטלתי בנפשי, על-ידי עוונותי ופשעי
המרבים.

מחמת-זה אני רחוק מעבודתך באמת,
ואיני יכול לעבד עבודה
תמה, ואיני זוכה להתפלל שום תפלה

א] לקוטי-תפלות ח"א יד

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א יד, 'להמשיך שלום בעולם')

ותשפיע עלי יראתך הקדושה שאזכה
ליראה מפניך תמיד, "ליראה
את השם הנכבד והנורא הזה". ותעזרני
להגיע ליראה בשלימות, ליראת-
הרומונות באמת.

ותזכנו ברחמיך הרבים, לכבד יראי
יהוה באמת ובלב שלם, שנזכה
לבטל עצמנו באמת נגדם, ולתן להם כל
הכבוד באמת ובלב שלם, באפן שיתקן
על ידינו פגמי היראה, ונזכה ליראה
בשלמות, בלי פגם כלל.

ויקוים בנו מקרא שכתוב: "יראו את
יהוה קדושו, כי אין מחסור
ליראיו".

בשלמות פראוי, כי "כל אשר בו מום לא יקרב".

ומאחר שאני רחוק מתפלה, במה אזכה להתקרב אליך, אבי שבשמים, רבנו דעלמא כלא, מלא רחמים.

אמנם ידעתי, כי אף-על-פי-כן אתה שומע קול שועתי ממרחקים, על-כן "הרימותי קולי ואקרא" אליך.

אבי אבי, אדוני אדוני, "מלכי ואלהי, אליך אתפלל", אליך אזעק, אליך אשוע, אליך אתחנן, לפניך אשתטח, לפניך אשתחוה ואכרעה, "אליך שטחתי כפי".

חום וחנוני וחמל עלי, בחמלתך וברחמיך הגדולים, יהמו נא מעיך עלי, ותשגיח עלי ממעון קדשך באהבה ובחמלה גדולה ויתרה, ותרפא את מכאובי נפשי האמללה מאד, ותסיר מעלי כל המומים שהטלתי בנפשי מכל אבר ואבר.

כי דרכך להשתמש בכלים נשברים, ואתה עושה גדולות ונפלאות עד אין חקר ואין מספר, ואתה מחיה מתים ברחמים רבים.

ובכתך הגדול אתה מעלה ומקבץ שברי כלים נשברים, שברי שבירים, ואתה מחבר ומתקן אותם בחסדיך, ואתה מחדש אותם כבראשונה, ביתר שאת וביתר עז, ואין שום נצוץ נאבד ונדרחה ממך, חלילה, "כי בידיך כח וגבורה, ובידיך לגדל ולחזק לכל".

רופא חנם, יכמרו רחמיך עלי, ותרפאני, ותסיר ממני כל המומים והפגמים, מגופי, ונפשי, ורוחי, ונשמתי, ושלח רפואה שלמה לחולי עמך (ובפרט וכו').

רופא נאמן ורחמן אתה, "הרופא לשבורי-לב ומחבש לעצבותם". רפאני יהוה וארפא, הושיעני ואושעה, כי תהלתי אתה. ואזכה להיות שלם בשלמות גמור, בלי שום מום ופגם.

וזבני שיהיה שלום בעצמי, שאזכה להכניע ולשבר ולבטל את גופי, שיתבטלו ממני לגמרי כל תאוות הגוף ומדותיו הרעים.

עד שיתבטל גופי לגמרי אצל הנשמה, עד שלא יהיה להגוף שום תאוה ורצון אחר כלל, חוץ מרצון הנשמה הקדושה, שהוא רצונה הטוב.

ויהיה שלום בין נשמתי וגופי, שגופי יתקדש ויזדכך, עד שיהיה נכלל בתוך הנשמה הקדושה.

ואזכה לעשות כל המצוות, וכל הדברים שיש בהם רצונה, בשמחה גדולה, וברצון טוב בגוף ונפש, ושניהם יהיו נכללים כאחד, באהבה ובשלום גדול באמת, לעשות רצונה באמת, בשמחה גדולה תמיד.

עד שאזכה לשלמות גמורה דקדושה באמת, עד שאהיה מוכן וראוי לסדר תפילתי לפניך בתכלית השלמות, ותפון תפילתי לפניך, כמו קטרת וקרבנות שלמים, העולים לפניך על-ידי איש תמים ושלם.